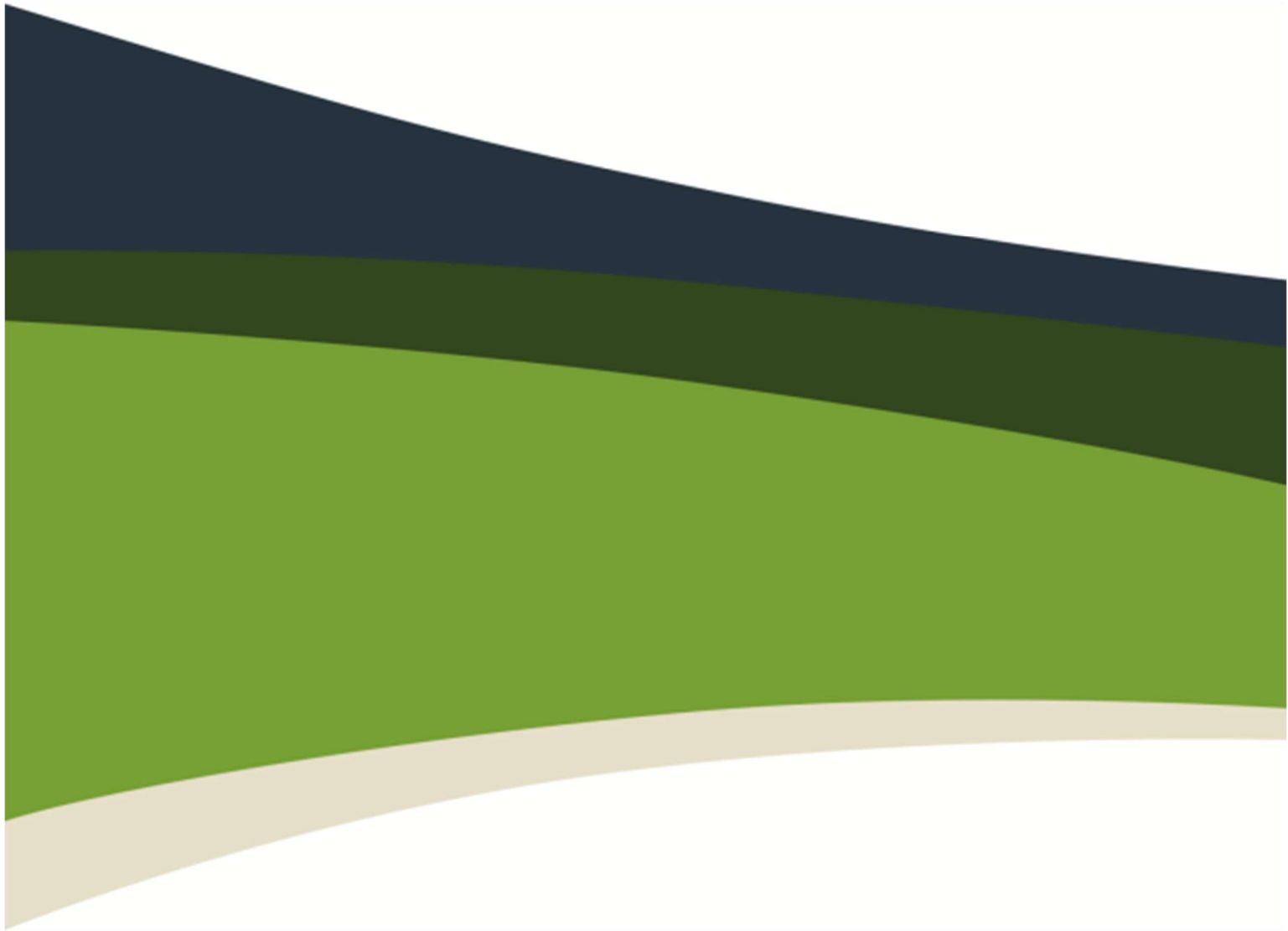

Jaarstukken 2024

Colofon

Uitgave gemeente Wassenaar

Postbus 499

2240 AL Wassenaar

Inlichtingen: gemeente@wassenaar.nl

d.d. juni 2025

JAARREKENING 2024 IN EEN OOGOPSLAG

Gemeente Wassenaar

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?

Het Rijk

€ 54.010.511

Algemene uitkering en specifieke uitkeringen

Uit reserves

€ 3.205.755

Inzet bestemmingsreserves

Overige inkomsten

€ 11.992.343

O.a. huur, rente, dividend en specifieke uitkeringen

Lokale heffingen

€ 26.503.011

Toeristenbelasting	€ 2.133.315
Hondenbelasting	€ 203.112
Begraafrechten	€ 73.685
Precariobelasting	€ 168.254
Vergunningen en leges	€ 2.677.905
Rioolheffing	€ 3.015.529
Onroerendezaakbelasting	€ 12.448.079
Afvalstoffenheffing	€ 5.601.658
Overige belastingen	€ 181.474

TOTALE INKOMSTEN
€ 95.711.620

WAAR HEEFT DE GEMEENTE WASSENAAR HAAR GELD AAN BESTEED?

P1 Veiligheid en Handhaving

- Crisisbeheersing en brandweer
- Openbare orde en Veiligheid
- Handhaving
- Ondermijning
- Wassenaarse Reddingsbrigade

€ 4.334.526

Reservemutaties

- Toevoeging aan het vermogen van de gemeente

€ 989.573

P5 Natuur, Klimaat en Mobiliteit

- Verkeer en vervoer
- Parkeren
- Verkeersveiligheid
- Onderhoud wegen, openbare verlichting, straatmeubilair en bruggen
- Straatreiniging en zwerfafval
- Economische ontwikkeling en promotie
- Riolering
- Afval
- Milieubeheer en Omgevingsdienst Haaglanden
- Openbaar groen en recreatie
- Energie- en warmtetransitie

€ 19.502.277

Overheveling budget voor niet in 2024 afgeronde werkzaamheden

€ 193.506

P2 Mens en Maatschappij

- Onderwijsbeleid en Leerlingzaken
- Leerlingenvervoer
- Leerplicht
- Voor- en vroegschoolse educatie
- Schooladviesdienst
- Sport- en scoutingbeleid
- Kunst en cultuur
- Bibliotheek en media
- Samenkracht en burgerparticipatie
- Wijkteams
- Inkomensregelingen (bijstand, participatie en re-integratie)
- Jeugdzorg
- Jeugdgezondheidszorg
- GGD en Veilig Thuis
- Maatschappelijke ondersteuning

€ 40.543.480

P3 Bestuur en Middelen

- Financiën
- Bedrijfsvoering/organisatie
- Personeel
- Informatievoorziening/ICT
- Juridische ondersteuning
- Huisvesting
- Bestuur
- KCC en burgerzaken
- Beheer gebouwen en gronden
- Treasury
- Belastingen
- Algemene uitkering gemeentefonds
- Verduurzamen eigen panden

€ 23.340.848

P4 Fysieke Leefomgeving

- Ruimtelijke ordening en omgevingsplannen
- Omgevingswet/omgevingsvisie
- Wonen, bouwen en omgevingskwaliteit
- Onderwijshuisvesting
- Begraafplaatsen
- Cultureel erfgoed
- Verduurzamen monumenten, scholen en huizen

€ 6.036.029

UITGAVEN VAN
€ 94.746.734

verdeeld naar de programma's

Resultaat

€ 964.886

Resultaat dat na bestemming wordt toegevoegd aan het eigen vermogen

€ 771.380

MEER WETEN? KIK OP WWW.WASSENAAR.NL

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Leeswijzer	6
Jaarverslag 2024.....	8
Programmaverantwoording	9
Inleiding	9
Financiële resultaten	9
Recapitulatie	15
P1 Veiligheid en handhaving.....	16
P2 Mens en maatschappij.....	22
P3 Bestuur en middelen	40
P4 Fysieke leefomgeving.....	51
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit.....	64
Paragrafen.....	78
Paragraaf Lokale Heffingen	79
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	95
Paragraaf Financiering	101
Paragraaf Verbonden partijen	106
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	112
Paragraaf Grondbeleid	120
Jaarrekening 2024	122
Balans per 31 december 2024	123
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	125
Toelichting op de balans per 31 december 2024	132
Overzicht baten en lasten in de jaarrekening	159
Incidentele baten en lasten	160
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	162
Overzicht baten en lasten per taakveld	163
Specifiek uitkeringen: Single information, Single audit	165
Wet normering topinkomens	174
Rechtmatigheidsverantwoording	176
Bijlagen / overige gegevens.....	179
Bijlage 1: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente	180
Bijlage 2: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten	183
Bijlage 3: Controleverklaring van de onafhankelijk accountant.....	187

Voorwoord

Beste Wassenaarders,

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening van 2024. Deze jaarstukken geven een beeld welke activiteiten zijn verricht en hoe het geld in dat jaar is besteed. De verantwoording van belastinguitgaven is cruciaal in een open en betrokken samenleving. We zijn er tevreden over dat de accountant een goedkeurende verklaring afgeeft die laat zien dat de uitgaven van de gemeente Wassenaar aan beleid, uitvoering, beheer en investeringen rechtmatig zijn.

Het gaat daarbij niet alleen om hoeveel er is uitgegeven, maar vooral waaraan het is besteed en of dit de moeite waard is voor Wassenaar. De jaarstukken geven daarmee niet alleen een financieel overzicht. Zij laten ook zien hoe het staat met de voortgang van de projecten in Wassenaar.

In het overzicht is het goed te zien welke wegen en buitenruimten zijn onderhouden, dat vele maatschappelijke organisaties en ondernemers zijn ondersteund, dat het lokaal Sportakkoord wordt uitgevoerd, dat het Sociaal Team Wassenaar veel Wassenaarders heeft kunnen helpen en dat grote projecten zoals versterking van het centrum of de bouw van een nieuwe fusieschool, stap voor stap zullen worden gerealiseerd. Het is teveel om allemaal op te noemen, maar u kunt in de jaarstukken per project of beleidsterrein lezen hoe de voortgang was in het jaar 2024. Het werk voor het behoud van een 'gewoon bijzonder dorp' en een levendig Wassenaar is nooit af.

Zo blijven wij als eerste overheid van ruim 27.000 mensen aanspreekbaar, zijn we transparant over waar de prioriteiten liggen en over welke middelen wij daarvoor inzetten. We sluiten hierbij het boekjaar 2024 af, maar het werk op tal van dossiers loopt uiteraard door in het jaar 2025 en verder. Veel zaken zijn gerealiseerd, maar er is ook werk dat nog moet worden afgemaakt. Het college rekent daarbij op een vruchtbare samenwerking met de gemeenteraad als onderdeel van het gemeentebestuur voor Wassenaar.

Voor nu wens ik u veel leesplezier. Voor vragen bent u altijd welkom in ons Raadhuis De Paauw.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders,

Laurens van Doeveren

Wethouder Financiën, Economie en Sport

Met de jaarstukken 2024 legt het college van B&W (hierna: het College) van de gemeente Wassenaar verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording van de 5 programma's, een overzicht van de wettelijk verplichte beleidsindicatoren en de verplichte paragrafen. In de inleiding bij het jaarverslag wordt beknopt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële kanttekeningen bij 2024.

In de programmaverantwoording licht het College toe wat er in 2024 beleidsmatig is gerealiseerd.

Dit gebeurt per programma aan de hand van de volgende vragen:

- Wat waren we van plan? Dit is weergegeven onder de doelstellingen;
- Wat hebben we daarvoor gedaan? Dit is weergegeven onder de belangrijkste resultaten;
- Wat heeft het gekost? Dit is weergegeven in de financiële toelichting: hier gaat het om overschrijdingen/onderschrijdingen van meer dan € 50.000 m.b.t. de actuele begroting 2024.

In ieder programma is aan de doelstellingen een aantal resultaten gekoppeld. Hiervan wordt beschreven wat er is bereikt en wat het heeft gekost. De gewenste maatschappelijke effecten zijn meetbaar gemaakt in de tabel met beleidsindicatoren.

Legenda bij de scores van de resultaten:

	<i>Voltooid</i>
	<i>Op koers</i>
	<i>Aandacht vereist</i>
	<i>Niet voltooid/niet begonnen</i>

De verplichte paragrafen in het jaarverslag bevatten dwarsdoorsneden van de jaarstukken op specifieke onderwerpen. Deze verplichte paragrafen zijn:

- Paragraaf Lokale heffingen
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf Financiering
- Paragraaf Verbonden partijen
- Paragraaf Bedrijfsvoering*
- Paragraaf Grondbeleid

* *Rechtmatigheidsverantwoording*

In dit jaarverslag legt het College verantwoording af over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties 2024. Als gevolg hiervan neemt het College de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening, volgens een standaardmodel, en geeft hij een toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering.

De jaarrekening

In de jaarrekening wordt de vraag beantwoord, wat het gevoerde beleid heeft gekost.

De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten per programma en taakveld en de balans met toelichting. Bij de financiële toelichting onder de programma's is de verschillenanalyse per taakveld opgenomen. Conform de Financiële verordening gemeente Wassenaar 2023 worden verschillen toegelicht indien deze groter zijn dan € 50.000. De verantwoording van de Specifieke Uitkeringen (SPUK) is opgenomen in de SISA-bijlage.

Controleverklaring

De jaarrekening wordt gecontroleerd door de, door de gemeenteraad aangestelde, onafhankelijke accountant. Hij geeft een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Afrondingsverschillen jaarstukken

In de afronding in de tabellen kan het voorkomen dat er minimale afrondingsverschillen zitten.

Jaarverslag 2024

Inleiding

Financiële resultaten

Financiële resultaten

Rekeningresultaat

In de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) is bepaald dat per programma eerst alle baten en lasten en het saldo hiervan worden verantwoord. Om het gerealiseerde resultaat vast te stellen worden vervolgens per programma toevoegingen en/of onttrekkingen aan de reserves begroot en verantwoord. De resultaatbestemmingen die in dit hoofdstuk samengevat zijn weergegeven, worden in mindering gebracht op het gerealiseerde resultaat. Het hierna resterende bedrag wordt het saldo na bestemming genoemd voor 2024, en wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Onderstaand overzicht is een beknopte weergave.

Opbouw resultaat jaarrekening 2024

bedragen x € 1.000, + = voordelig, - = nadelig

Tabel 0.1

	Begroting actueel 2024	Jaarrekening 2024
Totaal baten	90.765	92.506
Totaal lasten	-94.495	-93.757
1. Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	-3.730	-1.251
Onttrekking reserves	3.946	3.206
Toevoeging reserves	-1.240	-990
2. Totaal onttrekking/toevoeging reserves	2.706	2.216
Gerealiseerd resultaat voor bestemming (1+2)	-1.024	965

Resultaat bestemming

Budgetoverhevelingen ten laste van het resultaat (A) -194

Saldo na bestemming 771

Het rekeningresultaat inclusief budgetoverhevelingen ten laste van het resultaat (A) bedraagt € 771.380. Dit bedrag is in grote lijnen als volgt opgebouwd:

bedragen x € 1.000, + = voordelig, - = nadelig

Ontwikkeling resultaat 2024

Primitieve begroting	32
Begrotingswijzigingen door de raad vastgesteld	-783
Saldo na door raad vastgestelde wijzigingen	-751
Voorjaarsnota 2024	-1.536
Najaarsnota 2024	1.264

Saldo tot en met Najaarsnota 2024

-1.023

Het rekeningresultaat inclusief reservemutaties over 2024 bedraagt € 964.886.

Ten opzichte van de begroting na wijzigingen 2024 (na Najaarsnota 2024) betekent dit een voordeel van € 1.988.405. De belangrijkste verschillen worden veroorzaakt door de posten uit de tabel hieronder. Deze posten worden bij de financiële toelichtingen per programma verder toegelicht.

Progr.		+ is voordeel - is nadeel
2	Sporthal de Duinpan	140.000
2	Sporthal de Schulpwei	75.000
2	Noodopvang vluchtelingen Oekraïne	225.000
2	Dotatie dubieuze debiteuren	-76.130
2	Wmo	46.000
2	Jeugdwet	32.000
3	Voorziening pensioen en wachtgeld	-172.000
3	Paspoorten en overige burgerzaken	124.000
3	Voorziening bovenwettelijk verlof	-152.000
3	Voorziening Regeling vervroegde uittreding (RVU)	-63.254
3	Voorziening verlofsparen	-96.700
3	Opvang ziekte en uitvoering wettelijke taken	-323.000
3	Schatkistbankieren	57.000
3	Onroerendezaakbelasting (ozb)	300.000
3	Algemene uitkering	46.000
4	Omgevingsvergunningen	-126.000
4	Volkshuisvesting	54.000
5	Verkeer en vervoer (OVL en meubilair)	83.000
5	Parkeergarage langstraat	-44.000
5	openbaar groen	93.000
5	Afval	-59.000
5	Toeristenbelasting	300.000
5	Beheer en onderhoud van kunstwerken en areaal Ommedijk	1.520.122
	Overige kleine posten	5.367
	Totaal	1.988.405

Resultaatbestemming

Tabel 0.3 - A. Budgetoverhevelingen ten laste van het resultaat 2024

	Progr.	Omschrijving	Bedrag in €
1	2	Burgerberaad	29.364
2	3	Invoeren kostprijsdekkende huur	87.530
3	3	Haalbaarheidsonderzoek Warenar	46.612
4	5	Revitalisatie bedrijventerrein Maaldrift	30.000
Totaal			193.506

Toelichting:

1. Burgerberaad Verkeer. Het Burgerberaad Verkeer wordt in maart 2025 afgerond. Er wordt voorgesteld het restantbudget over te hevelen naar 2025.
2. Invoeren kostprijsdekkende huur. Gestart is met de voorbereiding van de werkzaamheden om over te gaan tot het in rekening brengen van kostprijsdekkende huurbedragen. In 2025 zal dit verder worden uitgerold. Er wordt voorgesteld een bedrag van € 87.530 beschikbaar te stellen in 2025 om het project invoering van kostprijsdekkende huren af te ronden.
3. Haalbaarheidsonderzoek Warenar. Het onderzoek van de mogelijkheden om de Warenar in stand te houden is nog in volle gang. Er wordt voorgesteld een bedrag van € 46.612 beschikbaar te stellen in 2025 om het haalbaarheidsonderzoek af te ronden.
4. Revitalisatie bedrijventerrein Maaldrift. Met het opwaarderen van de entree van het bedrijventerrein en de parkeerplaatsen is nog niet begonnen. Er wordt voorgesteld een bedrag van € 30.000 beschikbaar te stellen in 2025 om de revitalisatie te starten.

Tabel 0.4 - B. Overhevelingen met dekking reserve (budget neutraal)

	Progr	Omschrijving	Bedrag in €
1	3	Verduurzaming vastgoed	50.000
2	3	Onderzoek gemeentewinkel en gemeentewerf	35.144
3	2	Bestemming Sporthal de Schulpwei	14.664
4	5	Groencompensatie Amerikaanse Ambassade	127.388
5	4	Vorbereiding sanering Gemeentewerf	11.259
6	4	Plankosten herontwikkeling Gemeentewerf	52.386
7	4	Invoering Omgevingswet	84.066
Totaal			374.907

Toelichting:

1. Bij recente investeringsprojecten, zoals Gymadora en De Duinpan, is al expliciet aandacht besteed aan duurzaamheid. Deze projecten hebben een belangrijke basis gelegd voor een bredere aanpak. Het streven is om een integraal beleid te ontwikkelen dat gericht is op de verduurzaming van onze gehele gemeentelijke vastgoedportefeuille, zodat we structureel en toekomstgericht kunnen bijdragen aan een duurzame leefomgeving. Om dit beleid verder gestalte te geven, zal de Raad worden voorgesteld om via resultaatbestemming een bedrag van € 50.000, met dekking uit de reserve grote projecten, beschikbaar te stellen in 2025. Dit budget zal efficiënt en doelgericht worden ingezet voor het project verduurzaming vastgoed.

2. Onderzoek gemeentewinkel en gemeentewerf, en integraal huisvestingsplan van het bestuurscentrum en de gemeentewerf. Van het bij de Najaarsnota 2023 overgehevelde budget van € 50.000 is € 14.856 besteed aan onderzoekskosten voor o.a. een second-opinion naar de bouwkosten, subsidiemogelijkheden en NEN-metingen. Er wordt voorgesteld het resterende bedrag van € 35.144 beschikbaar te stellen in 2025 met bijbehorende dekking uit de reserve grote projecten, om verder benodigd onderzoek te kunnen afronden.
3. Bestemming sporthal de Schulpwei. In 2024 zijn er minder kosten gemaakt voor elektra- en gasverbruik. Met de huuropbrengst van diverse sportverenigingen is geen rekening gehouden in de begroting. Er wordt voorgesteld een bedrag van € 14.664 beschikbaar te stellen in 2025 met bijbehorende dekking uit de reserve grote projecten om de sporthal een nieuwe bestemming te geven.
4. Groencompensatie Amerikaanse ambassade. Voor de noodzakelijke saneringswerkzaamheden die de inrichting van het beoogde terrein voor groencompensatie mogelijk moeten maken, zijn opdrachten verstrekt die nog niet tot uitvoering zijn gekomen. Er wordt voorgesteld het bedrag van € 127.388 beschikbaar te stellen in 2025 met bijbehorende dekking uit de reserve groencompensatie Amerikaanse ambassade, om de inrichting van het beoogde terrein te kunnen voltooien.
5. Voorbereiding sanering gemeentewerf. Het resterende voorbereidingsbudget voor de sanering van de gemeentewerf is gedeeltelijk tot besteding gekomen. Er wordt voorgesteld het resterende bedrag van € 11.259 met bijbehorende dekking uit de reserve grote projecten beschikbaar te stellen in 2025 om de saneringswerkzaamheden voor te bereiden.
6. Plankosten herontwikkeling gemeentewerf. Het resterende plankostenbudget voor de herontwikkeling van de gemeentewerf is gedeeltelijk tot besteding gekomen. Er wordt voorgesteld het resterende bedrag van € 52.386 met bijbehorende dekking uit de reserve grote projecten beschikbaar te stellen in 2025 om het bestemmingsplan te wijzigen.
7. Invoering Omgevingswet. In de Begroting 2024 was een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor nieuw beleid met betrekking tot de Omgevingswet. Van dit bedrag is in 2024 € 115.934 besteed. Daar er ook in 2025 nog extra uitgaven worden verwacht met betrekking tot het in beheer nemen van de Omgevingswet wordt voorgesteld het resterende bedrag van € 84.066 met bijbehorende dekking uit de reserve egalisatie omgevingsvergunningen over te hevelen naar 2025.

Tabel 0.5 - C. Budgetoverhevelingen met dekking subsidies/bijdragen (budgetneutraal)

	Progr	Omschrijving	Bedrag in €
1	2	Specifieke uitkering Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	38.150
2	2	Specifieke uitkering Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid	545.800
3	2	Specifieke uitkering Wet Inburgering	182.080
4	2	Specifieke uitkering Onderwijsroute Inburgering	25.300
5	2	Specifieke uitkering Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	38.000
Totaal			829.330

Toelichting:

1. De Specifieke uitkering (SPUK) voor het inhalen van onderwijsachterstanden door de coronacrisis (Nationaal Programma Onderwijs) mag in de jaren 2021-2025 worden besteed. Voor niet bestede middelen in dit tijdvak geldt dat deze aan het einde daarvan moeten worden terugbetaald aan het rijk. Het voor 2024 niet bestede deel ter hoogte van € 38.150 moet daarom inclusief de dekking worden overgeheveld naar 2025.
2. Het Rijksbudget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) wordt jaarlijks aan gemeenten beschikbaar gesteld in de vorm van een Specifieke uitkering (SPUK). In 2023 is er een nieuw tijdvak

van vier jaar gestart waarbinnen de in 2024 niet bestede middelen van € 545.800 mogen worden doorgeschoven. Dit bedrag moet daarom inclusief dekking worden overgeheveld naar 2025.

3. De Specifieke uitkering (SPUK) voor de Wet Inburgering is niet volledig besteed in 2024, omdat de lasten van meerdere trajecten pas in 2025 gerealiseerd gaan worden. Dit overschot mag worden doorgeschoven naar volgend jaar. Daarom wordt voorgesteld het resterend deel van € 182.800 inclusief dekking door te rijksmiddelen door te schuiven naar 2025.
4. De Specifieke uitkering (SPUK) voor de Onderwijsroute is niet volledig besteed in 2024, omdat de lasten van meerdere trajecten pas in 2025 gerealiseerd gaan worden. Dit overschot mag worden doorgeschoven naar volgend jaar. Daarom wordt voorgesteld het resterend deel van € 25.300 inclusief dekking door te rijksmiddelen door te schuiven naar 2025.
5. De Specifieke uitkering (SPUK) gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek is niet volledig besteed in 2024, omdat de lasten van meerdere trajecten pas in 2025 gerealiseerd gaan worden. Dit overschot mag worden doorgeschoven naar volgend jaar. Daarom wordt voorgesteld het resterend deel van € 38.000 inclusief dekking door te rijksmiddelen door te schuiven naar 2025.

Afwikkeling oude investeringskredieten

Jaarlijks stelt de gemeenteraad middelen beschikbaar voor het doen van investeringen. De afgelopen jaren tonen aan dat we bij de uitvoering van investeringen door omstandigheden niet alle projecten binnen de voorgenomen termijn (volledig) tot uitvoering kunnen brengen waardoor kredieten vooralsnog (deels) onbenut blijven. Om te voorkomen dat door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten te lang aan de integrale afweging van de aanwending van schaarse middelen onttrokken blijven, is in de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2024 (2.2) verwoord dat kredieten voor investeringen in principe maximaal 2 jaar beschikbaar blijven.

In totaal staat eind 2024 € 38.6 miljoen (inclusief De Paauw 2025-2027 is dat circa € 49.4 miljoen) aan investeringskredieten op lopende projecten open, waarvan € 23 miljoen aan kosten is geboekt (t/m 2024). Met betrekking tot het restantkrediet van € 15.6 miljoen wordt met de vaststelling van de jaarrekening voorgesteld te besluiten tot het verwerken van de volgende (restant) kredieten conform bijlage 2 van dit document:

1. Drieëntwintig investeringskredieten formeel af te sluiten en de bestede investeringskredieten te activeren, de effecten op de kapitaallasten te betrekken bij de Begroting 2025 en de investeringsruimte van afgerond € 795.053 te laten vrijvallen.
2. De beschikbaarheid van de restanten van elf investeringskredieten uit de periode 2019 t/m 2022, met één jaar te verlengen. De restantkredieten die hiermee gemoeid zijn bedragen € 3.430.747.
3. Zevenentwintig investeringskredieten uit 2023 en 2024 beschikbaar te houden voor de uitvoering in 2025. De restantkredieten die hiermee gemoeid zijn bedragen in totaal € 11.395.520.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening geëvalueerd. Bij alle reserves wordt beoordeeld of het doel waarvoor de reserves zijn gevormd nog relevant is en of de omvang nog in overeenstemming is met de gestelde doelen.

Toelichting op de vermogens en liquiditeitspositie

Eigen vermogen

Ten opzichte van eind 2023 neemt het Eigen Vermogen ultimo 2024 af met € 1.251.000 tot € 57.188.000 aan het eind van 2024. Hierbij is er van uitgegaan dat het volledig exploitatieresultaat 2024, in afwachting van de resultaatbestemming over 2024 wordt afgetrokken van het Eigen Vermogen. In deze (sub) paragraaf gaan we in op de ontwikkeling van de Algemene reserve en het vrij besteedbaar deel in het bijzonder.

Tabel 0.6				
		31-12-2024		31-12-2023
<i>bedragen * € 1.000</i>				
Algemene Reserve		51.370		52.901
Bestemmingsreserves		4.853		6.458
Gerealiseerd resultaat		965		-920
		57.188		58.439

Voor een toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de balansstoelichting verderop in deze jaarstukken.

Algemene reserve

De algemene reserve is te onderscheiden in een vrij besteedbaar deel van € 43.370.000 eind 2024 en een reserve weerstandsvermogen van € 8.000.000, de bufferreserve. Het vrij besteedbare deel is in 2024 afgenomen met een bedrag van € 1.531.000. Hier staat een afname van de bestemmingsreserves tegenover van € 1.605.000.

Ontwikkeling van het Eigen Vermogen

Na resultaatbestemming stijgt de algemene reserve van € 51.369.704 met € 964.886 en komt daarmee uit op een saldo van € 52.334.590. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de budgetoverhevelingen ten laste van het resultaat (A). Het vrij besteedbaar deel van het Eigen Vermogen van € 44.334.590 is circa 78 procent van het totale Eigen Vermogen van € 57.188.000.

Investeringsprogramma 2024-2027

Naast het uitvoeren van de nog openstaande investeringen staan er in de huidige meerjarenraming 2024-2027 ambitieuze investeringsplannen opgenomen. Voor een overzicht hiervan wordt verwezen naar bijlage 2. Het was in 2024 beleid om deze investeringen met eigen middelen te financieren.

Recapitulatie

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primaire 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo
P1 Veiligheid en handhaving	102	-4.204	-4.103	102	-4.411	-4.309	110	-4.335	-4.225
P2 Mens en maatschappij	11.652	-38.934	-27.281	13.182	-42.244	-29.062	12.036	-40.543	-28.507
P3 Bestuur en middelen	633	-4.171	-3.538	1.551	-4.436	-2.885	1.785	-4.888	-3.103
P4 Fysieke leefomgeving	1.879	-6.176	-4.296	2.728	-6.089	-3.361	2.392	-6.036	-3.644
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	9.716	-19.221	-9.505	9.894	-19.756	-9.862	11.920	-19.500	-7.580
Totaal programma's	23.982	-72.705	-48.723	27.457	-76.937	-49.480	28.243	-75.302	-47.059
Algemene dekkingsmiddelen	58.669	-535	58.134	59.790	-539	59.250	60.438	-526	59.913
Overhead	3.320	-15.055	-11.735	3.518	-16.992	-13.475	3.824	-17.929	-14.105
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	0	0
Saldo van baten en lasten (1)	85.971	-88.320	-2.349	90.765	-94.495	-3.730	92.506	-93.757	-1.251
Mutaties reserves	2.382	0	2.382	3.946	-1.240	2.706	3.206	-990	2.216
Gerealiseerde resultaat (2)	88.353	-88.320	32	94.711	-95.734	-1.024	95.712	-94.747	965

1) Het saldo van baten en lasten betreft het saldo van baten en lasten in de programma's vóór mutaties in de reserves.

2) Gerealiseerd resultaat betreft totaal gerealiseerd resultaat na mutaties in de reserves, vóór bestemming.

Wat wilden we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Een dorp waar mensen veilig en goed leven, wonen, werken en zich thuis voelen. Het hebben van een schone, hele en veilige leefomgeving is daarbij een randvoorwaarde.

Doelstellingen

1. Stellen van veiligheidsprioriteiten;
2. Handhaving van de openbare orde;
3. Kunnen inspelen op thema's als omgaan met onbegrepen gedrag en meervoudige sociale problematiek door snel te schakelen en mensgericht te helpen;
4. Behouden van noodzakelijke hulpdienstverleningsorganisaties voor en binnen de gemeente Wassenaar;
5. Bestrijden van ondermijnende criminaliteit;
6. Het mogelijk maken van evenementen door mee te denken en duidelijke kaders te bieden.

Wat wilden we daarvoor doen?

Belangrijkste resultaten 2024

- 1.1 Uitgevoerd jaarplan 2024 integraal veiligheidsbeleid
- 2.1 Opgestelde visie en handhavingsplan openbare orde
- 2.2 Inspecteurs openbare ruimte en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn waar nodig actief ingezet tegen overlast en overtredingen
- 3.1 De Lokale Kamer is doorontwikkeld: een uitvoeringscoördinator is aangesteld, de regie is belegd binnen de gemeente
- 5.1 Bewustwordingscampagne(s) onder bewoners en ondernemers m.b.t. hoe zij vormen van ondermijning kunnen melden is van start gegaan
- 5.2 Geactualiseerd en opgesteld Bibob-beleid in 2024
- 5.3 Opgesteld uitvoeringsplan ondermijning Wassenaar 2025 en verder.
- 6.1 Opgesteld evenementenbeleid, waarin een helder kader ligt om evenementen mogelijk te maken

Toelichting belangrijkste resultaten

1.1 Uitgevoerd jaarplan 2024 integraal veiligheidsbeleid

Realisatie / voortgang

Op 19 december 2023 heeft de gemeenteraad voor een periode van vier jaar het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027 (IVB) vastgesteld.

Om uitvoering te geven aan het IVB is door het College (begin 2024) het jaarplan 2024 vastgesteld. In dit jaarplan zijn activiteiten opgenomen die veelal gericht zijn op verkeersveiligheid, buurt & veiligheid, zorg & veiligheid, leefbaarheid en ondermijning. Deze activiteiten zijn gedurende het jaar opgepakt en uitgevoerd. Vervolgens heeft er een evaluatie plaatsgevonden en zijn de uitkomsten meegenomen in het jaarplan 2025. Op 29 januari 2025 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd middels raadsinformatiebrief 009.

2.1 Opgestelde visie en handhavingsplan openbare orde

Realisatie / voortgang

In 2024 heeft er een evaluatie plaatsgevonden met betrekking tot de uitvoering van Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) over het jaar 2023. Het Integraal Jaarverslag 2023 en het Uitvoeringsprogramma 2024 VTH zijn in een raadsinformatiebrief (080 / 9 juli 2024) met de gemeenteraad gedeeld. Deze uitkomsten zijn mede input geweest voor de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2025-2028 (U&H-strategie).

In de U&H-strategie is zowel de inzet als de uitvoering van toezicht en handhaving in de openbare ruimte in de gemeente Wassenaar vastgelegd. Hierbij komt -naast het uitvoeren van de reguliere werkzaamheden- de focus te liggen op de volgende doelen:

- betere communicatie met en voorlichting aan de inwoners;
- toezicht en handhaving wordt meer zichtbaar;
- implementatie en borging Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb);
- heldere en eenduidig beleid vastleggen;
- implementatie van een eenduidige en nieuwe werkwijze;
- voldoende en gekwalificeerd personeel beschikbaar.

De U&H-strategie is op 17 december 2024 door het College vastgesteld. De gemeenteraad is op 20 december 2024 middels een raadsinformatiebrief (131) geïnformeerd.

2.2 Inspecteurs openbare ruimte en buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zijn waar nodig actief ingezet tegen overlast en overtredingen

Realisatie / voortgang

De uitvoering van de werkzaamheden van de inspecteurs openbare ruimte is voor 2024 vastgelegd in het uitvoeringsprogramma 2024 dat door het College is vastgesteld. De gemeenteraad is middels een raadsinformatiebrief (080 / 9 juli 2024) hierover geïnformeerd.

De inspecteurs openbare ruimte (boa's) hebben in 2024 een groot scala aan taken uitgevoerd zoals onder meer: controle blauwe zone, aanpakken van verkeersoverlast, weghalen van weesfietsen, controles in het kader van de Alcoholwet, bijstand bij de grotere evenementen, inzet bij demonstraties, verkeer regelen bij De Wassenaaarse Slag en het behandelen van meldingen.

In 2024 hebben de boa's 1276 meldingen met betrekking tot overlast behandeld. Daarnaast hebben de boa's bij 689 overtredingen een boete opgelegd en 156 keer een waarschuwing gegeven.

3.1 De Lokale Kamer is doorontwikkeld: een uitvoeringscoördinator is aangesteld, de regie is belegd binnen de gemeente

Realisatie / voortgang

In 2023 is het Convenant Lokale Kamer Zorg en Veiligheid ondertekend door de gemeente Wassenaar en zorg- en justitiepartners. De Lokale Kamer wordt ingezet bij complexe casuïstiek op het gebied van zorg en veiligheid waarbij de partners van het convenant samenwerken om tot een personsgerichte aanpak (PGA) te komen. Het gaat hoofdzakelijk om situaties waarbij er snel en adequaat moet worden gehandeld om verdere escalatie te voorkomen.

In 2024 zijn de werkprocessen doorontwikkeld en vastgelegd in het handboek Lokale Kamer. Verder is door de partners van de Lokale Kamer het registratieprogramma PGAX in gebruik genomen.

Binnen de gemeente is de vacature van adviseur zorg en veiligheid in 2024 vervuld. De rol van uitvoeringscoördinator Lokale Kamer is belegd bij de adviseur zorg en veiligheid.

Met de aanstelling van de adviseur zorg en veiligheid kan er binnen het sociaal domein en openbare orde & veiligheid nauwer worden samengewerkt aan casuïstiek. Waar nodig kan opschaling naar de Lokale Kamer plaatsvinden.

Eind 2025 zal er een evaluatie op de efficiëntie en werking van de Lokale Kamer plaatsvinden. De aanbevelingen worden vervolgens verwerkt in het handboek Lokale Kamer.

5.1 Bewustwordingscampagne(s) onder inwoners en ondernemers m.b.t. hoe zij vormen van ondermijning kunnen melden is van start gegaan

Realisatie / voortgang

Om de alert- en meldingsbereidheid ten aanzien van ondermijning in de gemeente Wassenaar te vergroten zijn er in 2024 door de gemeente verschillende bijeenkomsten georganiseerd, zoals een 3-daagse training voor jongerenwerkers, themabijeenkomst voor wijk- en buurtverenigingen en een netwerkvond voor WhatsApp-buurtpreventiegroepen.

Voor de publiekscampagne is in 2024 gestart met de ontwikkeling van een animatievideo over ondermijnende criminaliteit. Deze animatievideo zal vanaf 2025 in de doorlopende publiekscampagne te zien zijn.

Verder wordt er in de publiekscampagne ook verwezen naar de website van de gemeente over ondermijning: www.wassenaar.nl/ondermijning. Deze pagina is de centrale vindplaats voor informatie over de ondermijningsaanpak in de gemeente Wassenaar. Op de website wordt verwezen naar de meldpunten van de politie, Meld Misdaad Anoniem en het gemeentelijk meldpunt voor ondermijnende criminaliteit.

5.2 Geactualiseerd en opgesteld Bibob-beleid in 2024

Realisatie / voortgang

Het nieuwe Bibob-beleid is op 27 augustus 2024 vastgesteld. De Wet Bibob blijft repressief van karakter. Dit houdt in dat onderzoek alleen plaatsvindt als er signalen zijn over de integriteit van de vergunningsaanvrager of potentiële contractpartij.

In het nieuwe vierjarige beleidsplan 'De gemeentelijke aanpak tegen ondermijnende criminaliteit in Wassenaar 2025 - 2028' is een doelstelling opgenomen waarin wordt onderzocht hoe de gemeente de Wet Bibob meer preventief kan toepassen bij het afgeven van omgevingsvergunningen en in het sociaal domein.

5.3 Opgesteld uitvoeringsplan ondermijning Wassenaar 2025 en verder

Realisatie / voortgang

De gemeenteraad heeft op 17 december 2024 het nieuwe vierjarige beleidsplan 'De gemeentelijke aanpak tegen ondermijnende criminaliteit in Wassenaar 2025-2028' vastgesteld. Dit beleidsplan heeft tot doel om enerzijds vroegtijdig ondermijning te signaleren en daardoor beter te kunnen bestrijden en anderzijds de weerbaarheid tegen ondermijning te vergroten.

Om uitvoering te geven aan dit beleidsplan zal het College jaarlijks een uitvoeringsprogramma opstellen. In dit uitvoeringsprogramma zullen de concrete resultaten & cijfers van het afgelopen jaar worden genoemd en de concrete acties voor het komende jaar. Dit uitvoeringsprogramma zal aan het begin van ieder jaar ter informatie worden aangeboden aan de gemeenteraad.

6.1 Opgesteld evenementenbeleid, waarin een helder kader ligt om evenementen mogelijk te maken

Realisatie / voortgang

Op 15 november 2022 is de Startnotitie evenementenbeleid vastgesteld. In 2024 is gestart met het opstellen van het evenementenbeleid dat tot doel heeft om evenementen beter te faciliteren en te stimuleren waar mogelijk. Het evenementenbeleid wordt nu voorbereid voor besluitvorming rond de zomer van 2025.

Verbonden partijen

De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) vervult de taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

In 2024 hebben onder andere de volgende activiteiten plaatsgevonden in de VRH:

De brandweer is in totaal 21 keer uitgerukt voor incidenten van een gebouwbrand in Wassenaar. Hiervan zijn vijftien woningbranden opgeschaald (vijf middelbrand en één grote brand).

In totaal zijn er acht incidenten geweest waarvoor is opgeschaald naar een gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure (GRIP). GRIP is de opschalingsstructuur voor grote of complexe incidenten waarbij snel geschakeld moet worden, zoals bijvoorbeeld bij de explosie en brand aan de Tarwekamp in Den Haag. In Wassenaar hebben in 2024 geen GRIP-incidenten plaatsgevonden.

Verder zijn er in 2024 enkele brandweervoertuigen vervangen. De brandweerkazerne in Wassenaar heeft twee nieuwe voertuigen voor natuurbrandbestrijding in gebruik genomen. Dankzij deze nieuwe voertuigen blijft de brandweerkazerne in Wassenaar toekomstbestendig en kan de brandweer adequaat optreden bij (natuur)branden in Wassenaar.

Effectindicatoren

In de Begroting 2024 zijn voor Programma 1 geen effectindicatoren opgenomen.

Wat heeft het gekost ?

Investerings

Jaar/ Omschrijving investeringskrediet	Begroting	werkelijk t/m 2024	Restant	Toelichting
2023 Tractie	70.000	-	70.000	Nieuw voertuig in bestelling. Levering in 2025

Programma

P1 Veiligheid en handhaving bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting 2024 primair	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil 2024 Begr. na wijz. / realisatie
Totaal baten	102	102	110	8
Totaal lasten	-4.204	-4.411	-4.335	76
Saldo van baten en lasten	-4.103	-4.309	-4.225	84
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Programma resultaat	-4.103	-4.309	-4.225	84

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk >= € 50.000

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

a. Veiligheidsregio Haaglanden (voordeel lagere lasten € 46.000)

De bijdrage aan de Veiligheidsregio is in 2024 € 46.000 lager dan begroot door een meevallende afrekening van de FLO-regeling (Functioneel Leeftijdsontslag) over dat jaar.

b. Rampenbestrijding (saldo voordelig € 24.000; voordeel lagere lasten 16.000, voordeel hogere baten € 8.000)

De uitgaven voor rampenbestrijding zijn € 16.000 lager door minder uitgaven voor opleidingen en overige zaken zoals piketvergoedingen. Dit komt mede doordat het huidige crisisteam recent is samengesteld en de meeste deelnemers reeds waren opgeleid.

Vanuit de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is € 8.000 ontvangen voor compensatie van piketvergoedingen. Dit bedrag was niet in de begroting 2024 opgenomen.

Wat wilden we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Wassenaar is een inclusieve gemeente, waar iedereen prettig kan leven. Een plek waar onze jeugdigen gezond en veilig kunnen opgroeien en waar onze ouderen langer vitaal kunnen blijven. We behouden goede welzijns- en zorgvoorzieningen. We geven uitvoering aan bestaand beleid en anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen met het (her)formuleren van nieuw beleid.

De gemeente, inwoners en maatschappelijke instellingen ondersteunen elkaar. Een integrale en efficiënte (nauwe) samenwerking is daarvoor een voorwaarde. Om de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg te garanderen, dient deze in financieel en maatschappelijk opzicht en qua personele bezetting houdbaar te zijn. Dit vraagt om scherpe keuzes in prioritering, waarbij de mens centraal staat. Daarbij wordt goed gekeken naar de hulpvraag en situatie per individu.

We handelen vanuit vertrouwen en respect, normaliseren zorg volgens landelijke richtlijnen en maken waar mogelijk gebruik van landelijke financiering en fondsen. We vergroten de inwonersparticipatie en daarmee de betrokkenheid van zowel jeugdigen als ouderen bij de totstandkoming van beleid.

Doelstellingen

1. Een sterk maatschappelijk middenveld; focus op preventie
2. Sociaal Team Wassenaar; integrale samenwerking in het sociaal domein
3. Jeugdbeleid; betrokkenheid van de jeugd vergroten
4. Subsidie- en inkoopbeleid; optimalisatie subsidies en inkoop voor zowel gemeente als ketenpartners
5. Inclusie; iedereen doet mee in Wassenaar
6. Sport en cultuur; lichamelijke en geestelijke gezondheid en verbinding tussen de inwoners
7. Gezondheidszorg; voldoende gezondheidszorg voor de inwoners in en om Wassenaar

Wat wilden we daarvoor doen?

Belangrijkste resultaten 2024

- 1.1 Een opgesteld nieuw Beleidsplan Sociaal Domein
- 1.2 Georganiseerde activiteiten ter bevordering van de lichamelijke en geestelijke gezondheid
- 1.3 Georganiseerde activiteiten ter vermindering van de eenzaamheid
- 1.4 Opgesteld advies over respijtzorg
- 1.5 Extra inzet op het betrekken van nieuwe doelgroepen voor vrijwilligerswerk
- 1.6 Opgesteld herzien minimabeleid
- 2.1 Het Sociaal Team Wassenaar (STW) is duidelijk vindbaar als spil in de Wassenaarische zorg
- 3.1 Gestart met het opstellen van breed gedragen jeugdbeleid
- 3.2 Evaluatie uitgevoerd naar pilot Jongerenwerk
- 3.3 Voorlichting gegeven aan jongeren over de lokale democratie
- 3.4 Voorlichting gegeven aan jongeren over gezondheidsbevordering
- 4.1 Gestart met actualisatie subsidie- en inkoopbeleid maatschappelijke organisaties
- 5.1 Een uitgewerkt actieplan op basis van adviesrapport lokale inclusieagenda
- 5.2 Toegang tot goed onderwijs voor iedereen
- 5.3 Gestart met participatief opstellen ouderenbeleid
- 5.4 Bijdrage geleverd aan de woonzorgvisie en woonvormen bijzondere doelgroepen
- 6.1 Meer sport - en cultuurparticipatie door uitvoering van de Brede SPUK en het Sportakkoord II:
Fit in Wassenaar
- 6.2 Gestart met realisatie lokaal sportplatform en digitaal sportloket
- 6.3 Coaches aangesteld voor deelname aan Brede regeling combinatiefuncties
- 6.4 Opgestelde Sportvisie
- 6.5 Gestart met de evaluatie van de huidige Cultuurnota
- 7.1 Inzet gepleegd op voldoende huisartsenzorg in Wassenaar

Toelichting belangrijkste resultaten

1.1 Een opgesteld nieuw Beleidsplan Sociaal Domein

Realisatie / voortgang

Het Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar is in juni 2024 vastgesteld en vormt de basis voor het beleid en de uitvoeringsplannen voor de komende jaren binnen het Sociaal Domein. Het plan is bewust flexibel opgezet zodat het kan inspelen op actuele ontwikkelingen in Wassenaar.

Het beleidsplan is tot stand gekomen dankzij de inbreng van inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad van Wassenaar. Hiervoor zijn diverse participatiesessies georganiseerd. Daarnaast zijn ook verschillende externe bronnen geraadpleegd.

1.2 Georganiseerde activiteiten ter bevordering van de lichamelijke en geestelijke gezondheid

Realisatie / voortgang

In het verslagjaar 2024 heeft de Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar (SMOW) aanvullende voorlichting gegeven ter ondersteuning van de Ketenaanpak valpreventie, met onderwerpen zoals een gezonde leefstijl en meer bewegen voor diverse doelgroepen. De SMOW blijft doorgaan met gezondheidsbevorderende activiteiten in de buurthuizen.

Het oorspronkelijke project Ouder met Power is in 2024 afgebouwd. De SMOW heeft de Ouder met Power-activiteiten en de voorlichting over valpreventie overgedragen aan de GALA Ketenaanpak valpreventie, die werkt met medisch geïndiceerde interventies.

De pilot 'Mentaal Lokaal Wassenaar' is in 2024 succesvol afgerond. Er zijn 3 producten ontwikkeld met inzet van FNO-gelden (een sociaal vermogensfonds) en bijdragen van de gemeente Wassenaar en de Parnassia groep. Op scholen voor voortgezet onderwijs worden Levenslessen aangeboden. Tieners krijgen les over mentale gezondheid en leren dat bepaalde gevoelens erbij horen en dat je hier over mag praten. Vanuit de huisartsen en POH-ggz (praktijkondersteuner van de huisarts) wordt de 'Hoofdleiding' ingezet om mensen middels zelfhulpmodules op weg te helpen wanneer zij ergens tegenaan lopen. Ook in 2025 blijven we de producten inzetten en wordt er gewerkt aan een verdere invoering van Mentaal Lokaal Wassenaar en meer bekendheid te geven aan de website www.mentaalwegwijs.nl. Op deze website kunnen inwoners uit Wassenaar al het aanbod op het gebied van mentale gezondheid vinden.

Fit in Wassenaar organiseert daarnaast vele activiteiten via het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) die bijdragen aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Voorbeelden hiervan zijn ParkFit voor mensen met dementie, het extra beweegmoment voor volwassenen via het programma Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) en het project Bewegen in en om school (BIOS) voor basisschoolkinderen. Alle acht basisscholen en de taalklas doen mee met dit project om bewegen in en om school te stimuleren.

1.3 Georganiseerde activiteiten ter vermindering van de eenzaamheid

Realisatie / voortgang

Eenzaamheid kan leiden tot een hogere zorgvraag. Alle sociale preventieve activiteiten binnen de gemeente Wassenaar hebben een element van 'ontmoeten' en het voorkomen van eenzaamheid. Ook kunnen inwoners contact opnemen met het Sociaal team Wassenaar (STW) voor een 'luisterend oor' en om inwoners op weg te helpen naar een passend aanbod. Dit aanbod is ook te vinden op de website van 'Mentaal Lokaal Wassenaar' (www.mentaalwegwijs.nl) en op de website van het STW (www.wassenaar.nl/omgaan-met-eenzaamheid).

Voor enkele kwetsbare groepen is er een extra passend aanbod gecreëerd, zoals:

- De deelnemers van Buurtcirkel zijn steeds actiever in de buurt. Buurtcirkel helpt bij het opbouwen van een groter sociaal netwerk en voorkomt daarmee zwaardere zorg.
- In de Buurtcentra en Ontmoetingspunten worden activiteiten georganiseerd die gericht zijn op zinvolle ontmoetingen en het bevorderen van een gezonde leefstijl.

1.4 Opgesteld advies over respijtzorg

Realisatie / voortgang

Op 9 juli 2024 heeft de gemeenteraad een raadsinformatiebrief (nr. 076) ontvangen over mantelzorg en respijtzorg. In 2025 zal er binnen het te ontwikkelen uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg specifiek aandacht worden besteed aan deze onderwerpen. Het doel is om de in- en externe werkprocessen zo in te richten dat het aanvragen van respijtzorg soepeler en minder bureaucratisch verloopt.

In 2024 is bij een groep overbelaste mantelzorgers onderzocht hoe zij gebruik kunnen maken van voorzieningen uit de Wmo, of dat voorzieningen uit de Zorgverzekeringswet, de Wet langdurige zorg of andere beschikbare preventieve voorzieningen voorliggend zijn. In 2025 wordt deze werkwijze gecontinueerd.

1.5 Extra inzet op het betrekken van nieuwe doelgroepen voor vrijwilligerswerk

Realisatie / voortgang

De Vrijwilligerscentrale Wassenaar (VCW) betreft steeds meer nieuwe doelgroepen zoals expats, nieuwkomers en mensen uit de Participatiewet. Extra inzet is wenselijk met betrekking tot de diverse groepen waaronder 'internationals.' Zie de Nota 'Internationals'.

1.6 Opgesteld herzien minimabeleid

Realisatie / voortgang

In oktober 2024 is het Dynamisch minimabeleid 2024 en voor latere jaren onder de titel 'Iedereen telt mee' door de gemeenteraad vastgesteld. Het minimabeleid omvat miniregelingen en regelingen in het kader van de bijzondere bijstand. Gezien de snelle maatschappelijke veranderingen, heeft de beleidsnota geen vaste tijdshorizon. Het beleid wordt continu aangepast aan de ontwikkelingen.

2.1 Het Sociaal Team Wassenaar is duidelijk vindbaar als spil in de Wassenaarse zorg

Realisatie / voortgang

Binnen het Sociaal Team Wassenaar (STW) is in 2024 gestart met het werken met een eigen registratiesysteem. Op deze manier wordt informatie verzameld en kan het beleid en de dienstverlening worden verbeterd. Er is nauw contact tussen de beleidsadviseurs en de medewerkers van het STW, evenals met alle projecten rond preventie en collectieve voorzieningen, om te sturen op de gewenste maatschappelijke resultaten.

Ondanks dat er aanvullende maatregelen zijn genomen op het gebied van communicatie, weten nog niet voldoende inwoners het STW goed te vinden. De samenwerking met de huisartsen is versterkt, en door middel van het systeem ZorgDomein kunnen huisartsen veilig en makkelijk doorverwijzen naar het STW bij vragen over (geestelijk) welzijn, opvoeden, geldzaken en andere maatschappelijke vragen.

In 2024 is gewerkt aan de voorbereiding op het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, waarmee het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen in aantal en duur moet afnemen. In Wassenaar bereiden de hulpverleners van het STW zich hierop voor door in veiligheidscasus'istiek tijdig op te trekken met jeugdbeschermers van de gecertificeerde instellingen. Dit doen zij aan de hand van de methodiek Beter Samenspel.

3.1 Gestart met het opstellen van breed gedragen jeugdbeleid

Realisatie / voortgang

In 2024 is gewerkt aan de conceptversie van het Jeugdbeleid. De participatiebijeenkomst van jongeren, ouders en maatschappelijke partners staat gepland in het voorjaar van 2025.

In 2024 hebben we in Wassenaar nog meer ingezet op het investeren en daarmee versterken van het preventieve, lokale veld. Dit hebben we gedaan aan de hand van de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd. Deze maatregelen leggen het accent op het versterken van de lokale preventieve basis, waardoor inwoners snel en dichtbij huis de juiste hulp ontvangen en er minder zware hulp nodig is. In Wassenaar doen we dit binnen het Sociaal Team Wassenaar (STW), onder andere door de aansluiting met de praktijkondersteuners jeugd (POH Jeugd) en door het bieden van jeugd- en gezinshulp vanuit het STW. In het kader daarvan is de samenwerkingsovereenkomst met de POH Jeugd in 2024 verlengd voor een periode van 2 jaar. Daarnaast is het STW in 2024 versterkt met de expertise van een gedragswetenschapper.

3.2 Evaluatie uitgevoerd naar pilot Jongerenwerk

Realisatie / voortgang

In de evaluatie van de uitbreiding van de openstelling van het jongerencentrum is deze positief beoordeeld. Dit betekent dat de huidige openstelling voortgezet wordt.

3.3 Voorlichting gegeven aan jongeren over de lokale democratie

Realisatie / voortgang

In het afgelopen jaar hebben er verkennende gesprekken plaatsgevonden met de Wassenaarse scholen om samen te werken over dit onderwerp. Dit heeft tot nu toe nog niet geleid tot concrete afspraken en plannen. Er is onderzoek gedaan bij omliggende gemeenten over hoe zij jeugdparticipatie vormgeven en wat hun ervaringen zijn. In 2025 zal dit onderwerp onderdeel worden van het Jeugdbeleid, dat in de tweede helft van het jaar voor besluitvorming wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Het doel is om jeugdigen meer te betrekken bij de lokale besluitvorming. Zij worden wegwijs gemaakt in de lokale democratie en worden uitgenodigd actief te participeren in de gemeente.

3.4 Voorlichting gegeven aan jongeren over gezondheidsbevordering

Realisatie / voortgang

De GGD verzorgt de voorlichting op de scholen voor voortgezet onderwijs. Scholen kunnen zelf voorlichtingsmaterialen opvragen bij de GGD. Het programma OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) versterkt deze voorlichtingen om te voorkomen dat jongeren alcohol of drugs gaan gebruiken, gaan roken of vaperen.

Op het gebied van de mentale gezondheid worden lessen aangeboden in het kader van Mentaal Lokaal Wassenaar.

4.1 Gestart met actualisatie subsidie- en inkoopbeleid maatschappelijke organisaties

Realisatie / voortgang

De Beleidsnota Subsidiebeleid gemeente Wassenaar 2025 en de bijbehorende Algemene subsidieverordening (ASV 2025) zijn in november 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. Het nieuwe subsidiebeleid geldt voor alle subsidies vanaf 1 januari 2026. Dit beleid biedt duidelijkheid aan (potentiële) subsidieaanvragers en meer mogelijkheden voor sturing en toetsing van beleidsdoelstellingen door de gemeente. Daarnaast voldoet het aan de huidige wet- en regelgeving.

5.1 Een uitgewerkt actieplan op basis van adviesrapport lokale inclusieagenda

Realisatie / voortgang

Het Uitvoeringsprogramma Lokale Inclusieagenda wordt uiterlijk eind Q2 2025 middels een raadsinformatiebrief met de gemeenteraad gedeeld. Er zijn ondertussen wel acties ondernomen om de inclusiviteit en toegankelijkheid van Wassenaar te bevorderen, zoals het uitbreiden van de uitgiftelocaties van de Hidden Disabilities Sunflower producten en het aanbieden van trainingen voor het schrijven op B1-taalniveau voor ambtenaren.

5.2 Toegang tot goed onderwijs voor iedereen

Realisatie / voortgang

In 2024 zijn ambities gesteld op het gebied van onderwijs, te weten:

- **Onderwijsachterstanden**

Voor 2024 is er een ambitie gesteld van 70% bereik in de voorschoolse educatie (VE), wat betekent dat 70% van de peuters met een risico op een onderwijsachterstand het volledige aantal wettelijke uren VE ontvangt. In 2024 heeft de JGZ 24 peuters een VE-indicatie gegeven. 16 van deze kinderen volgen nu VE-aanbod bij een VE-aanbieder of staan op de lijst om te beginnen wanneer zij 2,5 jaar oud worden. Hiermee is een bereik van 69,6% behaald.

In 2024 is er een nieuwe subsidieregeling voor voorschoolse educatie vastgesteld, waarmee het huidige aantal VE-plekken (momenteel 18) vanaf 2025 kan worden uitgebreid. Deze subsidieregeling biedt ook de mogelijkheid om een peuterconsulent aan te stellen, die ouders zal begeleiden bij de VE en de overgang naar de basisschool. Deze peuterconsulent zal in 2025 van start gaan met haar werkzaamheden.

- **Samenwerking tussen jeugdzorg en onderwijs**

In 2022 en 2023 is in de jeugdhulpregio Haaglanden inzicht verkregen in de regionale vraagstukken op het gebied van onderwijs en jeugdhulp. Dit leidde tot aanbevelingen over de noodzaak en/of meerwaarde van samenwerking in Haaglanden. In 2024 is het project 'grensverkeer van leerlingen' verlengd en verder uitgewerkt, resulterend in een pilot waarbij jeugdhulp op mbo-locaties en groepsgerichte jeugdhulp in het onderwijs wordt georganiseerd.

Omdat er weinig Wassenaarse leerlingen op de betreffende scholen zitten, zal Wassenaar niet deelnemen aan het vervolg van de pilot. Wassenaar is wel aangesloten bij de Leidse regio voor Passend Onderwijs en kan deelnemen aan de pilot Jeugdhulp op School, waar collectieve jeugdhulp wordt aangeboden op speciaal onderwijs scholen.

Daarnaast heeft de Schooladviesdienst (SAD) in opdracht van de gemeente een onderzoek uitgevoerd naar de verbinding van jeugdhulp en onderwijs in Wassenaar. Hieruit zijn concrete aanbevelingen gekomen die worden meegenomen in de Lokale Educatieve Agenda (LEA) die in 2025 wordt opgesteld.

- **Onderwijs aan nieuwkomerskinderen**

In juli 2024 is de ITK (internationale Taalklas) formeel overgedragen naar de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW) en gehuisvest in de American School of The Hague. Oekraïense kinderen en kinderen van statushouders krijgen hier les voordat zij uitstromen naar het Nederlandse onderwijs.

- **Laaggeletterdheid terugdringen**

In 2024 is de huidige samenwerkingsovereenkomst met de regio verlengd, waarin de samenwerking rondom laaggeletterdheid met de gemeenten Zoetermeer, Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg en Voorschoten is vastgelegd. Eind 2024 is de nieuwe landelijke monitor laaggeletterdheid gepubliceerd, maar de lokale cijfers van deze monitor zijn nog niet bekend. Ook is er pas sinds begin 2025 meer duidelijkheid over het landelijke beleid en de financiën voor laaggeletterdheid. Daarom wordt een nieuw regioplan met lokale doelen pas in 2025 opgesteld.

5.3 Gestart met participatief opstellen ouderenbeleid

Realisatie / voortgang

In 2024 zijn er bijeenkomsten georganiseerd waarbij ouderen, mantelzorgers, professionals en andere betrokkenen hun mening gaven over belangrijke onderwerpen rondom vergrijzing in Wassenaar. De verzamelde thema's zijn opgenomen in de Beleidsnota Ouderenbeleid, die in januari 2025 is vastgesteld. Deze thema's worden onder andere verwerkt in het uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg en in de lokale Woonzorgvisie.

5.4 Bijdrage geleverd aan de woonzorgvisie en woonvormen bijzondere doelgroepen

Realisatie / voortgang

In 2024 is zowel ambtelijk als bestuurlijk een bijdrage geleverd aan de regionale en de lokale Woonzorgvisie. In de werkgroep regionale Woonzorgvisie is Wassenaar vertegenwoordigd vanuit zowel het fysieke domein (wonen) als het sociale domein. De regionale Woonzorgvisie heeft nog geen definitieve vorm, maar alle gemeenten hebben uitgesproken dat zij graag zien dat bij de huisvesting van aandachtsgroepen wordt uitgegaan van plaatsing in de gemeente van herkomst, rekening houdend met de kans op herstel. (zie verder programma 4 over de Woonzorgvisie)

6.1 Meer sport- en cultuurparticipatie door uitvoering van de Brede SPUK en het Sportakkoord II: Fit in Wassenaar

Realisatie / voortgang

Veel sport- en beweegactiviteiten uit het Sportakkoord II en Gezond en Actief Leven Akkoord zijn via de Brede SPUK uitgevoerd. Hierdoor zijn meer inwoners uit Wassenaar in beweging gebracht en/of met hun gezondheid bezig. Uit het jaarverslag van Fit in Wassenaar blijkt dat 45 projecten en activiteiten zijn uitgevoerd vanuit de Brede SPUK in 2024. Hieraan hebben 7716 inwoners deelgenomen. Voorbeelden zijn pauzesport, buurtsport, peutersport, ParkFit, sportproeverij 55+, sportsafari en de Wassenaarse Sportweek.

Vanuit de gemeente is in eerste instantie gekozen om vanuit dit programma met name in te zetten op sport en bewegen. Daarnaast heeft de gemeente ook aandacht besteedt aan cultuurdeelname voor kinderen, namelijk vanuit het CmK-project (Cultuureducatie met Kwaliteit) in samenwerking met de Wassenaarse basisscholen en Museum Voorlinden, met de School Advies Dienst (SAD) als projectleider. In het programma is cultuur ook onderdeel geweest met de Muziekschool BplusC en dansschool DanSwing als aanbieders in het project Sport- en cultuursafari waarbij kinderen van 4 tot en met 12 jaar op laagdrempelige wijze kennis maken met verschillende activiteiten en clubs. En is er tijdens het Buitengewoon spelen herfstvakantie (4-14 jaar) project een poppenkastvoorstelling georganiseerd. Voor volwassenen organiseert dit programma activiteiten via Stichting Vier het Leven. Hierbij kunnen ouderen die graag naar het theater gaan, maar dat liever niet alleen doen, mee op stap met een vrijwilliger van de stichting.

6.2 Gestart met realisatie lokaal sportplatform en digitaal sportloket

Realisatie / voortgang

In de gemeente Wassenaar is de website FitinWassenaar.nl operationeel. In 2024 hebben 3474 unieke bezoekers de website van Fit in Wassenaar bezocht. Medio februari 2025 is de nieuwe website gelanceerd. De site is een centraal punt voor zowel inwoners, maatschappelijke organisaties als sportclubs. Bezoekers vinden er mogelijkheden die Wassenaar biedt over gezond opgroeien, fit leven en vitaal ouder worden. Het motto van het loket is een gezond en gelukkig leven voor iedereen.

In de gemeente is het Wassenaars Sportcontact (WSC) een aanspreekpunt voor sportverenigingen. Het fungeert als lokaal sportplatform en kunnen de gemeente gevraagd en ongevraagd advies geven over sportonderwerpen. Het is verder onder meer betrokken bij het opstellen van de Sportvisie Wassenaar.

6.3 Coaches aangesteld voor deelname aan Brede regeling combinatiefuncties

Realisatie / voortgang

Fit in Wassenaar coördineert de Brede SPUK en voert de Brede Regeling Combinatiefuncties uit. In 2024 zijn twee coaches aangesteld met een dubbele rol: sport-/beweegcoach en verenigingsondersteuner.

6.4 Opgestelde Sportvisie

Realisatie / voortgang

De startnotitie voor de Sportvisie is vastgesteld in juni 2024. Eind oktober heeft de gemeente, in samenwerking met het Wassenaars Sportcontact en Fit in Wassenaar, een thema-avond georganiseerd om input op te halen. Daarnaast is een enquête uitgezet onder internationals. De definitieve Sportvisie wordt naar verwachting vóór de zomer van 2025 voor besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

6.5 Gestart met de evaluatie van de huidige Cultuurnota

Realisatie / voortgang

Eind 2025 wordt op basis van de evaluatie van de huidige Cultuurnota een startnotitie opgesteld voor een geactualiseerde beleidsnota Kunst en cultuur. Deze zal vergezeld worden door een apart uitvoeringsprogramma Kunst en cultuur.

De sociale aspecten van het uitvoeringsprogramma Kunst en cultuur zullen worden opgenomen in het integrale uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg. Dit uitvoeringsprogramma wordt voor de zomer 2025 aan het College aangeboden voor besluitvorming. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

7.1 Inzet gepleegd op voldoende huisartsenzorg in Wassenaar

Realisatie / voortgang

Er is frequent contact tussen de gemeente en de huisartsen in Wassenaar, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau. Hoewel er genoeg huisartsen zijn, is er te weinig ruimte voor uitbreiding van de praktijken. De huisartsen en de gemeente Wassenaar werken samen aan deze uitbreiding. Het plan is om de voormalige Sint-Jozefkerk om te bouwen tot een gezondheidscentrum. Er is bezwaar gemaakt tegen de omgevingsvergunning en de procedure bij de Raad van State loopt nog.

Projecten en investeringen

8.01 Sociaal Team Wassenaar

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

In 2024 is het implementatieplan van het Sociaal Team Wassenaar (STW) succesvol uitgevoerd. Het samenwerkingsconvenant is geëvalueerd en verlengd met de betrokken partijen. De ketenregie Zorg en Veiligheid valt binnen het STW. Er wordt nauw samengewerkt met diverse partijen zoals huisartsen, GGZ POH, Mentaal Lokaal, Fit in Wassenaar, GGD, het Zorg-en Veiligheidshuis Haaglanden en andere partijen in de omgeving van het STW.

Het registratiesysteem is ingevoerd en werkprocessen zijn ontwikkeld. Daarnaast zijn het kwaliteitshandboek, de werkprocedures, de klantreizen en klanttevredenheidsonderzoeken grotendeels vormgegeven en in gebruik genomen. Er is echter nog aandacht nodig voor de monitoring van resultaten, trends en andere informatie voor uitvoering en beleid.

De overgang naar één systeem en een uniforme manier van werken kost tijd en gewenning. Daarom bleek dat extra inzet noodzakelijk was om binnen de wettelijke Wmo-termijnen te werken en om de capaciteit en kwaliteit bij het team van de jeugdconsulenten op peil te houden.

8.02 Jongerencentrum Dr. Mansveltkade

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Er is een positieve evaluatie geweest van de openingstijden van het jongerencentrum. Het centrum is nu open op dinsdagmiddag en op donderdag- en vrijdagavond. Hierdoor kunnen jeugdigen in de leeftijd van 10 tot 19 jaar elkaar binnen ontmoeten en aan activiteiten deelnemen. Daarnaast biedt het jongerencentrum het ambulante jongerenwerk en de medewerkers van Handhaving de kans om samen de jongeren te bereiken.

8.03 Warenaar

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De ambitie om een haalbaarheidsonderzoek in te stellen naar de herbestemming van de Warenaar is opgenomen in het College uitvoeringsprogramma (CUP) als vervolg op het Coalitieakkoord *Samen voor Wassenaar*.

Eind 2022 is gebleken dat de aanvankelijk beoogde herbestemming van de Warenaar tot woningen niet haalbaar was. Als gevolg hiervan heeft de gemeente in 2023 opnieuw het structureel beheer en onderhoud van het pand op zich genomen. Het haalbaarheidsonderzoek richt zich op de mogelijkheden om een dorpsmuseum en een buurthuisfunctie in de Warenaar te integreren, met als uitgangspunt het behoud van de theaterfunctie.

Daarnaast omvat het onderzoek plannen voor renovatie en verduurzaming van het gebouw, mede vanwege het uitgestelde onderhoud.

In 2024 is een ruimtelijk onderzoek en financiële analyse uitgevoerd, waarmee inzicht is verkregen in de mogelijkheden voor de sociaal-culturele functies van de Warenar, evenals in de bijbehorende bouwkosten en toekomstige gemeentelijke lasten. Eind 2024 is, na overleg met diverse belanghebbenden, onder wie de huidige exploitant, besloten het onderzoek uit te breiden met meerdere ontwerpvarianten. De uitwerking van drie schetsontwerpvarianten, waarin de museale functie op verschillende locaties binnen het gebouw wordt getoetst, zal naar verwachting in maart 2025 worden afgerond.

Gedurende deze periode worden de mogelijke oplossingsrichtingen voor de herbestemming van de Warenar besproken met direct belanghebbenden, waaronder de R.K. Parochie Heilige Augustinus, de bewonersvereniging Burgwey en de Stichting Beheer Warenar. Daarnaast zijn inwoners geïnformeerd over het haalbaarheidsonderzoek tijdens een thema-avond, georganiseerd door de Vrienden van Wassenaar op 20 maart 2025.

Het haalbaarheidsonderzoek wordt in april 2025 aan het College voorgelegd. De besluitvorming door de gemeenteraad staat gepland voor 3 juni 2025.

8.04 Opvang Oekraïense ontheemden

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Sinds maart 2022 vangt de gemeente Wassenaar Oekraïense ontheemden op die gevlucht zijn voor de oorlog. Dankzij de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) hebben zij recht op onderdak, een financiële toelage, medische zorg en onderwijs voor kinderen. De RTB is verlengd tot maart 2026.

In 2024 werden 117 Oekraïense ontheemden opgevangen in gemeentelijke opvanglocaties en 52 bij particuliere gastgezinnen. De opvang is veranderd van noodopvang naar reguliere opvang. Het crisisteam is afgeschaald en het projectteam Oekraïense ontheemden is nu onderdeel van het MO&O team.

De kosten voor de opvang worden vergoed door Het Rijk via de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, hoewel deze bijdrage in 2024 is verlaagd. De gemeente blijft zich inzetten om passende opvang en ondersteuning te bieden, ondanks de onzekerheid over de situatie in Oekraïne.

8.05 Multifunctionele sporthal aan de Dr. Mansveltkade 11

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

In mei 2024 is de nieuwe sporthal De Duinpan feestelijk geopend, een belangrijke mijlpaal voor onze gemeente. Voorafgaand aan de opening werd in het derde kwartaal van 2024 een verplichte KIWA-keuring uitgevoerd. Uit deze keuring bleek dat de sporthal kampt met meerdere tekortkomingen. Het herstel van deze gebreken is in gang gezet, waarbij de architect/aannemer aansprakelijk is gesteld voor de noodzakelijke aanpassingen. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in raadsinformatiebrief 108. Sporthal de Duinpan moet een goed toegankelijke, inclusieve sporthal zijn.

8.06 Herbestemming sporthal De Schulpwei

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

In 2024 is een verkenning uitgevoerd naar de toekomstmogelijkheden van de Schulpwei. Uit de onderzoeken blijkt dat de sporthal een blijvende rol kan spelen in het aanvullend sportaanbod van Wassenaar. Daarom heeft het College eind 2024 besloten het pand voor verhuur aan te bieden zoals uiteengezet in raadsinformatiebrief 118. De verhuurprocedure is gestart en wordt naar verwachting vóór de zomer van 2025 afgerond. In de begroting is budget opgenomen voor het afronden van de procedure, en de verwachting is dat dit toereikend zal zijn.

Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)

Het behartigen van de belangen van de negen betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken, administratie en informatievoorziening op taakonderdelen binnen de jeugdhulp. De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop, afhandeling facturering en informatievoorziening zijn efficiencyvoordelen te behalen. Het GR-bestuur van het SbJH wordt vanaf 2024 gevormd door de wethouders van Pijnacker-Nootdorp (ook namens Wassenaar), Rijswijk, Den Haag en de directeur van het SbJH.

De ontwikkel- en resultaatovereenkomsten die in 2021 zijn afgesloten tussen een groot aantal aanbieders en het SbJH lopen af per 1 januari 2027. Vanwege de toenemende kosten binnen de jeugdhulp en de aflopende contracten, is in 2024 gestart met de regionale aanpak kostenbeheersing. Deze aanpak bestaat uit vier regionale actielijnen waarmee we op termijn voor kostenbesparingen in de jeugdhulp willen zorgen.

Een sterk gedeelde wens vanuit de negen gemeenten in Haaglanden is daarbij om de jeugdhulp beschikbaar te houden voor jeugdigen die baat hebben bij effectieve en doelmatige jeugdhulp. Met gerichte hulp willen we dat de jeugdige zo snel mogelijk weer mee kan doen aan het gewone leven. En dat niet elke hulpvraag een zorgvraag is (normaliseren). Hierdoor komen en blijven er naar verwachting minder jeugdigen in de jeugdhulp, en zullen op termijn de kosten afnemen.

Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden

De lokale taken (1-op-1-overeenkomsten tussen een deelnemende gemeente en de GGD) betreffen Meldpunt Bezorgd en Schoolgezondheidsbeleid. Deze zijn uitgevoerd in 2024.

Van de lokale taak Sociaal Medische Advisering (SMA) nam Wassenaar als enig SMA-product de gehandicaptenparkeerkaart af van de GGD. Hiermee is de GGD echter per 1 november 2022 gestopt. (Vanaf dat moment worden deze kaarten geregeld via adviesbureau Argonaut uit Utrecht.)

Gemeenschappelijke regeling Werkbedrijven Kust-, Duin-, en Bollenstreek (KDB)

De Gemeenschappelijke Regeling Werkbedrijven Kust-, Duin en Bollenstreek (GR KDB) is een GR van zeven deelnemende gemeenten op het gebied van het uitvoeren van de participatievoorziening beschut werk in het kader van de Participatiewet en het plaatsen van werkzoekenden (re-integratie), al dan niet met een arbeidsbeperking, bij werkgevers. Ook voeren zij de Wet sociale werkvoorziening uit. Provalu is de uitvoeringsorganisatie van de GR KDB. Wassenaar neemt alleen de onderdelen Beschut werk en de Wet sociale werkvoorziening af bij Provalu. Het doel is dat arbeidsgehandicapten uitstromen naar de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Hiertoe wordt samengewerkt met én in opdracht gehandeld van gemeenten en bedrijfsleven; dit alles binnen financieel verantwoorde kaders.

Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West

De Jeugdgezondheidszorg regelt veel op het gebied van preventieve zorg. Zo is er de zorg voor de allerkleinsten in het Consultatiebureau, maar de jeugdarts is bijvoorbeeld ook betrokken bij oudere kinderen op scholen. De vaccinaties van minderjarigen wordt door de JGZ uitgevoerd. Naast deze wettelijke taken is er bepaald maatwerk per gemeente mogelijk. Zo neemt Wassenaar ook dienstverlening af rondom bemoeizorg en extra aanbod voor statushouders.

Regionaal Bestuurlijk Overleg Wet educatie en beroepsonderwijs

Op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs werkt de gemeente Wassenaar op het gebied van laaggeletterdheid samen met gemeenten uit de regio Zuid-Holland Centraal. De gemeente Zoetermeer is de coördinerende gemeente. In deze regio wordt o.a. de aanbesteding gecoördineerd waarmee het formele taalonderwijs wordt geboden (op locatie in Wassenaar). Op lokaal niveau voert de bibliotheek het Taalhuis uit. In het Taalhuis kunnen mensen terecht die hun taalvaardigheden willen verbeteren, of het nu gaat om lezen, schrijven, luisteren of spreken. Het Taalhuis biedt laagdrempelige ondersteuning, informatie en doorverwijzing.

Effectindicatoren

Tabel 2.1 Effectindicatoren P2 Mens en Maatschappij

Bron peilwaarde: CBS

Effectindicator	Peilwaarde	Streefwaarde Begroting 2024	Resultaat 2024
% inwoners met schuldenproblematiek	6,1% (2021)	6,0%	7,4%
Aantal inwoners met bijstandsuitkering per 1.000 inwoners*	27,1 (2021)	25	12,10
% jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp**	8,8% (2022)	8,6%	9%
% eenzaamheid***	49% (2020)	48%	51,1% (2022)

* Aantal uitkeringen aan huishoudens op grond van de Participatiewet

Omdat de peilwaarde in de begroting 2024 verkeerd is opgenomen, is deze later in de begroting 2025 aangepast. De peilwaarde ligt op 13,9 (2023) met een streefwaarde van 13,8 voor 2024.

** Hulp en zorg zoals bedoeld en beschreven in de Jeugdwet

*** Percentage 18+ dat aangeeft matig tot (zeer) ernstig eenzaam zijn

Wat heeft het gekost ?

Investerings

Jaar / Omschrijving investeringskrediet	Begroting	werkelijk t/m 2024	Restant	Toelichting
2020 Combisporthal Dr. Mansveltkade	7.900.000	7.721.104	178.896	Sporthal De Duinpan is in mei 2024 opgeleverd en geopend. Conform onze financiële verordening (art. 10, lid 3) en de vastgestelde Nota waardering en afschrijving vaste activa 2024 start de afschrijving op deze investering in 2025. Er speelt op dit moment (2025) nog een geschil met de architect over de oplevering, waaruit kosten kunnen volgen voor de gemeente. Indien dit activeer bare kosten zijn, dan zullen alsnog ten laste van het krediet worden gebracht, waarna het huidige geprognosticeerde voordelig saldo van € 178.896 zal afnemen. Nota bene: schadeherstel valt niet onder activeer bare kosten. Indien deze kosten ten laste komen van de gemeente, dan zullen deze drukken op de exploitatiebegroting.
2023 Elektrotechnische voorz. Sporthal	645.000	480.908	164.092	Krediet is in oktober 2023 beschikbaar gesteld en wordt open gehouden voor mogelijke afrondingskosten in 2025.
2021 Verduurzaming Langstraat 40 (25jr)	87.000	39.489	47.511	Werk in uitvoering in 2025.
2021 Verduurzaming Langstraat 40 (15jr)	123.000	53.193	69.807	Werk in uitvoering in 2025; o.m. aanpassingen aan de klimaatinstallatie.
2021 Verduurzaming Paauwlaan 12	195.000	-	195.000	Werk in uitvoering in 2025; m.n. groot onderhoud verduurzaming.

Programma

P2 Mens en maatschappij bedragen x € 1.000,- ("- = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting 2024 primair	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil 2024 Begr. na wijz. / realisatie
Totaal baten	11.652	13.182	12.036	-1.146
Totaal lasten	-38.934	-42.244	-40.543	1.701
Saldo van baten en lasten	-27.281	-29.062	-28.507	555
Onttrekking reserves	50	1.029	972	-58
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	50	1.029	972	-58
Programma resultaat	-27.231	-28.033	-27.535	497

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk >= € 50.000

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

a. Gymadora (saldo voordelig € 82.000, voordeel lagere lasten € 65.000, voordeel hogere baten € 17.000)

Vanwege de duurzame, energieneutrale bouw van deze gymlocatie is er voor 2024 een voordeel op de energiekosten van € 35.000. Hiernaast is er over 2023 een bedrag van € 30.000 terugontvangen. De hogere baten van € 17.000 zijn extra huuropbrengsten.

b. Taalklas nieuwkomers (saldo nadelig € 9.000, voordeel lagere lasten € 418.000, nadeel lagere baten € 427.000)

De uitgaven en inkomsten voor de taalklas nieuwkomers waren begroot op € 878.000. Omdat de taalklas nieuwkomers per 1 augustus 2024 is overgedragen aan de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW) zijn de werkelijke uitgaven aanzienlijk lager en komen uit op € 460.000, dat een voordeel lagere lasten van € 418.000 betekent. Omdat vanaf 1 augustus 2024 ook alle Rijksvergoedingen ten bate komen van de SKOW zijn deze ook € 427.000 lager dan begroot.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

a. Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) (per saldo neutraal: lagere lasten € 38.150 en lagere baten € 38.150).

Het NPO is een project dat loopt tot en met juli 2025. Dit project wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Zowel de werkelijke baten als lasten zijn € 38.150 lager geweest dan begroot. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming het restbudget met bijbehorende subsidie beschikbaar te stellen in 2025, voor de voortgang van het project.

b. Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) (per saldo neutraal: lagere lasten € 545.800 en lagere baten € 545.800).

De middelen voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) worden jaarlijks via een subsidie beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW. De middelen voor 2024 aangevuld met de reserve per ultimo 2023 zijn niet volledig ingezet (€ 545.800 lagere baten en lagere lasten). Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming dit restbudget met bijbehorende subsidie beschikbaar te stellen in 2025, voor de verdere uitvoering van het beleid.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en -activering

a. Specifieke uitkering (SPUK) Sportstimulering (per saldo voordeel hogere baten € 50.000)

In het kader van de SPUK Sportstimulering (Sisa-bijlage H4) is € 50.000 meer ontvangen dan begroot. Op dit taakveld heeft dat een nadelig effect van € 80.000 (centraal begroot € 100.000, werkelijk € 20.000). Op taakveld 5.2 is per sportaccommodatie (zoals bijv. zwembad 't Sterrenbad, sporthal Schulpwei, sporthal De Duinpan) de SPUK sportstimulering verantwoord wat een voordelig effect van € 130.000 te zien geeft (begroot nihil). Vanaf 2025 zal de SPUK Sportstimulering per accommodatie op het juiste taakveld worden begroot.

b. Specifieke uitkering (SPUK) Breed Taakveld 5.1 Sport (per saldo voordeel € 13.500, voordeel lagere lasten € 42.000 en nadeel lagere baten € 28.500)

In het kader van deze specifieke uitkering zijn de lasten voor de buurtsport coaches in 2024 € 42.000 lager gerealiseerd dan begroot. Dit is ontstaan omdat Wassenaar pas in 2024 gestart is met de coaches, die gedurende het eerste kwartaal van 2024 gestart zijn. De lagere baten van € 28.500 ontstaan omdat het niet bestede deel van de specifieke uitkering terugbetaald moet worden aan Het Rijk.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

a. Specifieke uitkering Meerkosten energie openbare zwembaden (per saldo neutraal: lagere baten € 474.471, lagere lasten € 474.471)

In 2023 is een specifieke uitkering door Het Rijk van € 587.312 als voorschot verstrekt als gedeeltelijke vergoeding van de meerkosten voor energie die een openbaar zwembad (MEOZ) had in 2022 en in 2023. In 2024 is die specifieke uitkering MEOZ definitief vastgesteld. De door het ministerie berekende meerkosten in 2022 en 2023 vallen fors lager uit dan het voorschot van 2023. De uitkering is vastgesteld op € 112.841 en de gemeente moet € 474.471 terugbetalen. Doordat eerder al rekening werd gehouden met een lagere vergoeding, ontstaan zowel lagere lasten als lagere baten van € 474.471.

b. Sporthal De Duinpan (saldo voordelig € 140.000, voordeel lagere lasten € 222.000, nadeel lagere baten € 82.000)

Naast de afgerekende vergoeding voor transitiekosten zijn ook de kosten voor de aansluiting van de led-verlichting binnen de daarvoor incidenteel beschikbaar gestelde budgetten verantwoord. Daarnaast zijn niet alle structureel in de begroting opgenomen jaarbudgetten voor De Duinpan tot realisatie gekomen, vanwege de opening van het nieuwe gebouw in mei 2024. De instandhoudingsvergoeding aan de exploitant is wel volledig bevoorschot.

c. Sporthal De Schulpwei (saldo voordelig € 75.000, voordeel lagere lasten € 42.000, voordeel hogere baten € 33.000)

Voor sporthal de Schulpwei zijn minder kosten gemaakt voor elektra- en gasverbruik. Vanwege de onvoorziene inzet van de sporthal zijn de huuropbrengsten van diverse sportverenigingen € 33.000 hoger dan begroot. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming een bedrag van € 14.664 met bijbehorende dekking uit de Reserve Grote projecten beschikbaar te stellen in 2025 om de sporthal een nieuwe bestemming te geven.

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

a. Specifieke uitkering (SPUK) nieuwe Wet inburgering (per saldo neutraal: lagere baten € 457.400, lagere lasten € 457.400)

Voor de specifieke uitkering nieuwe Wet inburgering ondersteunt de gemeente statushouders en migranten bij inburgeringstrajecten. Een deel van de lagere lasten en baten ontstaat door een lagere instroom in 2024 waardoor het voorschot vanuit Het Rijk te hoog was en terugbetaald moet worden. Dat betreft een bedrag van € 275.320. Daarnaast ontving de gemeente al in 2024 een vergoeding voor de kosten voor trajecten voor inburgering die in 2025 doorlopen en gedekt moeten worden uit de bijdrage van 2024. Dit zorgt voor lagere lasten en baten van € 182.080. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming deze middelen ad € 182.080 beschikbaar te stellen in 2025 voor de ondersteuning van de doelgroep.

b. Specifieke uitkering (SPUK) Onderwijsroute (per saldo neutraal: lagere baten € 25.300, lagere lasten € 25.300)

De specifieke uitkering Onderwijsroute is een aanvulling op de specifieke uitkering Wet inburgering. De kosten voor de Onderwijsroute liggen een stuk hoger dan de vergoeding van de reguliere specifieke uitkering voor Inburgering. Deze aanvulling stelt de gemeente in staat om de kosten voor de duurdere Onderwijsroute te dekken. In 2024 zijn de lasten en baten € 25.300 lager gerealiseerd dan begroot. De trajecten van de Onderwijsroute lopen door in 2025. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van

resultaatbestemming deze middelen ad € 25.300 beschikbaar te stellen in 2025 voor de ondersteuning van de doelgroep.

c. Noodopvang vluchtelingen Oekraïne (saldo voordelig: € 225.000; voordeel lagere lasten € 108.000, voordeel hogere baten € 117.000)

In 2024 zijn er onder andere kostenbesparende maatregelen doorgevoerd voor wat betreft de beveiliging van de opvanglocaties. Mede hierdoor zijn de uitgaven in 2024 lager dan begroot. Ook het feit dat steeds meer Oekraïense ontheemden aan het werk zijn en niet meer afhankelijk zijn van leefgeld zorgt voor lagere uitgaven. Sinds september worden er 20 extra Oekraïense ontheemden opgevangen in Villa Sijthoff. Hiervoor ontvangt de gemeente een extra Rijksbijdrage.

d. Burgerberaad Verkeer (voordeel lagere lasten € 29.364)

Het Burgerberaad Verkeer is gestart in november 2024. Voor deelnemers en organisaties was het niet mogelijk om het af te ronden in 2024, doordat rekening gehouden moest worden met de tijd voor voorbereiding van de bijeenkomsten en het verwerken alle informatie. In maart 2025 zijn de werkzaamheden afgerond. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming het restant budget, ten laste van het resultaat, beschikbaar te stellen in 2025.

Taakveld 6.2 Toegang & eerstelijnsvoorzieningen

a. Specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek (per saldo neutraal: lagere baten € 38.150, lagere lasten € 38.150)

De specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek is niet volledig besteed in 2024, omdat de lasten van de verdere ondersteuning van gedupeerden, voor wie in 2024 middelen ontvangen zijn, ook in 2025 gerealiseerd gaan worden. Dit overschot mag worden doorgeschoven naar volgend jaar. Daarom wordt de gemeenteraad voorgesteld het resterend deel van € 38.000 inclusief dekking door de Rijksmiddelen door te schuiven naar 2025.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

a. Dotatie voorziening dubieuze debiteuren inkomensregelingen (nadeel € 76.130 hogere lasten)

In 2024 zijn er hogere lasten door een hogere dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren inkomensregelingen. Deze lasten ontstaan omdat er in 2024 een hoger bedrag aan kwijtscheldingen is geboekt dan begroot.

b. Schuldhulpverlening (nadeel € 28.000 hogere lasten)

In 2024 zijn er € 23.000 hogere lasten gerealiseerd voor schuldhulpverlening dan begroot. Dit komt vooral door een hoger aantal aanvragen en uitgevoerde activiteiten dan in eerdere jaren. Daarnaast waren er ook nagekomen kosten uit 2023 van € 5.000.

Taakveld 6.6, 6.71 en 6.81 Wmo

(saldo voordelig € 47.000)

In de begroting zijn de taakvelden voor de Wmo gesplitst in 6 verschillende onderdelen. Deze taakvelden worden bij deze verschillenverklaring samengevoegd en in een toelichting samengevat.

Bij de Wmo zijn er op meerdere onderdelen kleine verschillen gerealiseerd ten opzichte van de begroting na de Najaarsnota 2024:

- Bij woonvoorzieningen, rolstoelen, vervoersvoorzieningen en regiotaxi is er een voordeel van € 30.000.
- Bij huishoudelijke ondersteuning is er een voordeel van € 6.000.
- Bij de eigen bijdrage Wmo is er een voordeel van € 11.000.
- Bij begeleiding zijn hogere lasten van € 32.000 gecompenseerd door hogere baten van € 32.000.
- Bij dagbesteding is er een voordeel van € 9.000.
- Bij de advies- en uitvoeringskosten is er een nadeel van € 9.000 gerealiseerd.

Taakveld 6.72 en 6.82 Maatwerkdienstverlening 18- en Geëscaleerde zorg 18-

(saldo voordelig € 33.000)

In de begroting zijn de taakvelden voor de Jeugdwet gesplitst in 12 verschillende onderdelen. Deze taakvelden worden bij deze verschillenverklaring samengevoegd en in een toelichting samengevat.

Bij de Jeugdwet zijn er op meerdere onderdelen kleine verschillen gerealiseerd ten opzichte van de begroting na de Najaarsnota 2024.

- Bij de lokale maatwerkvoorzieningen Jeugdwet 2024 is er een nadeel van € 50.000.
- Bij de regionaal ingekochte maatwerkvoorzieningen Jeugdwet 2024 is er een voordeel van € 5.000.
- Bij de maatwerkvoorzieningen Jeugdwet afwikkeling oude jaren is er een voordeel van € 52.000.
- Bij de uitvoerings- en advieskosten is er een voordeel van € 26.000.

Wat wilden we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Wassenaar wil een financieel gezonde gemeente zijn. De gemeente streeft naar rust en evenwicht in het bestuur. Zorgvuldige en transparante besluitvorming vormt het uitgangspunt van ons handelen. Het politieke debat en de gesprekken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden gevoerd op basis van wederzijds respect. De gemeente treedt verbindend op; we doen het immers samen voor Wassenaar. De gemeente behartigt het algemeen belang en heeft oog voor het individu.

Doelstellingen

1. De gemeente houdt de financiën op orde met een structureel sluitende begroting
2. Ontwikkeling van de jonge ambtelijke organisatie door de ingeslagen weg na de ontvlechting voort te zetten
3. Inwoners en ondernemers voelen zich geholpen en gesteund door de gemeente en communicatie tussen gemeente, inwoners en ondernemers is transparant, duidelijk en getuigt van wederzijds respect.
4. De gemeente heeft alleen vastgoed in eigendom, als er een duidelijk maatschappelijk belang is dat om vastgoed vraagt.
5. Een gerestaureerde en als bestuurscentrum ingerichte De Paauw en huisvesting van de overige ambtenaren elders.
6. Het landgoed De Paauw voltooien.
7. Iedereen doet mee, van jong tot oud, Wassenaarder en "international".

Belangrijkste resultaten 2024

- 2.1 VNG-trainees zijn ingezet voor de organisatie
- 2.2 De werkzaamheden voor het sociaal domein worden door Wassenaar zelfstandig opgepakt
- 2.3 Plan van Aanpak bestuurscultuur is opgesteld
- 3.1 Paspoortpiek goed doorgekomen
- 3.2 Dienstverlening doorontwikkeld
- 3.3 Dienstverlening aangepast aan de Omgevingswet
- 4.1 Kostprijsdekkende huren zijn ingevoerd
- 4.2 Beheersysteem vastgoed en gronden aangekocht
- 4.3 Opgesteld vastgoed- en accommodatiebeleid
- 4.4 Verdere verkoop van gemeentelijk vastgoed uitgevoerd
- 4.5 Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is ingebed in het beheerplan
- 5.1 Renovatie en restauratie Rijksmonument De Paauw tot een bestuurscentrum aanbesteed
- 5.2 Nieuwe locatie gemeentewerf & milieustraat is aangekocht
- 6.1 Cementrustieke bruggen in het landgoed De Paauw zijn hersteld en er is gestart met het verfraaien van Landgoed De Paauw
- 7.1 Nota Internationale Wassenaarders is uitgewerkt

Toelichting belangrijkste resultaten

2.1 VNG-trainees zijn ingezet voor de organisatie

Realisatie / voortgang

In 2024 hebben weer twee VNG-trainees zich ingezet voor de organisatie en ook in 2025 wordt de inzet doorgezet.

2.2 De werkzaamheden voor het sociaal domein worden door Wassenaar zelfstandig opgepakt

Realisatie / voortgang

De overgang van de werkzaamheden van het sociaal domein van Voorschoten naar Wassenaar is conform planning per 1 mei 2024 gerealiseerd.

2.3 Plan van Aanpak bestuurscultuur is opgesteld

Realisatie / voortgang

De gemeenteraad heeft middels een amendement aangegeven dat hij het verbeteren van de bestuurscultuur ter hand zal nemen en dat het fractievoorzittersoverleg de taak heeft een concreet actieplan op te stellen voor de gemeenteraad.

Voor het College en de ambtelijke organisatie is een eigen cultuurprogramma opgesteld. Dit programma heeft als doel handvatten te bieden aan zowel het College als aan de ambtelijke organisatie. Dit alles om gezamenlijk de gemeenteraad op een effectieve manier te benaderen, zodat men steeds meer samen voor de Wassenaarse inwoner aan de slag gaat, met meer inhoud en minder strijd.

Er zijn de afgelopen periode goede eerste stappen gezet richting een prettiger bestuurscultuur, maar het traject is zeker nog niet afgerond. Het komende halfjaar staat in het teken van doorzetten wat werkt, toevoegen wat nog nodig is en het geheel borgen in de organisatie zodat het programma afgerond kan worden.

3.1 Paspoortpiek goed doorgekomen

Realisatie / voortgang

De voorbereidingen om de paspoortpiek op te vangen hebben in 2024 hun meerwaarde bewezen. Om de verwachte stijging in aanvragen effectief te beheren, zijn extra medewerkers aangetrokken op basis van een inschatting van de legesopbrengsten. Hierdoor kon de gemeente flexibel inspelen op de verhoogde vraag, en wachttijden beperken tot maximaal twee werkdagen.

Een onafhankelijke data-analyse, uitgevoerd door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens, met een steekproef van 17 gemeenten, bevestigde dat de processen bij Burgerzaken uitstekend functioneren. Deze resultaten benadrukken de kwaliteit van onze dienstverlening, waarmee de gemeente blijft voldoen aan de verwachtingen van onze inwoners.

3.2 Dienstverlening doorontwikkeld

Realisatie / voortgang

Het College heeft in december 2024 het nieuwe dienstverleningsmodel vastgesteld. Dit model dient als basis voor verdere verbetering van onze dienstverlening en heeft geleid tot de ontwikkeling, aanschaf en verdere implementatie van het structurele klanttevredenheidsonderzoek (KTO).

Om onze gastvrijheid verder te versterken, hebben de medewerkers van het Klant contactcentrum (KCC) een

gastheerschapstraining gevolgd. Deze training wordt vanaf 2025 organisatiebreed ingevoerd, zodat inwoners en andere belanghebbenden een consistente en professionele ervaring hebben in al hun contactmomenten. In het kader van onze focus op internationals is een concept-samenwerkingsovereenkomst opgesteld met The Hague International Center (THIC). Hierdoor hebben internationals meer mogelijkheden om aan te sluiten bij evenementen en is tevens een bredere informatievoorziening beschikbaar. Er is uitgebreid campagne gevoerd over de e-mailservice vanuit MijnOverheid, "Berichten over uw Buurt", waarin berichten worden weergegeven van overheidsorganisaties die invloed hebben op de leefomgeving. De bereikbaarheid van onze frontoffice is verder verbeterd. Er zijn meer medewerkers in vaste dienst genomen en er is minder gebruik gemaakt van externe inhuur. Met dit vaste team van medewerkers bieden de gemeente continuïteit en een betere beschikbaarheid gedurende de gehele werkweek.

3.3 Dienstverlening aangepast aan de Omgevingswet

Realisatie / voortgang

In 2024 is de gemeentelijke dienstverlening afgestemd op de eisen van de nieuwe Omgevingswet. Medewerkers zijn intensief getraind om inwoners en ondernemers te voorzien van duidelijke en correcte informatie. Daarnaast is een overzichtelijke webpagina over de Omgevingswet gelanceerd, waarin de wet en haar toepassingen helder worden uitgelegd. De impact van de Omgevingswet wordt nauwkeurig gevolgd.

4.1 Kostprijsdekkende huren zijn ingevoerd

Realisatie / voortgang

Er is een inventarisatie uitgevoerd en er is een plan van aanpak opgesteld.

In 2025 zal verder uitvoering gegeven worden aan dit plan, waarbij de besluitvorming wordt voorbereid zodat in 2025 er een besluit genomen kan worden.

4.2 Beheersysteem vastgoed en gronden aangekocht

Realisatie / voortgang

In 2024 is de start gemaakt met het vastgoedbeheersysteem, dit systeem is aangeschaft. In 2025 zal het beheersysteem gevuld worden met alle data van vastgoed en gronden, zodat dit een solide basis vormt om mee te werken.

4.3 Opgesteld vastgoed- en accommodatiebeleid

Realisatie / voortgang

In 2025 wordt verder gewerkt aan het vastgoed- en accommodatiebeleid. Grotendeels zal dit parallel lopen aan het proces van de invoering van kostprijsdekkende huren (zie 4.1).

4.4 Verdere verkoop van gemeentelijk vastgoed uitgevoerd

Realisatie / voortgang

In de gemeentelijke vastgoedportefeuille bevinden zich woningen, die niet tot de kerntaken van het bezit behoren. Bij het vrijkomen van deze woningen worden ze verkocht, wat in 2024 heeft geresulteerd in de verkoop van een woning.

4.5 Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is ingebed in het beheerplan

Realisatie / voortgang

In 2024 zijn nieuwe onderhoudsplannen voor vastgoedobjecten opgesteld. Deze worden in 2025 verwerkt in het vastgoedbeheerplan 2026-2029. Hierbij worden verduurzamingsmaatregelen geïntegreerd en uitgevoerd op natuurlijke vervangingsmomenten.

Toegelicht onder projecten:

- 5.1 Renovatie en restauratie Rijksmonument De Paauw tot een bestuurscentrum aanbesteed
- 5.2 Nieuwe locatie gemeentewerf & milieustraat is aangekocht
- 6.1 Cementrustieke bruggen in het landgoed De Paauw zijn hersteld en er is gestart met het verfraaien van Landgoed De Paauw

7.1 Nota Internationale Wassenaarders is uitgewerkt

Realisatie / voortgang

De Nota Internationals is door de gemeenteraad vastgesteld. Op grond hiervan wordt uitvoering gegeven aan de diverse aspecten van de nota.

5.1 Bestuurscentrum De Paauw

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De renovatie en restauratie van rijksmonument De Paauw tot een bestuurscentrum is nog niet aanbesteed, maar we zijn op de weg daarnaartoe. Nadat eind 2023 het projectmanagement (conform opdracht van de gemeenteraad) is aanbesteed aan RYSE is de definitiefase afgerond. Vervolgens is gefocust op de manier om strak te gaan sturen op het budget en is de ontwerpfase aanbesteed. Happel, Cornelisse en Verhoeven hebben samen met diverse partners de aanbesteding van het ontwerp gewonnen. Voortvarend is met het ontwerp gestart en eind 2024 ligt er een voorontwerp, welke in 2025 gepresenteerd wordt aan de gemeenteraad. Het voorontwerp laat zien dat dit project binnen de kaders van het relevante raadsbesluit van 1 februari 2022 kan worden uitgevoerd, ondanks alle kostenstijgingen en inflatie in de afgelopen jaren. Daarom pakken we door. Inmiddels is een kostendeskundige geselecteerd en aan het projectteam toegevoegd. Op verzoek van de gemeenteraad is begin 2024 gestart met een maandelijks rapportage aan de gemeenteraad.

5.2 Ontwikkeling nieuwe gemeentewerf & Milieustraat

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Voor de ontwikkeling van een alternatieve locatie voor de gemeentewerf heeft 2024 in het teken gestaan van het onderzoeken van de mogelijkheden, het bekijken van kansen en het voeren van onderhandelingen. Criteria zijn daarbij geweest de bereikbaarheid, inpasbaarheid en de financiën. In september 2023 is al voorkeursrecht op de locatie aan de Oude Trambaan gelegd, maar onderhandelingen hebben een groot deel van 2024 gevraagd.

6.1 Cementrustieke bruggen en start verfraaiing landgoed De Paauw

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De restauratie van de cementrustieke bruggen in het park van Landgoed De Paauw is gaande. Een zeer bijzonder cultuurhistorisch element uit het begin van de vorige eeuw. Niet alleen cultuurhistorisch zijn de bruggen van belang, maar ze zijn ook een belangrijke schakel in de wandelmogelijkheden en de recreatieve kwaliteit van het park. Omdat voor de uitvoering specialistische kennis en kunde is vereist, is in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een stappenplan opgesteld. Dit betekent dat inmiddels één brug is gerestaureerd en begin 2025 is opgeleverd. Op basis van de restauratie van deze eerste brug heeft een evaluatie plaatsgevonden, zodat de exacte werkwijze voor de twee andere bruggen nog verbeterd kan worden. De werkzaamheden voor de twee andere bruggen en de kademuur zijn eind 2024 gestart. Een voorschot van de toegekende subsidie is reeds ontvangen.

Daarnaast is het gietzinken beeld Athena gerestaureerd. Vanwege de specialistische kennis van gietzink is dit in Duitsland uitgevoerd. Athena stond nabij de burgemeesterskamer aan het begin van het pad naar de Prinsessentuin. Binnenkort keert het beeld hier weer terug.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR is een uitvoeringssamenwerking op het gebied van heffen en innen van belastingen. De gemeente Wassenaar gaat zelf over de inhoud. De BSGR heeft ook in 2024 haar taak zo efficiënt mogelijk uitgevoerd. Aandachtspunt zijn de bezwaren die ook in 2024 weer zijn ingediend, mede met behulp van daarin gespecialiseerde organisaties. De BSGR heeft in 2024 actie ondernomen, in samenwerking met andere partijen (o.a. de VNG, Waterschappen, Ministeries), om het WOZ-proces te verbeteren en het aantal bezwaarschriften te doen verminderen.

Effectindicatoren

Tabel 3.1 - Effectindicatoren P3 Bestuur en Middelen

Effectindicator	Peilwaarde (begin 2024 o.b.v. JR 2023)	Streefwaarde Begroting eind 2024	Resultaat 2024
Rekening-courant bij Het Rijk blijft positief	€ 18,2 mln.	€ 7,6 mln.	€ 4,0 mln.

Wat heeft het gekost ?

Investerings

Jaar / Omschrijving investeringskrediet	Begroting	werkelijk t/m 2024	Restant	Toelichting
2024 ICT-Rest2023 werkplekken en infra	34.868	36.415	(1.547)	Investering is afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025 .
2024 ICT investeringen	110.000	33.334	76.666	Van het beschikbaar gestelde krediet van € 110.000 is € 33.334 besteed. Dit gedeelte van het krediet is afgerond en geactiveerd in 2025. Het restant krediet van € 76.666 wordt doorgeschoven naar 2025.
2021 WPLI Netwerkkomponenten	175.000	140.629	34.371	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025 .
2024 Duurzaamheid in eigen panden	350.000	9.075	340.925	Werk in uitvoering; m.n. led-verlichting, zonnepanelen en aanpassing klimaatinstallaties.
2022 Restauratie/verbouw Raadhuis De Paauw	1.255.000	362.403	892.598	Dit project wordt naar verwachting opgeleverd in 2028. Bedrag van € 1.255.000 maakt deel uit van een krediet van € 12.230.000 dat voor dit project beschikbaar is gesteld en gefaseerd is begroot.
2022 Tractie	125.000	33.818	91.182	Voertuigen zijn geleverd of staan in bestelling.
2024 De Paauw aanlichten	86.000		86.000	Krediet open houden voor uitvoering.
2024 De Paauw bruggen	236.400	3.739	232.661	Krediet open houden voor uitvoering.

Programma

P3 Bestuur en middelen bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting 2024 primair	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil 2024 Begr. na wijz. / realisatie
Totaal baten	60.114	62.939	63.914	975
Totaal lasten	-19.786	-21.994	-23.341	-1.347
Saldo van baten en lasten	40.328	40.945	40.574	-372
Onttrekking reserves	731	1.228	1.113	-115
Toevoeging reserves	0	-990	-990	0
Mutaties reserves	731	239	124	-115
Programma resultaat	41.059	41.184	40.697	-487

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk >= € 50.000

Taakveld 0.1 Bestuur

a. Salarislasten politieke ambtsdragers (nadeel hogere lasten € 111.000)

De salarislasten politieke ambtsdragers (College, raadsleden en voormalige wethouders) zijn in 2024 hoger dan begroot. Hiernaast wordt de opgave eindheffing Werkkostenregeling (WKR) aan het einde van het jaar verrekend. Deze afrekening had een negatief effect van € 40.000.

b. Dotaties diverse voorzieningen (nadeel hogere lasten € 187.525)

Bij het bepalen van de benodigde standen van voorzieningen per 31 december 2024 is gebleken dat de voorzieningen moeten worden opgehoogd, t.w.:

- Voorziening Pensioen en wachtgeld: €172.425
- Voorziening Verlofsparen: € 15.100

c. Representatie- en vergaderkosten (nadeel hogere lasten € 36.000)

In 2024 waren er hogere lasten voor representatie en vergaderkosten, onder andere door aanvullende notuleerwerkzaamheden, extra raadsvergaderingen en de pilot spreektijden.

d. Accountantskosten (nadeel hogere lasten €17.000)

In de Najaarsnota 2024 is er aanvullend € 30.000 begroot voor meerwerk van de accountant. Dit was niet voldoende; door extra controlewerkzaamheden in het kader van SiSa-regelingen (Single information, Single Audit) en de extra ondersteuning voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn er hogere lasten. De aanvullende controle werkzaamheden zijn opgelegde taken van Het Rijk, waaronder de extra verantwoording van de Specifieke Uitkeringen (SPUK).

Taakveld 0.2 Burgerzaken

a. Paspoorten (saldo voordelig € 48.000; voordeel hogere baten € 94.000 en nadeel hogere lasten € 46.000)

Voor de aanvragen van identiteitskaarten en paspoorten was een piek verwacht, maar er zijn nog meer paspoorten en identiteitskaarten aangevraagd dan begroot. De piek zet naar verwachting de komende 4 jaar nog door.

b. Overige burgerzaken (saldo voordelig € 76.000; voordeel hogere baten € 113.000, nadeel hogere lasten € 37.000)

- Rijbewijzen (saldo € 16.000, voordeel hogere baten € 47.000, nadeel hogere lasten € 31.000)
- Burgerlijke stand (saldo € 19.000, voordeel hogere baten € 31.000, nadeel hogere lasten € 12.000) vanwege toename van het aantal huwelijksceremonies.
- Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) (voordeel lagere lasten 31.000).
- Overige producten (naturalisaties, Verklaring omtrent gedrag (VOG) (saldo € 10.000, voordeel hogere baten € 35.000, nadeel hogere lasten € 25.000).

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

a. Invoeren kostprijsdekkende huur (voordeel lagere lasten € 87.530)

Gestart is met de voorbereiding van de werkzaamheden om over te gaan tot het in rekening brengen van kostprijsdekkende huurbedragen. In 2025 zal dit verder worden uitgerold.

Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming een bedrag van € 87.530, ten laste van het resultaat, beschikbaar te stellen in 2025 om het project invoering van kostprijsdekkende huren af te ronden.

b. Verduurzaming vastgoed (saldo neutraal, voordeel lagere lasten € 50.000, nadeel lagere baten € 50.000)

De start van dit vastgoedproject moet nog plaatsvinden. Bij recente investeringsprojecten, zoals Gymadora en De Duinpan, is echter al expliciet aandacht besteed aan duurzaamheid. Deze projecten hebben een belangrijke basis gelegd voor een bredere aanpak. Het streven is om een integraal beleid te ontwikkelen dat gericht is op de verduurzaming van onze gehele gemeentelijke vastgoedportefeuille, zodat we structureel en toekomstgericht kunnen bijdragen aan een duurzame leefomgeving.

Om dit beleid gestalte te geven, zal de gemeenteraad worden voorgesteld om via resultaatbestemming een bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen in 2025. Dit bedrag wordt gedekt uit de Reserve grote projecten en zal efficiënt en doelgericht worden ingezet voor het project Verduurzaming vastgoed.

c. Haalbaarheidsonderzoek Warenar (voordeel lagere lasten € 46.612)

De onderzoeken van de mogelijkheden om de Warenar in stand te houden zijn nog in volle gang.

Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om, door middel van resultaatbestemming, een bedrag van € 46.612, ten laste van het resultaat, beschikbaar te stellen in 2025 om het haalbaarheidsonderzoek af te ronden.

Taakveld 0.4 Overhead

a. Dotaties diverse voorzieningen (saldo nadelig hogere lasten € 290.994)

Bij het bepalen van de benodigde standen van voorzieningen per 31 december 2024 is gebleken dat drie voorzieningen moeten worden opgehoogd, t.w.:

- Voorziening Bovenwettelijke verlof €152.000
- Voorziening Regeling vervoegde uittreding (RVU) € 63.254
- Voorziening Verlofsparen € 81.600
- Vrijval Voorziening Vaststellingsovereenkomst (VSO) € 5.860

b. Verbijzonderde interne controle (VIC) (nadeel hogere lasten € 50.000)

Dit nadeel wordt verklaard door de overgang in 2024 van het opleveren van werkzaamheden in het kader van de Verbijzonderde interne controle (VIC) door een extern ingehuurd medewerker naar de interne Junior Controller. In 2024 heeft dit geleid tot dubbele kosten, onder andere als gevolg van het inwerkproces.

c. Lasten hogere inhuur (saldo nadelig € 323.000, nadeel hogere lasten € 520.000, voordeel hogere baten € 197.000)

In 2024 is er per saldo een overschrijding op de inhuur op alle eenheden bij elkaar opgeteld. Het gaat om iets meer dan 1% op de totale loonsom. Dekking voor de inhuur wordt vooral gevonden in een deel van de salarislasteren die niet worden benut door onderbezetting en op baten vanuit het UWV (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en Wet arbeid en zorg (WAZO)).

In de meeste gevallen is de reden voor deze inhuur het opvangen van enkele ziektegevallen op cruciale functies en het voldoen aan wettelijke vereisten.

d. Onderzoek gemeentewinkel en gemeentewerf, en integraal huisvestingsplan van het bestuurscentrum en de gemeentewerf (saldo neutraal, voordeel lagere lasten € 35.144, nadeel lagere baten € 35.144)

Van het bij Najaarsnota 2023 overgehevelde budget van € 50.000 is € 14.856 besteed aan onderzoekskosten voor o.a. een second-opinion naar de bouwkosten, subsidiemogelijkheden en NEN-metingen. De gemeenteraad zal worden voorgesteld door middel van resultaatbestemming het resterende bedrag van € 35.144 beschikbaar te stellen in 2025 met bijbehorende dekking uit de Reserve Grote projecten, om verder benodigd onderzoek te kunnen afronden.

Taakveld 0.5 Treasury

Schatkistbankieren (voordeel hogere baten € 57.000)

Dit voordeel is geheel toe te schrijven aan de hogere ontvangen rente op Schatkistbankieren, ondanks dat in het tweede half jaar de rentestand door de Europese Centrale Bank (ECB) was verlaagd.

Taakvelden 0.61 en 0.62 Onroerendezaakbelasting (ozb)

(voordeel hogere baten €300.000)

In 2024 zijn meer baten ontvangen uit de aanslagen voor onroerendezaakbelasting (ozb) over 2024. Dit gaat om ongeveer 2,5%. Reden is een betere waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen, dan verwacht, en het afhandelen van bezwaarschriften.

Taakveld 0.64 Belastingen overig

(voordeel hogere baten € 46.000)

In 2024 zijn er extra inkomsten uit precario- en reclamebelasting.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering Gemeentefonds

(saldo voordelig: hogere baten € 46.000)

Op basis van de Decembercirculaire 2024 is de algemene uitkering over 2024 € 140.000 hoger dan op basis van de Septembercirculaire 2024. Daarnaast vonden er in het 4e kwartaal van 2024 nadelige afrekeningen plaats over 2022 en 2023 voor een bedrag van € 94.000.

Wat wilden we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Wassenaar wil een van de mooiste en aantrekkelijkste woongemeenten van Nederland zijn en blijven. We koesteren de ideale en centrale ligging ten opzichte van de grote steden Den Haag, Rotterdam en Amsterdam, en ons strand, de duinen en de landgoederen. Wij streven ernaar om Wassenaarders van alle leeftijden een zo goed mogelijk leef- en woonkwaliteit te bieden.

Doelstellingen

1. Woningen realiseren op de 4 woningbouwlocaties Den Deijl, Gemeentewerf, Het Kerkehout en ANWB, in lijn met regionale afspraken en openstaan voor initiatieven vanuit de markt.
2. De Omgevingsvisie voor Wassenaar, Programma Groene Zone en gebiedsuitwerking Zuidrand zijn klaar en geven richting aan de Wassenaarse ruimtelijke ordening en aan de vervulling van de wettelijke verplichtingen.
3. De Wassenaarse schoolgebouwen op zijn minst naar BENG-niveau brengen, te laten voldoen aan de ambities uit het IHP en de lokale energiestrategie.
4. Betere inzet op behoud en toekomstbestendig maken van het erfgoed.
5. Meer adequaat toezicht en handhaving voor het behoud van erfgoedwaarden.
6. Benoemen verbeterpunten die verder een bijdrage leveren aan de energietransitie enerzijds en het behoud van historisch ruimtelijke- en erfgoedkwaliteiten anderzijds.
7. Informeren, stimuleren en faciliteren van passende herbestemmingen, die aansluiten bij de mogelijkheden die het monument en zijn omgeving biedt.

Belangrijkste resultaten 2024

- 1.1 Opgestelde Regionale en Lokale Woonzorgvisies
- 1.2 Opgestelde Regionale Huisvestingsverordening
- 1.3 Opgestelde en ondertekende jaarschijf prestatieafspraken 2025
- 1.4 Geactualiseerde woningmarktmonitor
- 1.5 Uitgangspunten woondoelgroepen en zelfbewoningsplicht geformuleerd en verankerd in beleid
- 1.6 Opgesteld plan voor de uitbreiding van de woonwagenlocaties
- 1.7 Een omgevingsvergunning voor de sloop-en nieuwbouw voor de herstructurering Oostdorp (plan Woningbouwvereniging St. Willibrordus)
- 1.8 Opgesteld Bestemmingsplan en Beeldkwaliteitsplan voor de ANWB-locatie
- 1.9 Opgesteld ruimtelijk plan voor de herontwikkeling van de voormalige Den Deijlschool
- 1.10 Opgesteld ruimtelijk plan voor de realisatie van een nieuwe gemeentewerf
- 1.11 Opgesteld ruimtelijk plan voor de realisatie van een Multifunctioneel Complex (MFC) en woningbouw in Het Kerkehout
- 1.12 Opgesteld ruimtelijk plan om de ontwikkeling van een school ter vervanging van de Sint Jozefschool en de Sint Jan Baptistschool mogelijk te maken
- 2.1 Eerste proeve Omgevingsvisie is gereed en besproken met de gemeenteraad
- 2.2 Programma Noordrand
- 2.3 Opgestelde gebiedsuitwerking Zuidrand
- 2.4 Gestart met het uitvoeren van het project Toekomstbestendig Cultuurlandschap uit het Meerjarenprogramma 2.0 DHW 2023-2027
- 2.5 Een positie ingenomen als strategisch partner binnen het Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD)
- 2.6 Het vervullen van rol als adviseur en ambassadeur van het thema groen-blauw binnen de Haagse regio
- 2.7 Het Wassenaars belang binnen het fysieke domein vertegenwoordigen in de regionale samenwerkingsverbanden als het DHW, het NPHD en de Haagse Regio, als het gaat om het behoud en de versterking van het groene, landelijke karakter van Wasseenaar
- 3.1 Advies geboden aan scholen om ze te helpen hun gebouw te verduurzamen
- 4.1 Geactualiseerde erfgoedvisie-en programma opgesteld
- 4.2 Programma stimulering instandhouding en verduurzaming monumenten opgesteld en gestart
- 5.1 Erfgoed maakt integraal deel uit van het vast te stellen handavingsuitvoeringsprogramma
- 6.1 Verbeterplan voor uitvoering van beleid voor zonnepanelen binnen het beschermd dorpsgezicht op-en bij monumenten
- 7.1 Toekomstbestendig beheer en gebruik van erfgoed

Toelichting belangrijkste resultaten

1.1 Opgestelde Regionale en Lokale Woonzorgvisies

Realisatie / voortgang

In 2024 is een start gemaakt met het schrijven van de startnotitie voor de lokale Woonzorgvisie. Deze zal in juli 2025 aan de gemeenteraad worden aangeboden. Specifieke cijfers over de inwoners van de gemeente Wassenaar worden verzameld. Trends en demografische ontwikkelingen zijn onderzocht en worden meegenomen in zowel de startnotitie als de uiteindelijke lokale Woonzorgvisie. Belanghebbenden, zoals woningbouwcorporaties, huurdersvertegenwoordigers, zorgaanbieders en het Sociaal Team Wassenaar hebben inbreng geleverd.

In 2025 wordt ook participatie van bewoners georganiseerd. De inbreng van onze inwoners wordt meegenomen in de uiteindelijke lokale Woonzorgvisie. Deze zal in november 2025 ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Voor de regionale Woonzorgvisie wordt ambtelijk geparticipeerd in verschillende werkgroepen.

1.2 Opgestelde Regionale Huisvestingsverordening

Realisatie / voortgang

Aan de Bestuurlijke Tafel Wonen van de regio Haaglanden, worden de wijzigingsvoorstellen voorbereid op basis van nieuwe wetgeving, beleid en/of ontwikkelingen. Dit zorgt ervoor dat de huisvestingsverordeningen van alle gemeenten in de regio Haaglanden, waaronder Wassenaar, aansluiten bij de huidige situatie en dat het woonruimteverdeelsysteem evenwichtig en uitvoerbaar blijft. Deze wijzigingen waren technisch van aard. De gemeenteraad heeft deze wijzigingen op 17 december 2024 vastgesteld. Vanaf 1 januari 2025 zorgen de wijzigingen voor meer duidelijkheid voor woningzoekenden.

1.3 Opgestelde en ondertekende jaarschijf prestatieafspraken 2025

Realisatie / voortgang

De Jaarschijf 2025 met prestatieafspraken is op 12 december 2024 ondertekend door de woningcorporaties, huurdersverenigingen en het College.

1.4 Geactualiseerde woningmarktmonitor

Realisatie / voortgang

De gegevens in de huidige woningmarktmonitor zijn verouderd. De verouderde gegevens worden momenteel geactualiseerd en de mogelijkheid van het toevoegen van nieuwe onderwerpen wordt onderzocht. Een nieuw onderwerp is bijvoorbeeld de realisatie van doelen in lijn met de afspraken uit de Regionale realisatieagenda (RRA).

1.5 Uitgangspunten woondoelgroepen en zelfbewoningsplicht geformuleerd en verankerd in beleid

Realisatie / voortgang

In afwachting van de Wet versterking regie volkshuisvesting en de Woonzorgvisie worden de woondoelgroepen regionaal besproken. Hierbij nemen zowel gemeenten uit de regio Haaglanden deel, als woningcorporaties. In 2025 wordt dit verder uitgewerkt in zowel de lokale als de regionale Woonzorgvisie.

De zelfbewoningsplicht zal in 2025 meegenomen worden in de uitwerking van de beleidsinstrumenten voor de huisvestingsverdeling wonen. De noodzaak van de zelfbewoningsplicht moet onderbouwd worden met een schaarsterapport.

Toegelicht onder projecten:

- 1.6 Opgesteld plan voor de uitbreiding van de woonwagenlocaties
- 1.7 Een omgevingsvergunning voor de sloop- en nieuwbouw voor de herstructureren Oostdorp (plan Woningbouwvereniging St. Willibrordus)
- 1.8 Opgesteld Bestemmingsplan en Beeldkwaliteitsplan voor de ANWB-locatie
- 1.9 Opgesteld ruimtelijk plan voor de herontwikkeling van de voormalige Den Deijlschool
- 1.10 Opgesteld ruimtelijk plan voor de realisatie van een nieuwe gemeentewerf
- 1.11 Opgesteld ruimtelijk plan voor de realisatie van een Multifunctioneel Complex en woningbouw in Het Kerkehout
- 1.12 Opgesteld ruimtelijk plan om de ontwikkeling van een school ter vervanging van de Sint Jozefschool en Sint Jan Baptistschool mogelijk te maken

2.1 1e proeve Omgevingsvisie is gereed en besproken met de gemeenteraad

Realisatie / voortgang

Er is een beleidsneutrale "eerste proeve" opgesteld, een basis-omgevingsvisie, en voorgelegd aan de gemeenteraad in november 2024. Op basis van het bestaand beleid zijn in deze basis-omgevingsvisie een zestal thema's verwoord: waardevol groen, erfgoed en klimaatadaptief, leefbaar en aantrekkelijk wonen, economisch vitaal, bereikbaar en toegankelijk, duurzaam en energieneutraal en gezond en veilig.

2.2 Programma Noordrand

Realisatie / voortgang

Het Ontwerpprogramma Noordrand is eind november 2024 ter inzage gelegd. De eerste graafwerkzaamheden zijn in oktober 2024 gestart voor de inrichting van het weidevogelgebied. De inrichting van de ecologische verbindingzone staat gepland voor het najaar van 2025.

2.3 Opgestelde gebiedsuitwerking Zuidrand

Realisatie / voortgang

Er is in 2024 aandacht besteed aan de plannen voor de herontwikkeling van Renbaan Duindigt. Tevens is er bijgedragen aan een Position Paper Overgangsgebied Meijendel Den Haag-Wassenaar op initiatief van de gemeente Den Haag. Daarnaast is er in de Zuidrand uitvoering gegeven aan de sanering van het voormalige tuincentrum Bloemendaal.

2.4 Gestart met het uitvoeren van het project Toekomstbestendig Cultuurlandschap uit het Meerjarenprogramma 2.0. DHW 2023-2027

Realisatie / voortgang

In het derde kwartaal van 2024 is binnen het uitvoeringsprogramma van de Landschapstafel Duin Horst en Weide het concept Koersdocument met de handreiking 'Toekomstbestendig Cultuurlandschap' opgeleverd.

2.5 Een positie ingenomen als strategisch partner binnen het Nationaal Park Hollandse duinen

Realisatie / voortgang

Wassenaar is in de zomer van 2024 strategisch partner geworden van Nationaal Park Hollandse Duinen. Deze samenwerking versterkt de inzet op natuurbehoud, recreatie en duurzaamheid binnen de regio.

2.6 Het vervullen van rol als adviseur en ambassadeur van het thema groen-blauw binnen de Haagse Regio

Realisatie / voortgang

In vervolg op de Handreiking Haagse Regio voor de ruimtelijke puzzel van de provincie is binnen de Tafel Ruimte van de Haagse Regio besloten het thema 'krachtig en robuust regionaal netwerk realiseren' als pilot uit te werken. Dit project waarvoor eind 2024 de opdrachten zijn uitgezet spelen gemeenten als Wassenaar en Midden-Delfland met hun agrarisch cultuurlandschap een cruciale rol. Daarbij dragen wij bij aan de uitwerking van het thema groen-blauw op regionale schaal en plegen zo ook inzet voor het ruimtelijke ordeningsbeleid NOVEX-Zuidelijke Randstad, waar dit thema ook integraal deel van uit gaat maken.

2.7 Het Wassenaars belang binnen het fysieke domein vertegenwoordigen in de regionale samenwerkingsverbanden als het DHW, het NPHD en de Haagse Regio, als het gaat om het behoud en de versterking van het groene, landelijke karakter van Wassenaar

Realisatie / voortgang

De inzet voor het behoud en versterking van het groene, landelijke karakter van Wassenaar is toegelicht bij de resultaten 2.4, 2.5 en 2.6.

3.1 Advies geboden aan scholen om ze te helpen hun gebouw te verduurzamen

Realisatie / voortgang

In de Startnotitie uitgangspunten Herijking Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijshuisvesting 2024-2039 zijn de uitgangspunten rondom verduurzaming van de onderwijshuisvesting uiteengezet. Deze uitgangspunten zijn door de gemeenteraad vastgesteld op 26 november 2024.

Tijdens het traject om te komen tot de definitieve Herijking IHP 2024-2039 Onderwijshuisvesting PO en VO is dit onderwerp besproken, ook voor schoolgebouwen die nog niet aan vervanging toe zijn. Het definitieve IHP 2024-2039 wordt op 1 april 2025 aan de gemeenteraad voor besluitvorming voorgelegd.

4.1 Geactualiseerde erfgoedvisie-en programma opgesteld

Realisatie / voortgang

Op basis van de evaluatie van de Erfgoedvisie wordt in 2026 een Startnotitie Cultureel Erfgoed aan de gemeenteraad voorgelegd, die gebruikt kan worden bij het opstellen van de Omgevingsvisie.

4.2 Programma stimulering instandhouding en verduurzaming monumenten opgesteld en gestart

Realisatie / voortgang

Het opstellen van het programma Stimulering instandhouding en verduurzaming monumenten is in 2024 gestart en in 2025 zal dit worden afgerond.

5.1 Erfgoed maakt integraal deel uit van het vast te stellen handhavingsuitvoeringsprogramma

Realisatie / voortgang

De handhaving op erfgoed is, als onderdeel van de handhaving op omgevingsvergunningen, opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) 2024.

6.1 Verbeterplan voor uitvoering van beleid voor zonnepanelen binnen het beschermd dorpsgezicht en op-en bij monumenten

Realisatie / voortgang

In de tweede helft van 2023 heeft een eerste evaluatie plaatsgevonden van het beleid voor zonnepanelen binnen het beschermd dorpsgezicht en op monumenten, wat in oktober 2022 van kracht is gegaan. Met name in de sociale woningbouw is het realiseren van rode zonnepanelen een extra complicerende factor. Op 8 april 2024 heeft er een werksessie plaatsgevonden met de commissie-en raadsleden over dit onderwerp.

7.1 Toekomstbestendig beheer en gebruik van erfgoed

Realisatie / voortgang

Voor de wettelijke taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving is in 2024 meer capaciteit gecreëerd. Er is onder andere aandacht geweest aan het behoud, beheer en creëren van een veilige situatie rondom van Kasteel Oud Wassenaar. De betrokkenheid van de gemeente en de provincie maakt het mogelijk dat in 2025 herbestemmingsonderzoek wordt uitgevoerd. De Stichting Monumentenbezit neemt het beheer tijdelijk over. De procedure rondom de instandhouding van Huize Ivicke is lopende en zal naar verwachting in 2025 worden afgerond met een uitspraak van de Raad van State.

1.6 Uitbreiding Woonwagenstandplaatsen

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

In 2024 heeft het project door capaciteitsproblemen vertraging ondervonden. Eind 2024 is een nieuwe projectleider aangesteld voor een nieuwe doorstart van het project. In 2025 wordt de planvoorbereiding en uitwerking hervat en wordt een geactualiseerd plan en planning opgesteld.

1.7 Herstructurering Oostdorp (project Woningbouwvereniging St. Willibrordus)

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Woningbouwvereniging St. Willibrordus voert het plan uit om 62 grondgebonden woningen te slopen en te vervangen voor 101 nieuwe woningen. Eind september 2024 is de vergunning verleend en een anterieure overeenkomst gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over de bekostiging en aanleg van riolering, openbare ruimte en precario. In het vierde kwartaal van 2024 is gestart met de sloop en de bouw van de woningen. De verwachting is dat de eerste woningen begin 2026 worden opgeleverd.

1.8 Herontwikkeling ANWB-locatie

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Op 27 februari 2024 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan voor de herontwikkeling van de ANWB-locatie vastgesteld. Hiermee is een aanzet gegeven voor de verdere uitwerking van de plannen. Belanghebbenden uit de omgeving hebben bezwaar gemaakt tegen de woningbouwplannen.

1.9 Herontwikkeling vm. Den Deijlschool

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De ontwikkelingen op de bouwmarkt zijn fors en door veranderde wetgeving is de beleggingswaarde onder druk komen te staan. De ontwikkelaar EFY heeft 2024 capaciteitsproblemen ondervonden waardoor er vertraging is ontstaan. Gelukkig staan inmiddels alle seinen weer op groen en is het proces gestart om tot een vergunningaanvraag te komen. Eind 2024 is een voorontwerp in procedure gebracht. De vergunning wordt naar verwachting in de tweede helft van 2025 afgegeven. Zodra deze definitief is, wordt de grond geleverd en kan de bouw beginnen.

1.10 Sanering en ontwikkeling gemeentewerf

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Sanering

In 2024 is nog geen uitvoering gegeven aan de sanering op de gemeentewerf want we zijn in afwachting van de uitplaatsing van de huidige activiteiten van de werf. Omdat de uitplaatsing nog enige tijd zal vergen, zal in 2025 al een deelsanering uitgevoerd worden. In de tweede helft van 2025 begint de sanering van het achterste gedeelte aan de Havenstraat, met een beoogde afronding eind 2025.

Herontwikkeling gemeentewerf

Het plan voorziet in ruimte voor groen, ontmoeting, spelen, parkeren en wonen voor diverse doelgroepen zoals starters, gezinnen en ouderen. Het stedenbouwkundig programma van eisen is inmiddels gereed en participatie heeft plaatsgevonden. Omdat eerst duidelijkheid is gewenst over de nieuwe gemeentewerf en de uitplaatsing van het gemeentekantoor, is de besluitvorming over het 'Financieel kader' en de 'Stedenbouwkundige Nota van Uitgangspunten' verplaatst naar oktober 2025.

De opgave vanuit het Coalitieakkoord is om 30% sociale, 40% midden-dure en 30% dure woningen te bouwen voor heel Wassenaar. Via de Voorjaarsnota 2024 is voorbereidingsbudget gevraagd en toegekend. Dit budget is deels besteed aan plankosten (ambtelijk inzet, onderzoek, participatie en stedenbouwkundig plan). Deze kosten worden later volledig gedekt uit de opbrengsten van de grondverkoop.

1.11.a Woningbouw Het Kerkehout

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Het doel van de ontwikkeling is het versterken van de leefbaarheid en woningbouw in Het Kerkehout. De gemeenteraad van Wassenaar heeft op 12 oktober 2021 besloten om in Het Kerkehout woningen te bouwen. De gemeente werkt samen aan de ontwikkeling van het plan met relevante belanghebbende partijen zoals de Wassenaarsche Bouwstichting. Ook is de gemeente in overleg met de Buurtvereniging Kerkehout en Omstreken (BKO), de sportverenigingen en de kinderopvang over de realisatie van een multifunctioneel complex (MFC).

Van half 2023 tot eind 2024 heeft de gemeente samen met buurtpartners gewerkt aan het stedenbouwkundig programma van eisen, de ruimte voor het Multifunctioneel Complex (MFC) en de inpassing van woningbouw. Dit alles met als doel om te komen tot 95 nieuwe woningen, een MFC en een duurzame openbare ruimte te realiseren.

In 2025 wordt het 'Stedenbouwkundig programma van eisen' en het financieel kader voorgelegd aan de gemeenteraad voor besluitvorming. Eind 2025 wordt het verzwaard advies voor de omgevingsvergunning aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.11.b Ontwikkeling Multifunctioneel Complex (MFC) Het Kerkehout

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Omdat het project MFC samenhangt met de realisatie van de woningbouw en niet los van elkaar kan worden gezien, is de toelichting te vinden onder 1.11.a .

1.12 Nieuw gefuseerde school Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW) (IHP 2019)

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Op 4 juni 2024 heeft de gemeenteraad van Wassenaar de definitieve locatie voor de nieuwe gefuseerde school vastgesteld. De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW) is initiatiefnemer en bouwheer van de nieuwe school, welke in de plaats komt van de Sint Baptistschool en de Sint Jozefschool. De gemeente zorgt voor het bouwrijp maken van de grond. De bouw van de nieuwe school is opgenomen in de 'Herijking IHP Onderwijshuisvesting 2024 - 2039' (IHP staat voor Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting) dat in april 2025 is voorgelegd aan de gemeenteraad voor besluitvorming.

8.01 Herontwikkeling Duindigt

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De initiatiefnemer werkt aan de verdere onderbouwing van het principeverzoek. Na het aanleveren van deze nadere onderbouwing zal het proces van vooroverleg en omgevingstafels met de initiatiefnemer worden doorlopen. Daarna zal gestreefd worden naar het afsluiten van een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer.

8.02 Instandhouding Huize Ivicke

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Voor de wettelijke taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving is in 2024 meer capaciteit gecreëerd. De procedure rondom de instandhouding van Huize Ivicke is lopende en zal naar verwachting in 2025 worden afgerond met een uitspraak van de Raad van State.

Zoals al bij de Najaarsnota 2024 gemeld is de afhandeling van dit dossier afhankelijk van wanneer de Raad van State een gerechtelijke uitspraak doet in deze beroepsprocedure. Het is nog steeds niet bekend wanneer de zitting hiervoor plaats zal vinden, waardoor geen uitspraken gedaan kunnen worden over de eventuele tussentijdse financiële bijstelling. Ervan uitgaande dat de gemeente in het gelijk wordt gesteld houden we enerzijds rekening met het kunnen behouden van de op eiser verhaalde kosten. Anderzijds heeft dat tot gevolg dat we rekening moeten houden met het volledig terugbetalen van de subsidie die de Provincie Zuid-Holland heeft bijgedragen in de kosten.

8.03 Bouw/ renovatie Kievietschool

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De voorbereidende fase voor de renovatie/bouw van de Kievietschool is in 2024 gestart. De verwachting is dat het definitieve ontwerp in 2025 wordt afgerond, en het krediet voor de renovatie, nieuwbouw, sloop en tijdelijke huisvesting (noodlokalen) zal worden aangevraagd.

8.04 Rijnlands Lyceum 2024

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De internationale afdeling van het Rijnlands Lyceum is in augustus 2024 opgeleverd en in gebruik genomen, binnen het vastgestelde investeringskrediet.

Verbonden partijen

Voor programma 4 zijn er in de begroting 2024 geen Verbonden Partijen opgenomen.

Effectindicatoren

Tabel 4.1 - Effectindicatoren P4 Fysieke Leefomgeving

Effectindicator	Peilwaarde (2023)	Streefwaarde Begroting 2024	Resultaat 2024
Aantal woningen (plus nieuw toegevoegde woningen o.b.v. woonvisie 2030 (gesaldeerd met gesloopte woningen))	12.371	12.406 (plus 35)	12.499 (plus 93)

Wat heeft het gekost ?

Investerings

Jaar / Omschrijving investeringskrediet	Begroting	werkelijk t/m 2024	Restant	Toelichting
2021 Verduurzaming Kerkehout 6	145.000	13.676	131.324	Werk in uitvoering in 2025.
2021 Uitbreiding Rijnlands Lyceum	6.116.211	6.158.536	(42.325)	Werkzaamheden zijn afgerond binnen budget. Overschrijding betreft de vergoeding anterieure overeenkomst vanuit de gemeente aan het Rijnlands Lyceum, (kosten gemaakt door de gemeente voor de ruimtelijke voorbereiding. Activeren vanaf 2025.
2021 1e inrichting OLP&meubilair RLW	370.656	370.656	-	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2021 Renovatie en nieuwbouw Kievitschool	271.379	272.320	(941)	Voor de renovatie en de nieuwbouw van de Kievitschool is er in totaal een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor een bedrag van € 271.379. De voorbereidingswerkzaamheden zijn uitgevoerd. De benodigde investeringsbedragen zijn via het IHP (raadsvergadering 1 april 2025) in beeld gebracht. Hierna zullen de kredietaanvragen volgen, voor de renovatie en nieuwbouw, waarbij het reeds beschikbare totale voorbereidingskredieten in mindering wordt gebracht.
2022 Tractie	120.000	41.270	78.730	Voertuigen zijn geleverd of staan in bestelling.

Programma

P4 Fysieke leefomgeving bedragen x € 1.000,- ("- " = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting 2024 primair	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil 2024 Begr. na wijz. / realisatie
Totaal baten	1.879	2.728	2.392	-336
Totaal lasten	-6.176	-6.089	-6.036	53
Saldo van baten en lasten	-4.296	-3.361	-3.644	-283
Onttrekking reserves	1.475	1.115	915	-200
Toevoeging reserves	0	-250	0	250
Mutaties reserves	1.475	865	915	50
Programma resultaat	-2.821	-2.496	-2.729	-233

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk >= € 50.000

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Energiekosten (nadeel hogere lasten € 30.000)

In 2024 is de locatie Middelweg 33 (voormalige Den Deijlschool) gebruikt voor de Taalklas voor de Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers. Hierdoor zijn er hogere energielasten die niet waren begroot. Vanaf augustus is de Taalklas gehuisvest in het gebouw van de American School of The Hague (ASH).

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Koffiehuisje Buurtweg 116 (nadeel hogere lasten € 22.000)

Het Koffiehuisje heeft nog geen nieuwe bestemming gekregen. Nadat er niet begrote kosten zijn gemaakt voor externe advisering en deskundigheid, reparaties en elektra- en gasverbruik is de verkoopprocedure hervat.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

(saldo nadelig € 29.000; nadeel hogere lasten € 49.000, voordeel hogere baten € 20.000)

De hogere lasten (€ 49.000) zijn veroorzaakt door € 13.000 hogere onderhoudskosten en € 36.000 hogere energielasten. De hogere energielasten zijn berekend op basis van de eindafrekening over 2024. De hogere energielasten kunnen deels worden verklaard omdat er in 2024 meer uitvaarten zijn geweest dan in de jaren ervoor. Over de exacte hoogte van deze afrekening zijn echter vragen gerezen waarover momenteel nog gesprekken met Eneco worden gevoerd. Hiernaast zijn er € 20.000 hogere legesopbrengsten. Deze kunnen worden verklaard door de toename van het aantal uitvaarten.

Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving

a. Invoering Omgevingswet (saldo neutraal; voordeel lagere lasten € 84.066, nadeel lagere baten € 84.066)

Voor 2024 was een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor nieuw beleid met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet. Door het voortijdig vertrek van de (externe) projectleider is het proces vertraagd en is dit bedrag niet geheel tot besteding gekomen (€ 115.934). In 2025 wordt het proces herstart met het vaststellen van de transitiestrategie (planning is mei 2025). Daarna zullen kosten moeten worden gemaakt voor het inhuren van deskundige adviesbureaus en projectleiders. Gelet op deze noodzakelijk te maken kosten wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming, het resterende bedrag van € 84.066 met bijbehorende dekking uit de Egalisatiereserve Omgevingsvergunningen beschikbaar te stellen in 2025.

b. Voorbereiding sanering gemeentewerf (saldo neutraal, voordeel lagere lasten € 11.259, nadeel lagere baten € 11.259)

Het resterende voorbereidingsbudget voor de sanering van de gemeentewerf is gedeeltelijk tot besteding gekomen. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om door middel van resultaatbestemming het resterende bedrag van € 11.259 met bijbehorende dekking uit de reserve grote projecten beschikbaar te stellen in 2025 om de saneringswerkzaamheden voor te bereiden.

c. Plankosten herontwikkeling gemeentewerf (saldo neutraal, voordeel lagere lasten € 52.386, nadeel lagere baten € 52.386)

Het resterende plankostenbudget voor de herontwikkeling van de gemeentewerf is gedeeltelijk tot besteding gekomen. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om, door middel van resultaatbestemming, het resterende bedrag van € 52.386 met bijbehorende dekking uit de reserve grote projecten beschikbaar te stellen in 2025 om het bestemmingsplan te wijzigen.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

a. Omgevingsvergunningen uitgaven (nadeel hogere lasten € 61.000)

Voor de vergunningsafhandeling voor en toezicht op diverse grote bouwprojecten was in 2024 € 380.000 incidenteel geraamd voor extra inhuur van casemanagers en bouwinspecteurs. De werkelijke uitgaven voor deze extra inhuur bedroegen € 411.000. Daarnaast is er voor € 30.000 aan extra uitgaven geweest voor juridische en bouwkundige adviezen en overige zaken.

b. Omgevingsvergunningen inkomsten (saldo nadelig € 65.000; nadeel lagere baten 2024 € 315.000, voordeel lagere lasten € 250.000)

In de Najaarsnota 2024 zijn de begrote legesopbrengsten omgevingsvergunningen met € 250.000 verhoogd van € 1.850.000 naar € 2.100.000 vanwege verwachte incidentele legesopbrengsten voor grote projecten. Omdat de legesaanslagen voor enkele grote projecten na uitspraak op bezwaar zijn verlaagd, vallen de werkelijke legesopbrengsten echter lager uit dan verwacht en komen uit op € 1.785.000. In de Najaarsnota 2024 was op basis van geschatte meeropbrengsten leges een toevoeging van € 250.000 aan de Egalisatiereserve leges omgevingsvergunningen geraamd. Nu de werkelijke legesopbrengsten € 315.000 lager zijn dan de geraamde legesopbrengsten in de Najaarsnota 2024 komt deze dotatie aan de egalisatiereserve leges omgevingsvergunningen echter te vervallen.

c. Afkoopsom Liander (voordeel hogere baten € 20.000)

Van Liander is een afkoopsom ontvangen voor de vestiging van een recht van opstal voor de gronden rondom een aantal transformatoren.

d. Volkshuisvesting (voordeel hogere baten € 54.000)

Van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland is over 2024 een rentebedrag van € 54.000 ontvangen over startersleningen die aan jonge huiseigenaren zijn verstrekt.

Wat wilden we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Onze gemeente is en blijft een van de mooiste gemeenten van Nederland met veel en veelzijdige natuur: het strand, de duinen, het agrarisch landschap, de vele landgoederen en parken. We beschermen de unieke, grote biodiversiteit in onze Natura 2000-gebieden en we bieden inwoners en bezoekers rust en ruimte om te ademen. Wassenaar wil een goed bereikbare gemeente zijn met veilige wegen en straten voor iedere weggebruiker. Op het gebied van energie en warmte zetten we de transitie per buurt/wijk door en volgen we minimaal de landelijke ambities. De Wassenaarder produceert veel afval en dat moet in de toekomst omlaag, door betere scheiding van restafval. Verder is het belangrijk voor Wassenaar dat het centrum, het winkelgebied Stadhoudersplein en het strand aantrekkelijk blijven voor inwoners en bezoekers.

Doelstellingen

1. Behoud en de versterking van de identiteit en kwaliteiten van Wassenaar op het gebied van cultuur-, natuur- en landschapswaarden en het tevens duurzaam, toekomstbestendig en toegankelijk houden daarvan.
2. Een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is met minimale oneffenheden
3. Een levendige dorpskern, die met mooie winkels en goede voorzieningen bijdraagt aan een gezellig dorpshart met economische activiteit en sociale verbinding.
4. De Wassenaarse Slag is duurzamer, toegankelijker en toekomst bestendiger en heeft het karakter van een familiestrand.
5. De Wassenaarse bedrijventerreinen zijn toekomstbestendig en ondernemers hebben duidelijkheid over waar ruimte is voor ondernemerschap in Wassenaar
6. Vergroten van verkeersveiligheid en leefbaarheid.
7. Het karakter van de N44 past bij ons parklandschap.
8. We houden Wassenaar toekomstbestendig en zetten in op energie-, warmte- en water transitie. Ook besteden we aandacht aan klimaatadaptatie om schade door extreem weer te beperken (hitte, droogte, wateroverlast of overstromingen).
9. We gaan verantwoord om met ons afval.

Wat wilden we daarvoor doen?

Belangrijkste resultaten 2024

- 1.1 Gestart met herstellen en bevorderen van de kwaliteit en leefbaarheid van de historische buitenplaatsen
- 1.2 Geëvalueerde en geactualiseerde groen- en watervisie
- 2.1 Uitvoering gegeven aan programma Beheervisie
- 3.1 De revitalisering van het centrum is in uitvoering en er is overeenstemming tussen gemeente en partners
- 3.2 Gerealiseerde openbare rolstoeltoegankelijke wc-units in het centrum en Meijendel
- 4.1 Strandplan voor De Wassenaarse Slag
- 5.1 Opgesteld wegcategoriseringsplan
- 5.2 Verdere uitvoering gegeven aan het herziene realisatieplan verkeer
- 5.3 Fietsverkeer gestimuleerd en fietsveiligheid bij scholen en sportverenigingen bevorderd
- 5.4 Inzet gepleegd op afwaarderen van de N441
- 5.5 Opgesteld nieuw parkeerbeleid
- 5.6 Ingezet hebben op een combinatie van leefbaarheid en mobiliteit Rijksstraatweg N44
- 5.7 Overlast van vliegverkeer te Wassenaar is gemonitord en bekend gemaakt bij het bevoegd gezag
- 6.1 Opgeleverde klimaatstresstest
- 6.2 Isolatieplan uitgevoerd voor de tweede tranche buurten en van de subsidieregeling woningverbetering NIP
- 6.3 Onderzoek gedaan naar warmte-alternatieven
- 6.4 De Wassenaarse Energiecorporatie realiseert mede door het faciliteren van de gemeente 1 opwekkingsproject per jaar
- 7.1 Plan om restafval te reduceren
- 7.2 Communicatiecampagne gevoerd voor verbeteren gescheiden afval inzamelen
- 7.3 Afvalinzameling door middel van een zijbelading ingevoerd
- 7.4 Mogelijkheden onderzocht voor het verplaatsen van het afvalbrengstation

Toelichting belangrijkste resultaten

1.1 Gestart met herstellen en bevorderen van de kwaliteit en leefbaarheid van de historische buitenplaatsen

Realisatie / voortgang

Er is een ontwerp gemaakt voor Park de Wittenburg onder leiding van een landschapsarchitect, welke is aangepast met de betrokken buurtbewoners via een klankbordgroep. Dit ontwerp zal verder uitgewerkt worden in een uitvoerings- en beheerplan.

1.2 Geëvalueerde en geactualiseerde groen- en watervisie

Realisatie / voortgang

In 2024 is gewerkt aan het evalueren en actualiseren van het Uitvoeringsprogramma Groen- en water. In 2025 zal het verdere besluitvormingsproces hieromtrent verder worden gezien en doorlopen.

2.1 Uitvoering gegeven aan programma Beheervisie

Realisatie / voortgang

De in 2023 vastgestelde Beheervisie is in 2024 uitgewerkt in het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR). Het IBOR is in maart 2025 ter besluitvorming voorgelegd aan het College.

3.1 De revitalisering van het centrum is in uitvoering en er is overeenstemming tussen gemeente en partners

Realisatie / voortgang

De realisatie is in volle gang in 2024 na aanneming van het raadsbesluit op 16 januari 2024 en in het najaar van 2025 wordt het werk opgeleverd. Versterking dorpskern is een integrale aanpak waarbij de oude inrichting wordt verbeterd met meer bomen, fietsplekken, bankjes en betere bestrating en terrassen om het centrum en onze ondernemers te versterken.

3.2 Gerealiseerde openbare rolstoeltoegankelijke wc-units in het centrum en Meijendel

Realisatie / voortgang

Zelfreinigende en rolstoeltoegankelijke wc-units zijn besteld en worden in 2025 geplaatst. De wc-units worden geplaatst bij de speelplaats aan de Dr. Mansveltkade en bij het marktterrein Berkhei.

4.1 Strandplan voor De Wassenaaarse Slag

Realisatie / voortgang

Er is in 2024 hard gewerkt aan het opstellen van de Visie voor De Wassenaaarse Slag. Daarbij is een uitgebreid participatieproces met buurten, natuurorganisaties, ondernemers op De Wassenaaarse slag en andere belanghebbenden doorlopen. Inmiddels is de strandvisie, in de raadsvergadering van maart 2025, door de gemeenteraad vastgesteld.

5.1 Opgesteld wegcategoriseringsplan

Realisatie / voortgang

Bij de behandeling van het concept-Wegcategoriseringsplan in 2023 is door de gemeenteraad een motie aangenomen die het College de opdracht gaf om een burgerberaad in te stellen. Dit burgerberaad heeft in februari 2025 de laatste bijeenkomst gehad, waarin de deelnemers van het Burgerberaad Verkeer hebben gestemd op de adviezen die zij aan de gemeenteraad willen meegeven in een adviesrapport. In de raadsvergadering van 3 juni 2025 wordt het adviesrapport Burgerberaad Verkeer aan de gemeenteraad voorgelegd, evenals de Nota van beantwoording op de ingediende zienswijzen. De gemeenteraad kan besluiten over de over te nemen adviezen. Deze zullen dan, voor zover ze betrekking hebben op het Wegcategoriseringsplan, daarin verwerkt worden.

5.2 Verdere uitvoering gegeven aan het herziene realisatieplan verkeer

Realisatie / voortgang

Het Realisatieplan verkeer (2021-2030) is nog altijd actueel. Het onderdeel 'aankpakken knelpunten' van het onderliggende Fietsveiligheidsplan is begin 2025 afgerond met de werkzaamheden aan De Wassenaarse Slag. In het kader van de Versterking Dorpskern is in dat gebied het aantal fietsparkeerplekken al verhoogd. In 2025 zal onderzocht worden of de overgebleven 'fietsnietjes' in het centrum kunnen worden geplaatst ter vervanging van de huidige 'tulips'.

5.3 Fietsverkeer gestimuleerd en fietsveiligheid bij scholen en sportverenigingen bevorderd

Realisatie / voortgang

In 2024 is gewerkt aan de voorbereiding van het project 'Schoolstraat'. Dit project zal in 2025 worden gerealiseerd bij de Nutsschool. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie 314 Pilot Schoolstraat.

5.4 Inzet gepleegd op afwaarderen van de N441

Realisatie / voortgang

Gesprekken hebben plaatsgevonden met de provincie Zuid-Holland voor de overname van het Wassenaarse deel van de N441. Dit heeft geleid tot het ingang zetten van de overname in de eerste helft van 2025.

5.5 Opgesteld nieuw parkeerbeleid

Realisatie / voortgang

De bestuurlijke besluitvorming over het parkeerbeleid wordt in 2025 afgerond. Er is in oktober 2024 een themasessie gehouden voor raadsleden over de hoofdlijnen van het parkeerbeleid.

5.6 Ingezet hebben op een combinatie van leefbaarheid en mobiliteit Rijksstraatweg N44

Realisatie / voortgang

De gemeente heeft samen met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag een bereikbaarheids- en gebruikersstudie uitgevoerd voor de N44.

5.7 Overlast van vliegverkeer te Wassenaar is gemonitord en bekend gemaakt bij het bevoegd gezag

Realisatie / voortgang

De samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland is in 2024 voortgezet om de ontwikkelingen rondom Schiphol te volgen. De gemeente Wassenaar meet geluid van vliegverkeer en stelt deze gegevens beschikbaar via haar website. Middels een raadsinformatiebrief is de gemeenteraad op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen bij Schiphol, het geluid van vliegverkeer en de gemelde overlast hiervan. De gemeente Wassenaar heeft samen met cluster ZuidWest (met onder andere buurgemeenten Leiden en Katwijk) een zienswijze ingediend bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, gericht op een betere balans tussen de belangen van de luchtvaart en de kwaliteit van de leefomgeving.

6.1 Opgeleverde klimaatstresstest

Realisatie / voortgang

De klimaatstresstest is begin 2024 opgeleverd en is hiermee afgesloten en voldaan.

6.2 Isolatieplan uitgevoerd voor de tweede tranche buurten en van de subsidieregeling woningverbetering NIP

Realisatie / voortgang

Het isolatieplan tweede tranche wordt het tweede kwartaal van 2025 opgeleverd.

6.3 Onderzoek gedaan naar warmte-alternatieven

Realisatie / voortgang

Het onderzoek wordt het eerste kwartaal van 2025 opgeleverd.

6.4 De Wassenaaarse Energiecorporatie realiseert mede door het faciliteren van de gemeente 1 opwekkingsproject per jaar

Realisatie / voortgang

In 2024 is het niet gelukt om een opwekkingsproject te realiseren.

7.1 Plan om restafval te reduceren

Realisatie / voortgang

Het plan reductie restafval wordt naar verwachting uiterlijk in mei 2025 opgeleverd.

7.2 Communicatiecampagne gevoerd voor verbeteren gescheiden afval inzamelen

Realisatie / voortgang

De communicatiecampagne omvat diverse initiatieven om afvalbewustzijn te vergroten. Maandelijks verschijnt een informatief artikel in De Wassenaaarse Krant en worden op digitale borden tips over GFT-afval gedeeld. Daarnaast loopt een educatieproject op scholen om bewustwording rondom afval verder te versterken.

7.3 Afvalinzameling door middel van een zijbelading ingevoerd

Realisatie / voortgang

Medio 2024 is in de eerste drie wijken (Oud Wassenaar, De Paauw en Drie Papegaaien) gestart met de inzameling middels de zijbeladingsystematiek.

7.4 Mogelijkheden onderzocht voor het verplaatsen van het afvalbrengrstation

Realisatie / voortgang

(Toelichting zie programma 3 - projecten 5.2 Ontwikkeling nieuwe gemeentewerf en Milieustraat)

Projecten en investeringen

8.01 Lokale energiestrategie

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

- *Zie ook Resultaat 6.2 tot en met 6.4.*
- *Regionale Energiestrategie (RES): de regionale plan MER wordt uitgevoerd.*
- *Lokale inspanningen:* de klimaattafel is met inbreng van inwoners voorzien van een nieuwe koers voor 2025 en verder. Ook wordt nagedacht over een nieuwe naam voor de Klimaattafel.
- *Verduurzaming erfgoed, maatschappelijk vastgoed en bedrijven:* het verduurzamingsplan erfgoed is van start gegaan in 2024. In 2025 wordt op basis van het huidige beleid het handelingsperspectief opgeleverd. In het kader van de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) wordt met de scholen specifiek gekeken naar duurzaamheid van bestaande gebouwen.
- *Lokale Aanpak Isolatie:* de subsidieregeling Lokale Aanpak Isolatie gemeente Wassenaar is eind 2024 vastgesteld en inwerking getreden met terugwerkende kracht vanaf 01-01-2023. In 2025 en 2026 is de subsidieregeling nog van kracht en is er een subsidiemogelijkheid overeenkomstig de voorwaarden in de subsidieregeling.
- *Aanpak Energiearmoede:* de aanpak energiearmoede is afgerond met ca. 750 geholpen huishoudens.
- *Soortenmanagementplan (SMP):* Op 4 juni heeft de gemeenteraad besloten met cofinanciering van de provincie een krediet beschikbaar te stellen voor het opstellen van een Soortenmanagementplan. Het opstellen van het plan is uitbesteedt. Het Soortenmanagementplan wordt in 2025 verwacht.
- *Verduurzamen sportaccommodaties:* in de Sportvisie, die in 2025 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd, wordt aandacht besteed aan de verduurzaming van sportaccommodaties.
- Met de netbeheerder Liander wordt gewerkt aan verzwaring van het lokale net middels een programmatische aanpak in de pilot "Buurtgerichte aanpak netverzwaring".

8.02 Revitalisering Dorpskern

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De realisatie van de nieuwe inrichting verloopt vooralsnog volgens planning. De planning wordt op onderdelen gewijzigd, als gevolg van logistieke maatregelen ten aanzien van de uitvoering van de bakken voor de groenelementen. De overall planning, en daarmee de oplevertermijn van het gehele project blijft ongewijzigd.

8.03 Prinsenweg

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De uitvoering van de Prinsenweg is afhankelijk de besluitvorming naar aanleiding van het Burgerberaad Verkeer. De werkzaamheden zullen daarom op z'n vroegst medio 2026 gestart kunnen worden.

8.04 De Wassenaarse Slag

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De aanbesteding en gunning voor het asfalteren van de weg van De Wassenaarse Slag tot Duinoord is in 2024 afgerond. De vervanging van het asfalt vond plaats in het eerste kwartaal van 2025.

8.05 Projecten noordrand Groene Zone

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Het Ontwerpprogramma Noordrand is eind november 2024 ter inzage gelegd. Er is inmiddels een subsidie verkregen van ruim € 8 miljoen voor robuuste natuur en gezond water, waar samen met de gemeente Katwijk aan wordt gewerkt. De eerste graafwerkzaamheden zijn in oktober 2024 gestart. De inrichting van de ecologische verbindingzone staat gepland voor het najaar van 2025.

8.06 Rijksdorp

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

Het project is uitgesteld tot na de netverzwaring van Liander, die naar verwachting in het derde kwartaal van 2025 is afgerond. Daarna wordt de voorbereiding hervat en worden de tekeningen en het bestek aangepast. Vervolgens kan de uitvoering worden aanbesteed.

8.07 Hofcampweg-Burmanlaan

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De reikwijdte van het project om de elementenverharding te vervangen van de Burmanlaan en een deel van de Hofcampweg is aangepast vanwege de bouw van het toekomstige Integraal Kindcentrum (IKC) op het Huibregtseveld. Het definitieve ontwerp is afgerond en wordt in 2025 aanbesteed.

8.08 Twee rolstoeltoegankelijke openbare wc's (Versterking Dorpskern en Meijendel)

Realisatie / voortgang

Budget project / investering

De zelfreinigende en rolstoeltoegankelijke wc-units zijn besteld en worden in 2025 geplaatst. De wc-units worden geplaatst bij de speelplaats aan de Dr. Mansveltkade en bij het marktterrein Berkhei.

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

De ODH ondersteunt de gemeente Wassenaar bij taken op het gebied van omgevingsrecht en bij vergunningen, handhaving en toezicht op het gebied van milieu. Vergunningverlening en handhaving worden niet meer zelfstandig door de gemeente uitgevoerd, maar door de ODH. De ODH bood de gemeente zeer waardevolle ondersteuning bij de invoering van de Omgevingswet, welke van kracht werd per 1 januari 2024. De gevolgen van inwerkingtreding werden en worden gemonitord, om inwoners en bedrijven zo goed mogelijk van dienst te zijn bij de invoering van de wetswijziging.

Avalex

De inzameling van afvalstoffen is geheel in handen gelegd van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Avalex. Door gebruik te maken van het nieuwe verwerkingscontract is het mogelijk om het PMD-afval via nascheiding uit het restafval te halen en geschikt te maken voor hergebruik. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de visie van een afvalloze regio. Daarnaast wordt er via communicatie vanuit de gemeente blijvende aandacht gegeven aan het voorkomen en scheiden van het afval.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)

In de MRDH werken 21 gemeenten samen aan het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio en het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio. De MRDH bevordert voor de gehele regio het economisch vestigingsklimaat en dus ook de bereikbaarheid. De gemeente Wassenaar ontvangt subsidies van de MRDH voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer die de MRDH van Het Rijk ontvangt. De Wassenaarse deelnemersbijdrage valt binnen de pijler Economisch Vestigingsklimaat. Vanuit deze pijler kan de gemeente Wassenaar aanspraak maken op subsidies ten behoeve van de bevordering van het economisch vestigingsklimaat.

Effectindicatoren

Tabel 5.1 - Effectindicatoren P5 Natuur, Klimaat en Mobiliteit

Effectindicator	Peilwaarde (peiljaar)	Streefwaarde Begroting 2024	Resultaat 2024
Totaal kg huishoudelijk restafval per inwoner	214,4 kg (2022)	200 kg	214,7 kg

Wat heeft het gekost ?

Investerings

Jaar / Omschrijving investeringskrediet	Begroting	werkelijk t/m 2024	Restant	Toelichting
2023 Bruggen Maalsteenkreek / Storm	85.000	93.093	(8.093)	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten, activeren vanaf 2025.
2020 Verbeteren fietsveiligheid Wassenaar	100.000	35.737	64.263	Werkzaamheden zijn afgerond.
2021 Verkeersmaatregelen verbeteren leefomgeving	275.000	353.033	(78.033)	Er worden nog subsidie inkomsten van € 49.250 verwacht in 2025, wanneer die worden toegekend, worden deze alsnog gesaldeerd met het negatieve restant. Werkzaamheden zijn afgesloten. Resterende overschrijding wordt gecompenseerd door positieve saldo van Verbeteren fietsveiligheid Wassenaar. (zie hierboven).
2020 Herstel kades Havenkanaal	4.097.000	3.690.335	406.665	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten. Laatste facturen zijn (binnen investeringskrediet) in 2025 verwerkt.
2021 OVL Kabelnet	200.000	151.829	48.171	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025 .
2019 Ecologische verbindingszone	64.999	(438.072)	503.071	Maakt onderdeel uit van ontwikkeling Groene Zone. Reeds beschikbaar gestelde middelen Provincie Zuid-Holland moeten voor medio 2027 tot besteding zijn gekomen.
2024 Skatevz. Geesbert van Barneveldpark	300.000	24.721	275.279	Werk in uitvoering. Het skatepark wordt in april 2025 officieel geopend.
2024 Versterking Dorpskern	5.590.000	1.851.145	3.738.855	Regulier doorschuiven voor afronding werkzaamheden. Naar verwachting wordt het werk eind 2025 opgeleverd.
2024 Groene zone- uitvoeringsmaatregelen	171.500		171.500	Regulier doorschuiven naar 2025. Dit is onderdeel van het project Groene Zone.
2022 Tractie	646.700	100.653	546.047	Voertuigen zijn geleverd of staan in bestelling.
2024 Doseerlichten sluipverkeer	450.000		450.000	Krediet regulier open houden voor uitvoering. Houdt o.a. verband met overname N441. Moet nog een plan voor worden opgesteld.
2023 Waterbouwkundige Kunstwerken	30.000	29.600	400	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025 .
2024 Vervang.invest. Water	25.000		25.000	Krediet open houden voor uitvoering; wordt ingezet voor vervanging beschoeiing bij de Strandwal
2024 Vervang.invest. Brug Spinbaan (120)	105.000	68.641	36.359	Werk in uitvoering.
2024 Waterbouwkundige kunstwerken	35.000		35.000	Krediet open houden voor uitvoering; wordt ingezet voor vervanging beschoeiing bij de Strandwal.
2022 Wegen Storm v 's Gravesandeweg	50.000	48.035	1.965	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten.

2022 Investering wegen Teylingerhorst	385.000	343.833	41.167	Werkzaamheden zijn afgerond. Laatste facturen zijn (binnen investeringskrediet) in 2025 verwerkt.
2023 Wegen Hofcampweg rotonde Burmanlaan	150.000	124.358	25.642	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025 .
2024 Wegen Van der Wervestraat	60.000	67.948	(7.948)	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten, activeren vanaf 2025.
2023 Aanvullende maatregelen doortrekken Ruigelaan	50.000		50.000	Budget was aangevraagd n.a.v. overeenkomst met Rijksvastgoed bedrijf(RVB). Gronden Ruigelaan zijn door de RVB heringericht en gemeente heeft geen ambitie om Ruigelaan verder door te trekken.
2021 Wegen Prinsenweg	1.390.000	33.623	1.356.378	Er zijn alleen voorbereidende kosten gemaakt. De uitvoering is afhankelijk van de besluitvorming n.a.v. het Burgerberaad Verkeer. Werkzaamheden zullen medio 2026 kunnen worden gestart. Verwachting is dat er aanvullend krediet nodig zal zijn.
2023 Wegen Rijksdorp	1.500.000	243.162	1.256.838	Werk wordt naar verwachting eind 2025 gestart, nadat de netverzwaring van Liander is uitgevoerd.
2023 Wegen Hofcampweg	220.000		220.000	Bestek is in 2024 gemaakt, en de opdracht gegund aan de aannemer. Uitvoering gepland na de NAVO-top in juni 2025.
2023 Wegen Burmanlaan	440.000		440.000	Bestek is in 2024 gemaakt, en de opdracht gegund aan de aannemer. Uitvoering gepland na de NAVO-top in juni 2025.
2023 Wegen Oostdorp	440.000		440.000	Vorbereidende werkzaamheden zijn gestart en gaan door in 2025. De echte uitvoering kan pas worden gestart nadat de nieuwbouw Oostdorp is gerealiseerd.
2024 Wegen Herenweg / Hoflaan	200.000	2.600	197.400	Werk in voorbereiding.
2024 Wegen Wassenaar Zuid voetpaden	310.000		310.000	Werk in uitvoering.
2024 Wegen Jonkerlaan	200.000		200.000	Project aanvraag ingediend in 2025.
2024 Wegen Wittenburgerweg	190.000		190.000	Werk in uitvoering.
2024 Wegen Eikenlaan	140.000		140.000	Start werkzaamheden medio 2025.
2023 Asfalt rijbaan Wassenaarse Slag	1.700.000	57.903	1.642.098	Aanbesteding en gunning in 2024 afgerond. Vervanging asfalt wordt uitgevoerd in eerste helft van 2025.
2023 Inrichting Storm v s'Gravezande- en Schouwweg	200.000	115.402	84.598	Werkzaamheden worden in eerste kwartaal 2025 afgerond.
2024 Rolstoeltoeg. wc unit Dr. Mansveltkade	110.000	23.125	86.875	Werk in uitvoering. Units zijn besteld en worden in 2025 geplaatst.
2024 Rolstoeltoeg. wc unit Berkhei	110.000	23.125	86.875	Werk in uitvoering. Units zijn besteld en worden in 2025 geplaatst.

Programma

P5 Natuur, klimaat en mobiliteit bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting 2024 primair	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil 2024 Begr. na wijz. / realisatie
Totaal baten	12.224	11.814	14.054	2.240
Totaal lasten	-19.221	-19.756	-19.502	254
Saldo van baten en lasten	-6.997	-7.943	-5.449	2.494
Onttrekking reserves	126	573	206	-367
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	126	573	206	-367
Programma resultaat	-6.872	-7.370	-5.243	2.127

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk >= € 50.000

Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer

a. Kabels en Leidingen (saldo nadelig € 23.000; nadeel hogere lasten € 131.000, voordeel hogere baten € 108.000)

De uitgaven in verband met aanleg van kabels en leidingen zijn € 131.000 hoger vanwege extra inhuur voor toezicht op de aanlegwerkzaamheden waarvoor eerder vergunning was verleend.

Deze extra uitgaven worden voor een groot deel gedekt door extra opbrengsten degeneratievergoedingen (€ 108.000).

b. Openbare verlichting beheerkosten (saldo voordelig € 43.000; voordeel lagere lasten € 30.000, voordeel hogere baten € 13.000)

De energiekosten voor openbare verlichting zijn € 30.000 lager dan begroot. Dit is mede het gevolg van het verleden van een deel van de openbare verlichting. Daarnaast is € 13.000 aan kosten doorbelast aan een derde partij wegens het plaatsen van reclameposters in abri's.

c. Openbare verlichting klein onderhoud (voordeel hogere baten € 122.000)

De hogere baten hebben betrekking op door NODR-schadeverhaal uitgekeerde schadevergoeding met betrekking tot in 2023 gedeclareerde verhaalbare schades.

d. Wegmeubilair (voordeel lagere lasten € 40.000)

Aan het wegmeubilair hoefde in 2024 weinig onderhoud te worden verricht. Dit zorgt voor een voordeel van € 40.000.

e. Beheer- en onderhoudsovereenkomst van de infrastructuur rondom knooppunt Ommedijk (voordeel hogere baten € 1.520.122).

Op 18 november 2024 heeft de gemeente van de provincie het besluit ontvangen over de toekenning van een beheervergoeding van € 1,5 miljoen voor de afkoop voor het eeuwigdurend beheer en onderhoud van de infrastructuur rondom het knooppunt Ommedijk. Dit bedrag is in december 2024 ontvangen. In 2017 heeft het College voorgesteld deze baten direct toe te voegen aan de daarvoor bestemde onderhoudsvoorziening, en in 2024 is dit nog een keer herbevestigd. Op advies van de accountant wordt de gemeenteraad voorgesteld deze afkoopsom echter toe te voegen aan een nieuw op te zetten bestemmingsreserve: Onderhoud Ommedijk,

aangezien er nog geen vastgesteld onderhoudsplan aan dit bedrag ten grondslag ligt. Er wordt een addendum opgesteld bij het Integraal Beheer Onderhoudsplan (IBOR) om dit onderhoud van het gebied Ommedijk hierin op te nemen.

Taakveld 2.2. Parkeren

Parkeergarage Langstraat (nadeel hogere lasten € 44.000)

De hogere uitgaven worden voornamelijk veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de betreffende Vereniging van Eigenaren (VvE).

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Revitalisatie bedrijventerrein Maaldrift (voordeel lagere lasten € 30.000)

In de Voorjaarsnota 2024 is een bedrag van € 30.000 beschikbaar gesteld voor de revitalisatie van bedrijventerrein Maaldrift. Met het opwaarderen van de entree van het bedrijventerrein en de parkeerplaatsen is in 2024 nog niet begonnen. Na de revitalisering kan de entree van de parkeerplekken beter benut worden en is de inrichting van de openbare ruimte daar weer op orde. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld om, door middel van resultaatbestemming, een bedrag van € 30.000, ten laste van het resultaat, beschikbaar te stellen in 2025 om de revitalisatie te starten.

Taakveld 3.4 Economie

(Toeristenbelasting voordeel hogere baten € 213.000)

In de Voorjaarsnota 2024 waren de baten van de toeristenbelasting naar beneden bijgesteld voor een bedrag van € 588.000 op basis van de toen gepubliceerde raming inkomsten toeristenbelasting van de Belasting samenwerking Gouwe Rijnland (BSGR). Bij de jaarafrekening toeristenbelasting 2024 van de BSGR die we begin april 2025 hebben ontvangen is gebleken dat er extra baten zijn voor een bedrag van € 300.000, wat per saldo leidt tot een positief resultaat van € 213.000. Dit resultaat is voornamelijk te verklaren uit de extra opbrengsten van Hotel Van der Valk.

Taakveld 5.7 Openbaar Groen

a. Groen onderhoud (voordeel lagere lasten € 49.000)

In de Najaarsnota 2024 zijn de begrote uitgaven al met € 200.000 afgeraamd; mede omdat het nodige groot onderhoud aan diverse parken nog in voorbereiding is. Dit betekent eind 2024 nog een extra voordeel van € 49.000.

b. Onderhoud waterkeringen en waterbouwkundige kunstwerken (voordeel lagere lasten € 73.000)

In 2024 hoefden er weinig reparaties plaats te vinden aan waterbouwkundige kunstwerken. Mede hierdoor waren de lasten over 2024 € 73.000 lager dan begroot.

c. Speelvoorzieningen klein onderhoud (nadeel hogere lasten € 12.000)

Voor klein onderhoud aan speeltoestellen was € 69.000 beschikbaar. De werkelijke uitgaven bedragen € 81.000. Dit houdt verband met extra reparatiewerkzaamheden.

d. Diverse overige zaken (nadeel hogere lasten € 17.000)

Daarnaast zijn er nog enkele kleine zaken met hogere uitgaven zoals voor tractiemiddelen groenonderhoud.

e. Groencompensatie Amerikaanse ambassade (saldo neutraal, voordeel lagere lasten € 127.388, nadeel lagere baten € 127.388)

Voor de noodzakelijke saneringswerkzaamheden die de inrichting van het beoogde terrein voor groencompensatie mogelijk moeten maken, zijn opdrachten verstrekt die nog niet tot uitvoering zijn gekomen. Er wordt de gemeenteraad voorgesteld, om door middel van resultaatbestemming, het bedrag van € 127.388 met bijbehorende dekking uit de reserve groencompensatie Amerikaanse ambassade, beschikbaar te stellen in 2025, om de inrichting van het beoogde terrein te kunnen voltooien.

Taakveld 7.2 Riolering

a. Onderhoud riolering, rioolpompen en kolken (voordeel lagere lasten € 150.000)

Aan inspecties van rioleringen, rioolpompen en kolken is € 85.000 minder uitgegeven dan begroot.

Aan reparaties en klein onderhoud is € 23.000 minder uitgegeven dan begroot. Daarnaast is er een meevaller van € 42.000 vanwege lagere uitgaven voor voorlichtingscampagnes en overige zaken.

b. Hogere baten rioolheffing (voordeel hogere baten € 37.000)

De opbrengsten rioolheffing over 2024 zijn nog € 37.000 hoger dan in de Najaarsnota 2024 was geraamd. Voor een deel heeft dit te maken met nagekomen inkomsten over voorgaande jaren.

Taakveld 7.3 Afval

a. Hogere uitgaven Avalex (nadeel hogere lasten € 59.000)

De uitgaven aan Avalex zijn € 59.000 hoger dan begroot op basis van het DVO 2024. De meerkosten bestaan uit € 30.000 extra uitgaven voor zijbelading, € 19.000 in verband met het plaatsen van ondergrondse containers en € 10.000 voor andere zaken.

b. Hogere uitgaven inzamelen GFT-afval (nadeel hogere lasten € 20.000)

Voor de verwerking van GFT-afval door Indaver was € 10.000 begroot. De werkelijke uitgaven bedragen € 30.000.

c. Baten brengstation (voordeel hogere baten € 55.000)

Met ingang van 2024 wordt bij Avalex huur in rekening gebracht voor het gebruik van het brengstation aan de Hogeboomseweg. De huuropbrengsten bedragen jaarlijks € 55.000.

d. Hogere baten afvalstoffenheffing (voordeel hogere baten € 85.000)

De baten afvalstoffenheffing zijn € 85.000 hoger dan in de Najaarsnota 2024 was geraamd. Deels komt dit door nagekomen inkomsten over voorgaande jaren.

Beleidsindicatoren

Progr.	Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar (jaartal)	Realisatie Nederland (jaartal)
1	6.	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	4,2 (2024)	8,3 (2024)
1	8.	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,3 (2024)	2,2 (2024)
1	9.	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,8 (2024)	4,3 (2024)
1	10.	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9 (2024)	1,8 (2024)
1	11.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,5 (2024)	4 (2024)
2	17.	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,8 (2023)	5,6 (2023)
2	18.	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	26 (2023)	27 (2023)
2	19.	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,6 % (2023)	2,4 % (2023)
2	20.	Niet-sporters	%	CBS	44,2 % (2022)	46,4 % (2022)
2	21.	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	391 (2023)	836,6 (2023)
2	22.	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1 % (2023)	1 % (2023)
2	23.	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4 % (2023)	6 % (2023)
2	24.	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de totale beroepsbevolking	CBS	70,7 % (2024)	73,2 % (2024)
2	26.	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1 % (2023)	2% (2023)
2	27.	Huishoudens met een bijstandsuitkering	Aantal huishoudens in NL	CBS	3,3 % (2024)	5,24 % (2024)
2	28.	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	8,4 (2024)	14,08 (2024)
2	29.	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	7,5 % (2024)	9 % (2024)
2	30.	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,3 % (2024)	0,9 % (2024)
2	31.	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2 % (2024)	0,3 % (2024)
2	32.	Clënten met een maatwerk-arrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	45 (2024)	65 (2024)
3	1.	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	9,3 (2024)	
3	2.	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,8 (2024)	
3	3.	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	475 (2024)	
3	4.	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom & totale kosten externe inhuur	Eigen gegevens	28,22 % (2024)	
3	5.	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	14 % (2024)	
4	35.	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	729 (2024)	379 (2024)
4	36.	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	CBS	10,5 (2023)	9,1 (2023)
4	37.	Demografische druk	%	CBS	94,1 % (2024)	70,4 % (2024)
4	38.	Gemeentelijke woonlasten (eenpersoonshuishouden)	In Euro's	COELO	1.401 (2024)	1000 (2024)
4	39.	Gemeentelijke woonlasten (meerpersoonshuishouden)	In Euro's	COELO	1.633 (2024)	1.335 (2024)
5	14.	Functiemenging	%	LISA	46,8 % (2023)	54,2 % (2023)
5	16.	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 65 jaar	LISA	251,6 (2024)	217,5 (2024)
5	33.	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	223 (2023)	150 (2023)
	34.	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	10 % (2022)	41 % (2022)

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Wassenaar geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. Onder de belastingen vallen o.a. de onroerendezaakbelastingen (ozb), de toeristenbelasting en de hondenbelasting. Onder de bestemmingsheffingen vallen o.a. de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten en burgerlijke stand. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Onder het motto “de gebruiker betaalt” is het uitgangspunt dat heffingen zoveel mogelijk kostendekkend zijn. De baten van belastingen en rechten zijn voor 2024 aangepast met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 3,2% (consumentenprijsindex). Met deze verhoging is de algemene landelijke prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden.

1.3 Overzicht geraamde baten en werkelijke opbrengsten belastingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde en werkelijke opbrengsten voor 2024 voor wat betreft de diverse belastingen en rechten. De begrote bedragen zijn op basis van de laatst vastgestelde begrotingscijfers.

Tabel 1.3 - Opbrengst uit belastingen, heffingen en rechten

bedragen x € 1.000

Opbrengsten	Begroot 2024	Realisatie 2024
Belastingen:		
Ozb woningen	8.870	8.962
Ozb niet woningen (E+G)	3.286	3.486
Hondenbelasting	200	203
Toeristenbelasting	1.920	2.133
Baatbelasting	11	10
Precario op met name uitstallingen	154	168
Reclamebelasting	91	96
BIZ-bijdrage Maaldrift	26	25
BIZ-bijdrage pandeigenaren centrum	46	51
Heffingen:		
Afvalstoffenheffing	5.516	5.601
Rioolheffing	2.979	3.015
Marktrechten	34	28
Begrafenisrechten	54	74
Leges Omgevingswet-vergunningen	2.100	1.786
Overige leges en rechten	425	865
subtotaal opbrengst	25.712	26.503
af: kwijtscheldingen	-370	-370
netto opbrengst	25.342	26.133

1.4 Belastingen

Toelichting verschillen begroot en realisatie > € 50.000:

Ozb woningen en niet-woningen: bij de Begroting 2024 en de realisatie van de tarieven voor eigenaren van woningen is uitgegaan van een prognose van een (gemiddelde) stijgende waardeontwikkeling. Uit de Rapportage belastingen van de Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) blijkt dat de gemeente meer baten ontvangt uit de aanslagen voor ozb over 2024.

1.5 Heffingen en rechten

De begrote bedragen hier zijn op basis van de primitieve begroting. Het verschil tussen begroot en realisatie 2024 van de heffingen en rechten hieronder wordt alleen toegelicht bij bedragen boven de € 50.000.

1.5.1 Rioolheffing

Tabel 1.5.1. Begroot en realisatie rioolheffing 2024

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Begroot 2024	Realisatie 2024
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.320.025	2.276.345
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-21.000	-44.019
Netto kosten taakveld(en)	2.299.025	2.232.326
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	368.000	374.489
Btw	175.000	134.269
Totaal toerekenbare kosten	543.000	507.758
Totale kosten	2.842.025	2.740.084
Totale opbrengsten	2.759.000	3.015.529
Dotatie egalisatievoorziening resultaat jaarrekening		-287.004
Kostendekkendheid	95,9%	99,6%

Toelichting verschil begroot en realisatie rioolheffing 2024:

De opbrengsten rioolheffing zijn € 255.500 hoger dan begroot. Voor een deel komt dit door inkomsten uit voorgaande jaren. Mede omdat er in 2024 minder klein onderhoud hoefde te worden uitgevoerd, zijn de kosten € 102.000 lager.

1.5.2. Afvalstoffenheffing

Tabel 1.5.2. Begroot en realisatie afvalstoffenheffing 2024

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroot 2024	Realisatie 2024
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	5.035.000	5.033.727
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-158.000	-219.539
Netto kosten taakveld(en)	4.877.000	4.814.188
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	200.000	246.034
Btw	901.000	924.157
Totaal toerekenbare kosten	1.101.000	1.170.191
Totale kosten	5.978.000	5.984.379
Totale opbrengsten	5.716.000	5.601.368
Onttrekking voorziening		
Kostendekkendheid	95,6%	93,6%

Toelichting verschil begroot en realisatie afvalstoffenheffing 2024:

De opbrengsten afvalstoffenheffing zijn € 115.000 lager dan begroot. Dit komt omdat gestegen uitgaven voor Avalex niet zijn meegenomen in de berekening voor de tarieven afvalstoffenheffing voor 2024.

1.5.3 Begraafplaatsrechten

Tabel 1.5.3. Begroot en realisatie begraafplaatsrechten 2024

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	Begroot 2024	Realisatie 2024
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	122.000	160.453
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	-335
Netto kosten taakveld(en)	122.000	160.118
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	59.000	92.906
Btw	5.000	8.507
Totaal toerekenbare kosten	64.000	101.413
Totale kosten	186.000	261.531
Totale opbrengsten	54.000	73.865
Kostendekkendheid	29,0%	28,2%

Toelichting verschil begroot en realisatie begraafplaatsrechten 2024:

De opbrengst van de begraafplaatsrechten voor 2024 komt hoger uit dan begroot. Dit komt omdat er in 2024 meer begrafenissen waren dan aanvankelijk begroot. Dit heeft echter ook geleid tot hogere uitgaven.

1.5.4 De opbrengsten van de marktgelden

Tabel 1.5.4. Begroot en realisatie marktgelden 2024

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid marktgelden	Begroot 2024	Realisatie 2024
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	31.000	43.035
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	-2.806
Netto kosten taakveld(en)	31.000	40.229
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	23.000	15.346
Btw	1.000	2.289
Totaal toerekenbare kosten	24.000	17.635
Totale kosten	55.000	57.864
Totale opbrengsten	34.000	27.677
Kostendekkendheid	61,8%	47,8%

Toelichting verschil begroot en realisatie marktgelden 2024:

De opbrengst van de marktgelden valt voor 2024 lager uit dan begroot. Dit heeft te maken met een al langer bestaande dalende trend van het aantal marktondernemers en de vergrijzing.

1.5.5 Leges

Tabel 1.5.5. Begroot en realisatie leges 2024 per titel:

Titel 1:

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges Algemene Dienstverlening	Begroot 2024	Realisatie 2024
Kosten taakveld(en)		608.085
Overhead		174.571
Totale kosten	712.000	782.657
Totale opbrengsten	593.000	858.610
Kostendekkendheid	83%	109,7%

Titel 2:

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning)	Begroot 2024	Realisatie 2024
Kosten taakveld(en)		1.223.770
Overhead		699.364
Totale kosten	NNB	1.923.134
Totale opbrengsten		1.785.584
Kostendekkendheid	NNB	92,9%

Titel 3:

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Begroot 2024	Realisatie 2024
Kosten taakveld(en)		18.039
Overhead		11.198
Totale kosten	10.000	29.237
Totale opbrengsten	6.000	5.974
Kostendekkendheid	60%	20,4%

Toelichting verschil begroot en realisatie leges 2024:

Titel 1: De legesopbrengsten zijn € 265.000 hoger dan begroot. Dit komt met name omdat er meer paspoorten en rijbewijzen zijn verstrekt.

Titel 2: Vanwege de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 kon er in de Begroting 2024 nog geen goede inschatting worden gemaakt van de te ontvangen leges.

Tabel 1.5.6 Woonlasten Wassenaar t.o.v. landelijk gemiddelde (beiden cijfers COELO) *bedragen in €*

Woonlasten eenpersoonshuishouden	Realisatie 2023	Realisatie 2024
Totale woonlasten Wassenaar	1.352	1.401
Landelijk gemiddelde	867	911
Vershil woonlasten in %	155,9%	153,8%

Woonlasten meerpersoonshuishouden	Realisatie 2023	Realisatie 2024
Totale woonlasten Wassenaar	1.573	1.633
Landelijk gemiddelde	944	994
Vershil woonlasten in %	166,6%	164,3%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Wassenaar hoger liggen dan het landelijk gemiddelde.

1.6 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 7 april 2015 is de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Wassenaar 2015 vastgesteld. Kwijtschelding is in Wassenaar mogelijk voor de onroerendezaakbelasting (ozb), de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (alleen eerste hond). Voor de overige heffingen is geen kwijtschelding mogelijk.

De kwijtscheldingsnorm in Wassenaar blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Ook voor zzp'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privépersonen voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven.

Over het jaar 2024 gaat het bij de kwijtschelding om de volgende bedragen:

Tabel 1.6 Kwijtscheldingsbeleid *bedragen x € 1.000*

Kwijtschelding	Begroet 2024	Realisatie 2024
Ozb	3.000	3.000
Afvalstoffenheffing	276.715	277.109
Rioolheffing	84.000	84.000
Hondenbelasting	6.000	6.000
Totaal	369.715	370.109

1.7 Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), is overgedragen aan Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Wassenaar geldt dit voor de onroerendezaakbelastingen (ozb), baatbelasting, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing en de BIZ (Bedrijven investeringszone) bijdragen.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt inzicht gegeven in de omvang, de dekking en de beheersing van de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden.

Wat is het weerstandsvermogen?

Weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm.

Beleid Risicomanagement en Weerstandsvermogen

In 2023 is de Nota "Risicomanagement en weerstandsvermogen" geactualiseerd en aan de gemeenteraad voorgelegd. Deze nota formuleert de kaders voor risicomanagement. Centraal in deze nota staat dat van een gemeente verwacht wordt dat zij voorbereid en weerbaar is ten aanzien van eventuele risico's. Mocht een risico zich, ondanks de genomen maatregelen toch voordoen, dat moet de gemeente in staat zijn om de financiële gevolgen op te vangen.

Wat zijn risico's

Risico's zijn mogelijke gebeurtenissen die een nadelige invloed hebben op het bereiken van de beleidsdoelstellingen. Belangrijk is om mogelijke gebeurtenissen met een negatief gevolg voor de organisatie te onderkennen en er passende beheersmaatregelen op te nemen.

Actualisatie risico's

Tweemaal per jaar, bij de begroting en de jaarstukken, worden het weerstandsvermogen en de risico's geactualiseerd. In afwijking van de overige onderdelen van het jaarverslag wordt er in de risicoparagraaf geen vergelijking gemaakt met de risicoparagraaf uit de Begroting 2024 maar met de meest actuele risicoparagraaf, die van Begroting 2025. De financiële risico's voor de gemeente Wassenaar zijn toegenomen sinds het opmaken van het laatste risicobeeld in de Begroting 2025. Het totaal aan risico's is toegenomen met € 418.000. (€ 4.937.000 in deze Jaarstukken 2024 t.o.v. € 4.519.000 bij de Begroting 2025).

Ten opzichte van de risicoparagraaf van de Begroting 2025 is er een aantal mutaties opgetreden. Het risico Continuïteit jeugdzorg plus is komen te vervallen nu duidelijk is geworden dat de financiële middelen die Het Rijk beschikbaar heeft gesteld voor de afbouw van de huidige opvang naar een kleinschalige opvang zal volstaan. Nieuw toegevoegd is het risico op inflatie en juist het risico op een forse inflatie raakt de gehele gemeentelijke begroting.

Bij het wegen van de kans op een risico wordt sinds begroting 2024 uitgegaan van de volgende percentages.

Kans klassen

Klasse	Kwalitatief	Eens in de ... jaar	Percentage
6	bijna zeker		70%
5	regelmatig	2 jaar	50%
4	waarschijnlijk	3 à 4 jaar	25%
3	mogelijk	5 jaar	10%
2	nauwelijks	10 jaar	5%
1	heel zelden	25 jaar	1%

In onderstaande tabel wordt de actuele stand van de risico's en de kans op voordoen weergegeven.

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregel	Bedrag impact	Kans op voordoen	Bedrag (x €1.000) x kans
Jeugdzorg Openeinderegeling	De jeugdzorg is een open-einderegeling, waardoor overschrijding van de budgetten door groei van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg dreigt. Daarnaast zijn er na-ijleffecten van de coronapandemie op de ontwikkeling en welzijn van jongeren, met name meisjes. Daarnaast is in 2022 het woonplaatbeginsel gewijzigd. Niet alle gemeenten zijn erin geslaagd dit tijdig te verwerken. De kans bestaat dat de gemeente nog declaraties over oude boekjaren van andere gemeenten zal ontvangen.	Door te investeren in innovatie, preventie en het versterken van de toegang beoogt de gemeente om de kosten voor jeugdzorg te beheersen. Daarnaast volgt de gemeente de ontwikkeling van de uitgaven op de voet en wordt de gemeenteraad indien nodig voorgesteld om de budgetten aan te passen.	1.000	70%	700

Inflatie buiten Jeugd/Wmo en Gemeenschappelijke regelingen	Door mondiale en nationale ontwikkelingen kunnen de inflatiecijfers veel hoger uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. De compensatie van leveranciers voor inflatie is doorgaans contractueel vastgelegd. De compensatie van prijsontwikkelingen via het gemeentefonds volgt tegenwoordig de stijging van het BBP, die doorgaans lager is dan de feitelijke loon- en prijsontwikkeling. In 2024 werd hieraan in totaal € 35 miljoen besteed. Een risico van 2% resulteert in een nadeel van € 700.000.	Mondiale spanningen, zoals de oorlog in Oekraïne en de mogelijke handelsoorlog zal consequenties hebben voor de inflatie. Welke gevolgen dit zal hebben is moeilijk te voorspellen. De kans dat dit risico zich zal voordoen is door huidige ontwikkelingen toegenomen.	700	70%	490
Wmo Opneinderegeling	De Wmo is een opneinde-regeling waarbij het aantal cliënten als gevolg van het invoeren van het abonnementstarief vanaf 2019 en door vergrijzing stijgt. Het gaat dan met name om cliënten die gebruik maken van huishoudelijke ondersteuning.	Het kabinet heeft besloten om voor alle Wmo-voorzieningen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. De invoering, oorspronkelijk gepland voor 2026, is uitgesteld tot 1 januari 2027. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een afname van de vraag naar Wmo-voorzieningen. De gemeente investeert in preventie en kostenbesparende maatregelen om de kosten te beheersen en volgt de uitgaven nauwlettend. Indien nodig, worden budgetaanpassingen aan de gemeenteraad voorgesteld.	750	70%	525
Beroep op uitkeringen inkomensvoorzieningen gemeenten (BUIG) Opneinderegeling	De economische ontwikkelingen zijn doorlopend in beweging. Hierdoor kan het beroep op de uitkeringsregelingen snel toenemen en het beschikbare uitkeringsbudget (BUIG-budget) tekortschieten. Met de vangnetregeling is het eigen risico van de gemeente gemaximeerd op 10% van het beschikbare uitkeringsbudget (BUIG-budget). Om voor een vangnetuitkering in	De gemeente zet in op uitstroombesleid met een arbeidsmarktoffensief, jeugdwerkgelegenheidsplan en reguliere participatiemiddelen, waardoor aan de voorwaarde van de vangnetuitkering wordt voldaan. Vanwege een stabiel uitkeringsbestand, de hoge mate van vergrijzing en de samenstelling van de beroepsbevolking in Wassenaar worden grote veranderingen in het	650	25%	163

	aanmerking te komen dient wel aan alle voorwaarden te worden voldaan. Het risico bestaat dat hier niet aan wordt voldaan. Het maximale risico bedraagt 10% van het beschikbare BUIG-budget ad ca. € 6,5 mln.	uitkeringsbestand niet verwacht. Om die reden is de kans dat dit risico zich zal voordoen ten opzichte van de laatste actualisatie afgeschaald van 75% naar 25%.			
Invoering Omgevingswet	Door de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is het proces van vergunningverlening door meer regelgeving ingewikkelder geworden. Het is een ingrijpende wetswijziging die naar verwachting in de beginperiode gepaard gaat met meer benodigde inzet en inhuur dan voorzien. Daarnaast zorgt de implementatie voor organisatorische veranderingen.	De invoering van de Omgevingswet is zo goed mogelijk voorbereid. De organisatie werkt er hard aan om te werken conform de nieuwe Omgevingswet. Echter de ervaring over de eerste periode van 2024 laat zien, dat processen minder soepel verlopen en dat het halen van termijnen onder druk staat. Op dit moment is er geen aanleiding om de gemeenteraad voor te stellen om bij te sturen.	500	50%	250
Projecten	Komende jaren gaat de gemeente een aantal grote projecten uitvoeren. Hierbij kan gedacht aan de herinrichting dorpskern, een nieuwe gemeentewerf, renovatie binnenkant van Raadhuis De Paauw, de herbestemming van de Warenar en de uitvoering van de Strandvisie .Het risico bestaat dat de gemeente in de uitvoering van deze projecten geconfronteerd wordt met onvoorziene kosten en lagere baten van derden.	In de ramingen van de projectuitgaven is rekening gehouden met onvoorziene kosten. Voor de beheersing van deze projecten is begin 2025 een projectcontroller aangesteld. Door de projecten voortdurend te monitoren en project gerelateerde risico's tijdig de onderkennen en daarop te sturen wordt gestuurd op een betere beheersing van projecten. Door middel van projectevaluaties wordt ernaar gestreefd te leren van ervaringen bij andere projecten. Daar waar nodig zal de gemeenteraad tijdig in de gelegenheid worden gesteld om bij te sturen op inhoud of budget.	1.500	50%	750
Informatie-veiligheid	Informatieveiligheid is één van de grootste risico's welke de gemeente loopt. Bijvoorbeeld het risico op hacken, waardoor derden onbevoegd toegang krijgen tot het netwerk, applicaties of informatie, of het risico op een gijzelsoftware	De gemeente investeert jaarlijks om te borgen dat zij aan de vereiste beveiligingsrichtlijnen voldoet. Zo neemt de gemeente bijvoorbeeld maatregelen om in de basis van de cyberbeveiligingswetgeving	2.500	25%	625

	aanval, welke software is ontworpen is om de toegang te krijgen tot het netwerk, met het doel om deze te blokkeren totdat er een geldbedrag is betaald. Maar ook het risico op ongeautoriseerd gebruik maken of bewerken van informatie, zonder dat er sprake is van kwade opzet, moet op grond van wetgeving en integriteit van informatie ten alle tijde worden uitgesloten.	(NIS2-richtlijn) te voorzien, welke richtlijn naar verwachting in de eerste helft van 2025 ingaat. Daarnaast worden interne en externe audits uitgevoerd, waarin verantwoording wordt afgelegd aan toezichthouders. De uitkomsten van de zelfevaluaties en audits geven input voor het jaarlijkse informatie-beveiligingsplan.			
Gemeentefonds	Gemeenten zijn voor het belangrijkste deel van hun inkomsten afhankelijk van het gemeentefonds. Het Rijk heeft de nieuwe financieringssysteem met de Meicirculaire 2024 vervroegd ingevoerd. In de nieuwe financieringssysteem is het accres gekoppeld aan de ontwikkeling van het Bruto binnenlands product (bbp). Door deze systeemwijziging wordt het Gemeentefonds volatieler. Daarnaast bestaat het risico dat Rijksbezuinigingen doorwerken in het gemeentefonds. In 2023 is het huidige verdeelmodel in werking getreden. In 2026 zal het verdeelmodel worden geëvalueerd en worden bepaald of aanpassingen in het model worden doorgevoerd. Wijzigingen in het verdeelmodel leiden tot herverdeelde effecten en voor- en nadeelgemeenten. Door beide ontwikkelingen neemt het risico op onverwachte mee- of tegenvallers toe.	De gemeente Wassenaar actualiseert tenminste driemaal per jaar na het verschijnen van iedere circulaire de ramingen voor de inkomsten uit het gemeentefonds. Daarbij wordt gebruik gemaakt van alle actuele informatie t.a.v. de maatstaven. Ook de toekomstige ontwikkelingen van het gemeentefonds worden nauwlettend gevolgd. De voorjaarsnota van Het Rijk zal nadere informatie bevatten over eventuele bezuinigingsplannen van het kabinet en eventuele compensatie van het ravijnjaar 2026. De eerste signalen zijn weinig hoopgevend. De kans op een tegenvaller lijkt daarmee iets toegenomen. De gemeenteraad wordt periodiek door het College geïnformeerd met een raadsinformatiebrief. Dit stelt het College en de gemeenteraad in staat direct te anticiperen op actuele ontwikkelingen van de inkomsten uit het gemeentefonds.	4.250	10%	425
Gemeenschappelijke regelingen (GR)	Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke regeling (GR) is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de betreffende GR. Doordat elke deelnemer voor zijn	Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) dienen de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening van de GR te voldoen aan krachtens algemene maatregel van	3.283	10%	328

	aandeel verantwoordelijk is voor de mogelijke tekorten binnen de betreffende gemeenschappelijke regeling loopt de gemeente risico tot het bedrag van zijn aandeel.	bestuur te stellen regels. Via het bestuur van de gemeenschappelijke regeling kan de gemeente aandacht vragen voor financiële tekorten en hierop sturen. De gemeenteraad wordt jaarlijks in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen over de ontwerpbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.			
Garantstellingen	De gemeente loopt als een garantieverstrekker een risico als een garantienemer niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen en de geldverstrekker een beroep doet op de door de gemeente afgegeven garantie. De gemeente heeft een garantie afgegeven aan Avalex, zodat zij zich kon inkopen als aandeelhouder in de HVC Groep.	Bij de afgifte van garanties door de gemeente wordt er gekeken naar de kredietwaardigheid van de partijen. Daarnaast wordt jaarlijks bijgehouden of de garantienemer zijn leningen aflost en welk deel van de garantie daarna nog open staat. Het aantal afgegeven garanties is toegenomen t.o.v. de stand per 1-1-2024.	232.494	0,1% *)	232
Overige risico's					449
Totaal					4.937

*) Voor garantstellingen is een aangepast (lager) kans percentage gebruikt

Ratio Weerstandsvermogen

Deze ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaand figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 51.370.000	= 10,4
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 4.937.000	

De berekende ratio van 10,4 valt in categorie A en staat voor een uitstekend weerstandsvermogen. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris) in samenwerking met de Universiteit Twente. Hieruit is de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen opgesteld.

Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De gemeenteraad heeft besloten om een ratio van ten minste 2,0 te hanteren. De in deze jaarrekening gepresenteerde ratio valt hier ruim boven.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dient een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Tabel 2.2

Prognosemodel	Indicatoren Wassenaar (%)			Normen VNG (%)		
Kengetallen:	2023	2024		Voldoende	Matig	Onvoldoende
	Verslag	Begroting primair	Verslag			
1a. Netto schuldquote	-20	-14	-10	<100	>100 / <130	>130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-26	-19	-16			
2. Solvabiliteitsratio	61	63	64	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	-1,4	0	-2,7	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	167	164	164	<100	>100 / <120	>120

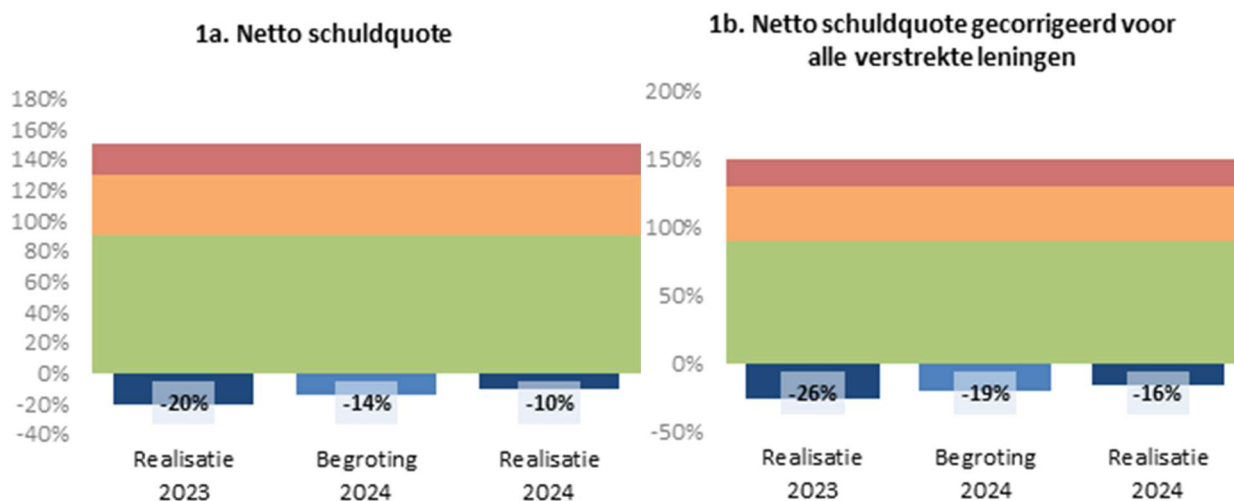
Legenda bij onderstaande tabellen:

In onderstaande tabellen met de kengetallen zijn de waarden van de kleuren als volgt:

■ Minst risicovol ■ Neutraal ■ Meest risicovol

1. Netto schuldquote

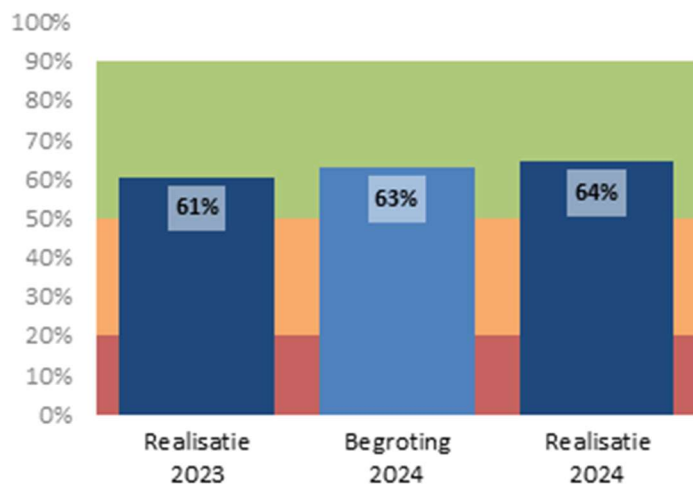
De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen en ambtenarenhypotheek). Op beide indicatoren scoort de gemeente Wassenaar negatief, wat betekent dat er per saldo geen sprake van een schuld is maar van bezit hetgeen uiteraard meer dan 'voldoende' scoort.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Wassenaar scoort met 62% volgens de VNG-normen meer dan 'voldoende'.

2. Solvabiliteitsratio

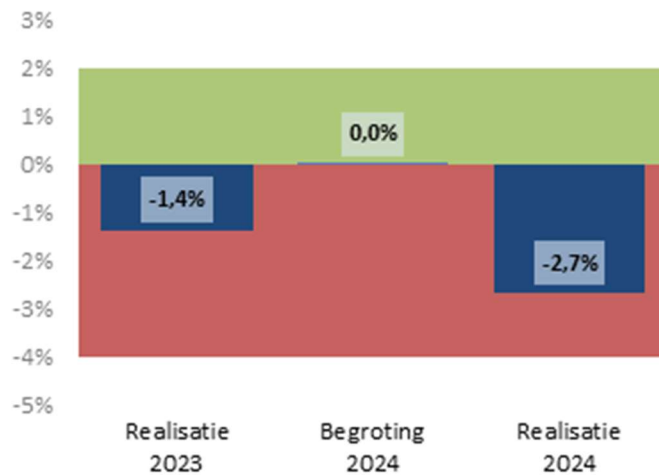
3. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wassenaar kent geen grondexploitaties derhalve is deze indicator niet relevant.

4. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte pakt negatief uit aangezien reservemutaties per definitie als incidenteel moeten worden beschouwd. Dit terwijl de bijbehorende eenmalige jaarlasten als structureel worden beschouwd. In 2024 waren er reservemutaties voor een bedrag van € 2.216.000, waarvan € 964.959 budgetoverhevelingen met dekking uit de reserve waren vanuit de jaarrekening 2023.

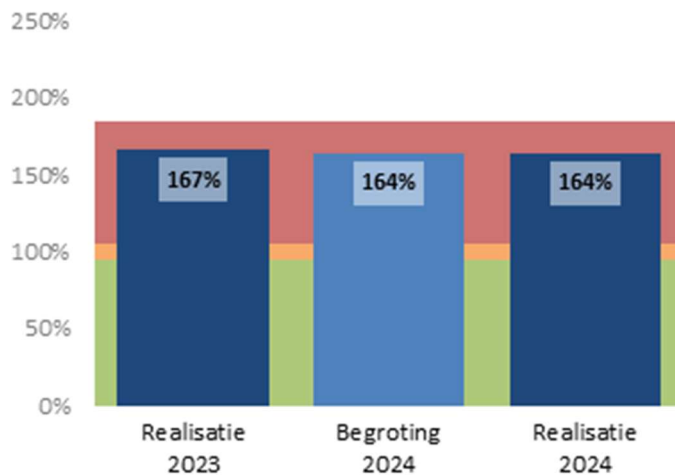
4. Structurele exploitatieruimte

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Wassenaar liggen hoger dan het landelijk gemiddelde. Wassenaar scoort hiermee dan ook onvoldoende.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat Wassenaar een uitstekende vermogenspositie heeft en geen risico loopt op (niet ingenomen) grondposities. Daartegenover wordt geconcludeerd dat de structurele exploitatieruimte verminderd is en de lastendruk landelijk vergeleken hoog is.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In de openbare ruimte van onze gemeente vinden allerlei activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Onze kapitaalgoederen faciliteren deze activiteiten. Te denken valt aan wegen, bruggen, lantarenpalen, bomen, speelplaatsen, watergangen, sportvelden, het rioolstelsel en gemeentelijke gebouwen. De gemeente heeft de taak deze kapitaalgoederen te onderhouden. De kwaliteit en het onderhoud van deze kapitaalgoederen is bepalend voor de (jaarlijkse) lasten.

Beleidskader

Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. De budgetten voor jaarlijks onderhoud zijn per jaar op een gelijkblijvend niveau opgenomen in de exploitatiebegroting van het programma. Deze paragraaf richt zich op het groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Groot onderhoud vindt plaats om de levensduur van een kapitaalgoed te verlengen. Om het groot onderhoud zonder fluctuaties te bekostigen treffen we voorzieningen. Jaarlijks wordt een evenredig bedrag gestort in de voorzieningen vanuit de exploitatie. De uitgaven voor groot onderhoud in een bepaald jaar onttrekken we uit de voorzieningen. Als kapitaalgoederen aan het eind van de levensduur zijn, vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de vervangingsinvesteringen worden geactiveerd en afgeschreven met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed. De afschrijvingstermijnen voor de diverse soorten kapitaalgoederen zijn vastgesteld op basis van de Financiële verordening gemeente Wassenaar 2023.

De openbare ruimte van Wassenaar ontwikkelt zich de komende jaren verder naar een steeds groenere, duurzame, inclusieve en klimaatbestendige leefomgeving. Deze ontwikkeling wordt vormgegeven terwijl er ook gebouwd en onderhouden moet worden. Het huidige beleidskader voor beheer is vastgelegd in de Structuurvisie uit 2017. Er waren daarnaast diverse beheerplannen die aan vernieuwing toe zijn. In deze plannen is nog weinig aandacht voor actuele beleidsdoelstellingen op het gebied van klimaat, duurzaamheid, gezondheid, leefbaarheid en inclusie. Er was daarom behoefte aan een visie, die voor de komende jaren het kader vormt voor het beheer van openbare ruimte. Om deze reden is in 2023 de Beheervisie Openbare Ruimte 2024-2028 vastgesteld. Op basis van deze Beheervisie is in 2024 het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2024-2028 (IBOR-plan) opgesteld. Deze is begin 2025 vastgesteld. Voor rioleringen en waterbeheer is in 2024 een Integraal Waterketenplan (IWKp) 2024-2028 vastgesteld.

In onderstaande tabel zijn de diverse onderhoudsplannen weergegeven met daarbij de status van het areaal en wat er het afgelopen jaar is uitgevoerd.

Beheerplan	Areaal-gegevens	Kwaliteits-niveau	Toelichting
Wegen IBOR 2024-2028	Circa 1.43 km ²	B	Er is ca. 10.000 m2 groot onderhoud straatwerk uitgevoerd op div. locaties o.a.: -Van der Wervestraat, Sandelandsstraat, Hughenzstraat, Suykstraat, Van Cranenburghlaan Integrale projecten: -Kerkeboslaan e.o -Storm van 's-Gravesandeweg (zuid) en Schouwweg (noord). Er is ca. 15.000 m2 groot onderhoud asfalt uitgevoerd op div. locaties. o.a.: Jagerslaan, Lange Kerkdam, Van Zuylen van Nijveltstraat, toegang sporthal.
Bruggen IBOR 2024-2028	79 stuks	B	Vervangen fiets-/voetgangersbruggen (142) landgoed Backershagenlaan en Spinbaan (120)
Wegmeubilair IBOR 2024-2028	Circa 5.000 verkeersborden	B	Diverse onderhoudswerkzaamheden (schoonmaken, vervangen RVV borden) op diverse locaties o.a. buurten Den Deijl en De Paauw.
Openbare verlichting IBOR 2024-2028	6.700 lichtmasten	B	Er zijn drie verschillende schakelsystemen voor één schakelsysteem dat werkt middels een internetverbinding via een eigen router. Hierdoor kan gerichter worden geschakeld en de verlichting beter op elkaar worden afgestemd. In de wijk Het Kerkehout en aan de Kuiperweg en omgeving zijn alle armaturen vervangen door armaturen met ledverlichting. Aan de Hoflaan en de Herenweg is vooruitlopend op de herinrichting alle bekabeling voor openbare verlichting vervangen. Op vijf voetgangersoversteekplaatsen zijn reflecterende verkeersborden en ledlampen op het zebrapad geplaatst.
Verkeersregel-Installaties IBOR 2024-2028	11 stuks	B	Er zijn vijf verkeersregelinstallaties vervangen door slimme verkeersregelinstallaties. Hierbij zijn gelijk aanpassingen gedaan voor wat betreft de verkeerssituatie. Daarnaast zijn de reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.
Groen & bomen IBOR 2024-2028	Groen: 179 ha Bomen: 25.850 stuks	B	Bomen worden cyclisch onderhouden in het kader van de zorgplicht. Zo zijn dit jaar o.a. de Schouwweg, Groot Haesebroekseweg en Van Zuylen van Nijveltstraat, Burchtlaan en Burchtplein gesnoeid. Tevens zijn er circa 190 afgestorven en gevaarlijke bomen vervangen.
Speelvoorzieningen	230 speeltoestellen	B	Spelen en bewegen wordt actief gestimuleerd vanuit de gemeente. Hiervoor zijn diverse speelvoorzieningen in de

IBOR 2024-2028			wijken aangebracht. De speelvoorzieningen worden periodiek gekeurd en waar nodig vervangen of aangepast. Zo zijn er in 2024 nieuwe toestellen geplaatst in de speeltuinen Jasmijnpad, Weidepad, Van Polanenpark en Westerhoflaan. Tevens is de speeltuin aan de Dr. Mansveltkade in samenwerking met de Stichting Gehandicapten Wassenaar inclusief gemaakt.
Oppervlakte water IBOR 2024-2028	Beschoeiingen 25,8 km Kademuren 1.051 m	-	Laatste fase vervanging kadeconstructie gerealiseerd. De geplande baggerwerkzaamheden zijn uitgevoerd en de duikers zijn doorgespoten. De steiger in de vijver van Landgoed Backershagen is vervangen.
Riolering IWKP 2024-2028	Riool: circa 165 km' Gemalen 141 stuks	-	Monitoring nieuw grondwatermeetnet gerealiseerd. 14 km riolering is gereinigd en geïnspecteerd. Alle kolken zijn gereinigd en geïnspecteerd. Rioolvervanging (310m1) t.b.v. herontwikkeling woningbouwvereniging in de wijk Oostdorp fase 1 gerealiseerd. Het rioolvervanging (1.250m1) Kerkeboslaan, Bremhorstlaan en Teylingerhorstlaan is afgerond. Rioolvervanging (1.515m1) Schouwweg en Storm van 's-Gravesandeweg is in 2024 uitgevoerd. Regenwaterafvoer in de Buurtweg is hersteld. Alle rioolgemalen zijn gereinigd en geïnspecteerd en alle gebreken zijn hersteld.
Voertuigen Nvt	46 objecten	sober	In 2024 zijn drie afgeschreven voertuigen vervangen door nieuwe voertuigen.
Vastgoed 2021-2024	Maatschappelijk & commercieel 18 Sport & bewegen 4 Eigen huisvesting 3 Woningen 12 Bijzondere objecten 31	Basis	De bouw van de internationale afdeling van het Rijnlands Lyceum is in 2024 afgerond. De sporthal De Duinpan is opgeleverd en in mei 2024 feestelijk geopend. Voor de renovatie van raadhuis De Paauw is ter besluitvorming een voorontwerp gemaakt. De voorbereiding voor de renovatie/bouw van de Kievietsschool is in 2024 gestart.

Exploitatie

bedragen x € 1.000 (incl. dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren)

Kapitaalgoed	Begroot	Realisatie	Verschil	Toelichting
Bruggen	177	174	3	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Groen	1.871	1.817	54	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Openbare verlichting	699	673	26	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen, elektriciteit
Spelen	103	115	-12	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Verkeersregelinstallaties	207	242	-35	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Water	366	293	73	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen
Wegen	1.596	1.481	115	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties
Wegmeubilair	118	64	54	Reinigen, herstellen en vervanging
Riolering (IWKP)	1.575	1.442	133	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Tractie	326	354	-28	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud
Vastgoed	5.176	5.008	168	Dagelijks onderhoud, elektra, water

Investerings

bedragen x € 1.000

Kapitaalgoed	Restant krediet 2023	Begroot 2024	Beschikbaar	Realisatie	Restant
Wegen diversen	520	1.450	1.970	457	1.513
Wegen Prinsenweg	1.365	0	1.365	9	1.356
Wegen De Wassenaarse Slag	1.667	0	1.667	25	1.642
Wegen Rijksdorp	1.257	0	1.257	0	1.257
Wegen Hofcampweg/Burmanlaan	660	0	660	0	660
Fietsoversteekplaatsen	169	0	169	183	-14
Brug Spinbaan	0	105	105	69	36
Herstel kade Havenkanaal	768	0	768	361	407
Uitvoering beeldkwaliteitsplan herinrichting centrum Wassenaar	1.586	4.004	5.590	1.851	3.739
Skatebaan Geesbert van Barneveldpark	0	300	300	25	275
Wc-units Berkhei en Dr. Mansveldkade	0	220	220	46	174
Voertuigen (Tractie)	460	502	962	176	786
Vastgoed					
- Rijnlands Lyceum	1.889	0	1.889	1.931	-42
- Sporthal Dr. Mansvelt kade	618	489	1.107	764	343
- Restauratie Raadhuis de Paauw	1.223	0	1.223	330	893

In 2024 is het wegdek vervangen op de Schouwweg, de Storm van 's Gravesandeweg en de Van der Wervestraat. Overige voor 2024 geplande vervangingsinvesteringen voor wegen zullen naar verwachting in 2025 worden uitgevoerd. Voor de Prinsenweg en Rijksdorp zal dit waarschijnlijk 2026 worden. Dit is afhankelijk van keuzes die op basis van het Wegcategoriseringsplan moeten worden gemaakt en geplande werkzaamheden van Liander.

De werkzaamheden voor wat betreft de vervanging van de kades langs het Havenkanaal zijn in 2024 afgerond. De werkzaamheden voor wat betreft de herinrichting van het centrum zijn in 2024 van start gegaan en worden in 2025 voortgezet. Hetzelfde geldt voor de aanleg van de skatebaan in het Geesbert van Barneveldpark en de aanleg van twee zelfreinigende rolstoeltoegankelijke wc-units.

In 2024 zijn er drie nieuwe voertuigen geleverd. De overige voertuigen waarvoor in 2024 een bestelling is geplaatst zullen naar verwachting in 2025 worden geleverd.

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

Kapitaalgoed	Stand voorziening 1-1-2024	Dotatie	Uitgaven	Stand voorziening 31-12-2024
Bruggen	117	71	8	180
Openbare verlichting	728	136	352	512
Spelen	623	34	148	509
Verkeersregelinstallaties	1.027	65	368	724
Water	407	109	243	273
Wegen	2.924	1.163	2.240	1.847
Riolering	10.230	804	3.338	7.696
Vastgoed	2.407	1.227	740	2.894

Inleiding

Het beleid van de gemeente Wassenaar voor de financieringsfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut gemeente Wassenaar 2021. Deze is op 29 juni 2021 vastgesteld door de gemeenteraad en in werking getreden op 1 september 2021. Het statuut schetst de kaders voor de invulling van de financieringsfunctie, en sluit aan bij de aanscherping van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en de Uitvoeringsregeling van de wet Fido (Financiering decentrale overheden).

Schatkistbankieren

Onder het schatkistbankieren zijn decentrale overheden verplicht overtollige kasmiddelen boven een drempelbedrag van 2% van het begrotingstotaal bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën aan te houden. Het drempelbedrag voor 2024 was € 1.766.406. In 2024 is deze drempelwaarde niet overschreden.

Het bij Het Rijk verplicht aangehouden saldo bedroeg gemiddeld ca. € 11,1 miljoen. Hierover is een rentevergoeding van € 393.000 ontvangen. Dit was gemiddeld voor 2024 3,5%.

Financieringspositie

Bij de Begroting 2024 is uitgegaan van een begin- en eindsaldo van de rekeningcourant-stand (schatkistbankieren) van respectievelijk € 13.760 miljoen en € 7.526 miljoen. De werkelijke stand op 1 januari 2024 bedroeg € 18.179 miljoen en de werkelijke stand op 31 december 2024 € 4.038 miljoen.

De beleggings- en financieringsportefeuille bestaat eind 2024 uit:

Tabel 4.1

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 31 december 2024 (x € 1.000)	Gemiddeld rente percentage	Expiratie
<u>Uitgezette gelden</u>				
Langlopende leningen u/g		4.953	div.	
	dag.			
Rekening courant Schatkistbankieren	opvraagb.	4.038	3,2	n.v.t.
Liquide middelen		40	1,3	n.v.t.
Opgenomen gelden		0		
Belegde spaarpremies hypotheek		-102		
Saldo		8.929		

Ontwikkeling liquiditeit

Het jaar 2024 laat een afname van het liquiditeitsoverschot zien van € 14,1 miljoen, van € 18,2 miljoen tot € 4,1 miljoen. Dit wordt o.a. veroorzaakt door uitgaven voor investeringen, een negatief saldo van baten en lasten, onttrekkingen uit reserves en (onderhouds)voorzieningen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de korte financiering en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een looptijd ten hoogste van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal per 1 januari. De kasgeldlimiet is in 2024 niet overschreden.

Tabel 4.2

bedragen x € 1.000

Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet	Realisatie 2023	Begroting primair 2024	Realisatie 2024
Netto vlottende schuld			
Vlottende schulden	0	0	0
Vlottende middelen	22.048	18.059	8.711
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	-22.048	-14.785	-8.710
Toegestane kasgeldlimiet			
Begrotingstotaal	89.460	88.320	94.747
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%
Minimumbedrag	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	7.604	7.507	8.053
Toets kasgeldlimiet			
Ruimte onder de kasgeldlimiet	29.652	25.566	16.764
Overschrijding van de kasgeldlimiet	-	-	-

Renterisiconorm

Het renterisico op de financiering langer dan een jaar wordt beperkt door de renterisiconorm. Die geeft aan in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossing en herfinanciering in de leningenportefeuille. Sinds eind 2013 heeft Wassenaar geen lang vreemd vermogen in portefeuille: Wassenaar is vooralsnog schuldenvrij. Herfinanciering was dan ook niet aan de orde. De renterisiconorm is in 2024 niet overschreden en zal op basis van de huidige verwachtingen in het meerjarenperspectief ook niet overschreden worden.

Tabel 4.3

bedragen x € 1.000

Renterisico	Realisatie 2023	Begroting primair 2024	Realisatie 2024
Renterisico vaste schulden			
Renteherzieningen	0	0	0
Herfinanciering	0	0	0
Renterisico vaste schulden	0	0	0
Toegestane renterisiconorm			
Begrotingstotaal	89.460	88.320	94.747
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	0	0	0
Minimum bedrag	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	17.892	17.664	18.949
Toets renterisiconorm			
Ruimte onder de renterisiconorm	17.892	17.664	18.949
Overschrijding van de renterisiconorm	-	-	-

Renteontwikkeling

De inflatie in Nederland bedroeg voor 2024 3,3% (CPI) waar dat in 2023 3,8% was.

Het ECB rentebeleid heeft een daling laten zien van 4,0% tot 3,0% in 2024, hiermee volgt de ECB dezelfde daling als de Euribor rentetarieven.

Deze rentes zijn van invloed op de rente op schatkistbankieren welke eind 2024 op 2,9% stond.

Het jaar 2024 laat een dalende trend zien in de rentestanden.

Voor verdere renteverlagingen, pauzes of verhoging zal de ECB zich beraden op de ontwikkeling van de economie in de Eurozone.

Renteresultaat 2024

Op de afnemende portefeuille ambtenarenhypotheken wordt steeds minder rendement gerealiseerd. De verschuldigde rente over het spaardeel van de spaarhypotheken neemt in de tijd mede ook door de (tussentijdse) aflossingen af. De externe rentebaten betreffen voornamelijk ontvangen rente van de lening die aan Alliander is verstrekt. Het Treasuryresultaat over 2024 komt uit op een voordeel van afgerond € 70.064.

Tabel 4.4

Berekening omslagrente 2024

a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	6.646	
b.	Externe rentebaten over de korte en lange financiering	€	<u>76.710</u>	-
	Totaal door te rekenen externe rente	€	70.064	-
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitatie	€	0	-
c2.	Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	€	0	-
c3.	Rentebaten van door verstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	€	<u>0</u>	+
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€	70.064	-
d1.	Rente over eigen vermogen	€	0	+
d2.	Rente over voorzieningen	€	<u>0</u>	+
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	€	70.064	-
e.	Werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€	<u>0</u>	-
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury (positief)	€	70.064	-

Omdat in de begroting per saldo geen sprake was van rentelasten bedroeg de omslagrente 0,0%.

EMU-saldo

De rekening is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten.

Het EMU- saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Tabel 4.5

EMU Saldo (bedragen x € 1.000)		Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
1.	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-2.536	-2.349	-1.251
2.	(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	7.708	998	3.576
3.	(+) Mutatie voorzieningen	420	-2.423	-3.209
4.	(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0
5.	(-) (Verwachte) boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-10.664	-5.770	-8.036
EMU-saldo referentiewaarde		-4.087	-4.087	-4.087
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde		-6.577	-1.683	-3.949

Anders aan de EMU-systematiek bij gemeenten is dat investeringen bijvoorbeeld niet meetellen in het stelsel van baten en lasten, waarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een bepaald jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Tabel 4.6

Kasstroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding) 2024

Bedragen x € 1.000	Afname liquiditeit	Toename liquiditeit	Saldo
Stand liquide middelen per 1 januari 2024			106
Resultaat 2024		965	
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa		2.041	
Toename financiële vaste activa	58		
Toename vlottende activa (wo debiteuren)<1jaar	1.718		
Van Schatkist Rijk naar rekening courant		14.140	
Toename overlopende activa	1.203		
Afname vaste schulden>1 jaar	63		
Afname vlottende passiva (wo crediteuren)<1jaar	4.120		
Toename overlopende passiva		993	
			10.977
Netto investeringen	5.618		-5.618
Afname reserves	2.216		
Afname voorzieningen	3.209		
			-5.425
Saldo	18.205	18.139	-66
Stand liquide middelen 31 december 2024			40

Paragraaf Verbonden partijen

Bedragen in €

Gemeenschappelijke regelingen	Bijdrage 2024	Bijdrage 2023
Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	510.294	463.026
Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)	135.579	107.000
Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	80.505	76.436
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	2.521.035	2.512.113
Gemeentelijke gezondheidsdienst Haaglanden (GGD)	546.078	576.929
Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	621.000	609.603
Avaalex	4.182.433	3.842.086
Werkbedrijven Kust,- Duin- en Bollenstreek (KDB)	1.076.287	963.494
Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (WVOLLV)	33.053	30.098
Totale bijdrage gemeente Wassenaar	9.706.264	9.180.785
Vennootschappen* - Dividend	2024	2023
Alliander N.V.	817.030	386.121
Dunea N.V.	-	-
BNG N.V.	229.806	265.980
Totaal ontvangen dividend	1.046.836	652.101
<i>* Dividend ontvangen in 2024 is dividend van 2023.</i>		

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke Regeling	Financieel belang (omvang deelnemers-bijdrage 2024 in €)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging & stemverdeling)	Eigen Vermogen aan begin en einde begrotingsjaar in €	Vreemd Vermogen (lang en kort) aan begin en einde begrotingsjaar in €	Omvang risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
Belasting Samenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	510.294	Namens de gemeente Wassenaar heeft de wethouder Financiën, Economie en Sport zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 3,15% in de verbonden partij.	1-1-2024: 1.446.000 31-12-2024: 1.422.000	1-1-2024: 11.196.000 31-12-2024: 17.662.000	De BSGR heeft een totaal begroot eigen vermogen van € 846.000. Dit bestaat volledig uit de Algemene Reserve. De post "onvoorzien", waarmee onvoorziene, niet uitstelbare en onvermijdbare uitgaven kunnen worden gedekt bedraagt € 109.000. Op grond van artikel 32 lid 4 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.
Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)	135.579	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder Sociaal Domein, Wonen en Onderwijs lid van het dagelijks bestuur. Met een belang van 2,33% in de verbonden partij.	1-1-2024: 583.000 31-12-2024: 199.000	1-1-2024: 4.138.000 31-12-2024: 3.312.000	De verhouding tussen de weerstandscapaciteit met het gewenste weerstandsvermogen (bepaald door het gemiddelde risico Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden) = 26,5% (€285.000 : €1.075.000) en derhalve niet toereikend. Onverwachte tegenvallers dienen direct gemeld te worden bij het bestuur waarna gezamenlijk en in overleg met de 10 gemeenten bekeken wordt hoe deze tegenvallers op te lossen. Het extra risico direct voor de gemeenten is gemiddeld € 287.000. Dit wordt opgevangen door artikel 23 lid 2 van de regeling "gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden" waarin staat dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor eventuele tekorten op de uitgaven voor de instandhouding van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	2.521.035	Namens de gemeente Wassenaar, heeft de burgemeester zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 2,39% in de verbonden partij	1-1-2024: 6.865.000 31-12-2024: 10.041.000	1-1-2024: 118.103.000 31-12-2024: 122.464.000	De weerstandscapaciteit binnen de Veiligheidsregio Haaglanden bestaat uit de algemene reserve. Deze reserve dient ter dekking van geïdentificeerde risico's van materiële aard. Risico's met een beperkt financieel beslag worden gedekt uit de lopende exploitatie en de post onvoorzien. De toevoeging van een voordelig resultaat aan de algemene reserve is regel tot de algemene reserve het maximum heeft bereikt van 1% van de begrotingsomzet. Het algemeen bestuur kan besluiten tot een hogere algemene reserve. De post onvoorzien is € 204.000. Daarnaast wordt de weerstand capaciteit gevormd door de deelnemende gemeenten die garant staan voor de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) Haaglanden	546.078	Namens de gemeente Wassenaar, heeft wethouder Cultuur en Welzijn zitting in het AB. Met een belang van 2,23% in de verbonden partij	1-1-2024: 2.432.000 31-12-2024: 2.258.000	1-1-2024: 1.054.000 31-12-2024: 765.000	De gemeenschappelijke regeling heeft (nog) geen weerstandscapaciteit opgebouwd. De financiële gevolgen van algemene risico's de voor rekening van de GR komen leiden tot een hogere deelnemersbijdragen voor de gemeenten.
Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	621.000	Namens de gemeente Wassenaar heeft de wethouder Financiën, Economie en Sport zitting in het AB. Met een belang van 2% in de verbonden partij	1-1-2024: 2.653.782 31-12-2024: 2.654.231	1-1-2024: 8.140.870 31-12-2024: 8.138.803	De maximumomvang van de incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve) bedraagt 5% van de bij begroting. Uitgaande van het door het NAR geadviseerde zekerheidspercentage van 90% wordt het gewenste weerstand vermogen op basis van deze risico-inventarisatie bepaald op afgerond € 1.257.000. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (exclusief de post onvoorzien) en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. De weerstandratio bedraagt derhalve $\frac{€ 1.362.000}{€ 1.257.000} = 1,08$ en wordt op basis van het door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement gehanteerde risicoprofiel als 'voldoende' beoordeeld.
Avalex	4.182.433	Namens de gemeente Wassenaar heeft de wethouder Financiën, Economie en Sport zitting in het bestuur. Met een belang van 8% in de verbonden partij	1-1-2024: 7.491.000 31-12-2024: 7.070.000	1-1-2024: 42.428.000 31-12-2024: 38.082.000	Avalex heeft een begroot eigen vermogen van € 5.500.000. solvabiliteitsratio van 10% in 2025 begroot. Voor een gemeenschappelijke regeling is een solvabiliteitsratio tussen de 10 en 20% ruimschoots voldoende. De solvabiliteit bij Avalex wordt grotendeels beïnvloed door het hoge saldo van de lopende leningen. Deze situatie is ontstaan doordat Avalex haar vaste activa met vreemd vermogen financiert. Het eigen vermogen wordt gekoppeld aan het weerstandsvermogen.

Werkbedrijven Kust, Duin en Bollenstreek	1.076.287	Namens de gemeente Wassenaar heeft de Wethouder Sociaal Domein, wonen en onderwijs zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 5% in de verbonden partij	1-1-2024: 4.736.000 31-12-2024: 5.261.000	1-1-2024: 2.595.000 31-12-2024: 5.219.000	Werkbedrijven Kust, Duin en Bollenstreek streeft een weerstandsvermogen na dat tenminste voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk is of hoger is dan 1. De ratio weerstandsvermogen van de Werkbedrijven Kust, Duin en Bollenstreek bedraagt 7,26 en is dientengevolge uitstekend. de Werkbedrijven Kust, Duin en Bollenstreek heeft een beschikbare weerstandscapaciteit van €4.091.000
Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (WVOLV)	33.053	De Rekenkamer WVOLV wordt niet door college leden vertegenwoordigd. Het bestuur bestaat uit externe die zijn aangesteld door de gemeenteraden van Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg	1-1-2024: 93.000 31-12-2024: 135.000	1-1-2024: - 31-12-2024: -	De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van de Rekenkamer WVOLV wordt gerekend: de bestemmingsreserve Rekenkamer WVOLV en de post onvoorzien van € 126.000
Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	80.505	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door burgemeester, in de bestuurscommissie. Vervoersautoriteit door de wethouder verkeer en vervoer, in de bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat door de wethouder economie, in de adviescommissie vervoersautoriteit en adviescommissie economisch vestigingsklimaat door twee raadsleden en in de rekeningcommissie door één raadslid. Met een belang van 1,12% in de verbonden partij	1-1-2024: 35.421.549 31-12-2024: 42.034.603	1-1-2024: 1.532.687.310 31-12-2024: 1.752.607.411	De risico's die samenhangen met de taken voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat kunnen met het weerstandscapaciteit van de Metropoolregio worden afgedekt. De benodigde weerstandscapaciteit voor de financieringsactiviteiten wordt in 2024 bereikt. Er is dan geen dekkingstekort op de te bereiken reserve. De risico's die samenhangen met de activiteiten voor verkeer en vervoer worden allereerst opgevangen met een risicobuffer die binnen de projecten. Waarbij financiële risico's worden geïdentificeerd, wordt aangehouden. Wanneer deze risicobuffer niet afdoende is, worden de brede doeluitkering middelen aangesproken. Dit heeft tot gevolg dat andere bestedingen ten laste van de brede doeluitkering middelen lager worden en/of vertragen. De taken voor verkeer en vervoer worden in hoge mate (>99%) gefinancierd met Rijksmiddelen omdat deze middelen, voor zover ze nog niet besteed zijn worden beschouwd als vreemd vermogen, kan er geen risicoreserve worden opgebouwd van deze middelen.

Vennootschappen	Dividend 2024 in €	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging & stemverdeling)	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Omvang risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
Alliander NV	817.030	Wassenaar heeft een belang van 644.926 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,5%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.	1-1-2024: 4.749.000.000 31-12-2024: 6.038.000.000	1-1-2024: 6.877.000.000 31-12-2024: 6.908.000.000	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.
DUNEA NV	Nihil	Het aandelenbezit is groot 80.085, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 2,0% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea	1-1-2024: 258.451 31-12-2024:	1-1-2024: 381.830 31-12-2024:	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.
Jaarrekening 2024 is nog niet ontvangen.					
BNG NV	229.806	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (106.392 aandelen à € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,2%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.	1-1-2024: 4.721.000 31-12-2024: 4.777.000	1-1-2024: 110.819.000 31-12-2024: 123.164.000	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, organisatorisch, (juridische zaken), financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Opbouw en ontwikkeling Wassenaarse organisatie

Wassenaar investeert in de organisatie, vakkennis en de wijze hoe we met elkaar werken. Hierbij maakt de gemeente gebruik van de kennis en ervaring van inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners in de regio.

De organisatieontwikkeling wordt in samenwerking met managers en strategisch adviseurs vormgegeven aan de hand van innovatieve projecten. Deze projecten zijn gericht op meerdere diverse onderdelen. Het gaat daarbij om ontwikkeling op Strategie, Structuur, Systemen, Samenwerking, Leiderschap, Cultuur en de Mens. Dit stelt ons in staat om ons continu te blijven ontwikkelen. Zo is een heldere missie en visie geformuleerd, is gestart met jaarplannen per eenheid, professionalisering van het projectmatig werken, gemeentebrede procesoptimalisaties en een leiderschapsprogramma waarmee managers en strategisch adviseurs dezelfde taal spreken en ervaring delen.

Onze inspanningen op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie hebben geleid tot een succesvolle instroom van vaste medewerkers. In vergelijking met 2023 hebben we meer dan 40% nieuwe medewerkers aangetrokken. Uit terugkoppelingen blijkt dat zij het inwerkingstraject als positief ervaren en hierdoor een goede start binnen de gemeente Wassenaar hebben gehad.

Om de duurzame inzetbaarheid en het behoud van medewerkers te bevorderen, zetten we verschillende instrumenten in. Daarbij is ons nieuwe leer- en ontwikkelbeleid een stimulans voor continue groei en professionele ontwikkeling. Daarnaast is vitaliteit een speerpunt in ons beleid. We organiseren jaarlijks een vitaliteitsweek, faciliteren goedbezochte pensioenbijeenkomsten en bieden medewerkers gratis fruit aan op de werkvloer. Op het gebied van verzuimpreventie en -begeleiding is een sterk arbobeleid geïmplementeerd.

De overgang van het onderdeel Mens & Samenleving vanuit Voorschoten naar Wassenaar in de eenheid Maatschappelijke Ontwikkeling & Ondersteuning is conform planning per 1 mei 2024 gerealiseerd. De nieuwe collega's hebben deze overgang als een warm welkom ervaren. Mede dankzij een zorgvuldig ingerichte inwerkingsperiode, die verdeeld was over een periode van een maand. Tevens is de overgang van taken en personeel met juiste bestuurlijke besluitvorming daaromtrent en het waarborgen van de continuïteit van dienstverlening aan inwoners, goed gewaarborgd.

Huisvesting

In 2024 is het voorontwerp uitgewerkt voor Raadhuis De Paauw. Met de aanstaande renovatie en restauratie wordt gewerkt aan een unieke en comfortabele werkruimte die bijdraagt aan goede arbeidsomstandigheden en goed werkgeverschap. De renovatie streeft naar de juiste mix van verschillende soorten werkplekken. Het is

belangrijk en moet aansluiten bij de organisatievisie van Wassenaar, de behoeften van de medewerkers en de mogelijkheden van het monument. In 2028 kan het Raadhuis De Paauw weer in gebruik worden genomen. Intussen zijn tijdelijke voorzieningen nodig. Daarvoor is het gemeentekantoor voorbereid op de periode dat er niet beschikt kan worden over Raadhuis De Paauw. De eerste maatregelen en de beperkte toevoeging van vergaderruimtes zijn uitgevoerd voor de komst van Maatschappelijke Ontwikkeling en Ondersteuning vanuit Voorschoten (1 mei 2024). Naast optimaal gebruik van het gemeentekantoor is met de politie overeengekomen om gedurende 3 jaar een etage van het politiebureau te huren. Ook hier zal een aantal werkplekken worden ingericht.

De zoektocht naar een goede plek voor een nieuwe gemeentewerf en een gemeentewinkel is in 2024 voortgezet. Alles is erop gericht om begin 2025 knopen door te hakken. De bouwkundige kwaliteit van het huidige gemeentekantoor, de wens om aldaar een woningbouwontwikkeling te faciliteren en het comfort van de huidige werkplekken maakt een alternatieve locatie meer dan gewenst.

Informatie- & Datamanagement (I&D)

Er is een meerjarige i-Visie ontwikkeld. De i-Visie geeft richting en stelt kaders aan hoe de gemeente de komende jaren omgaat met informatievoorziening, privacy en datagebruik. De i-Visie is kaderstellend en een belangrijk fundament voor het opstellen van de projectenkalender, en de jaarplannen en meerjarenbegroting voor de DVO die met Voorschoten is gesloten op het gebied van Informatie- en datamanagement (o.a. ICT). De i-Visie is meer dan alleen een technologische aangelegenheid. Er wordt vanuit drie invalshoeken naar de informatievoorziening gekeken: de veranderende samenleving, de gemeentelijke organisaties en de data- en technologische ontwikkelingen. Met de i-Visie blijven we bouwen aan een stabiele, efficiënte en toekomstbestendige organisatie, waarin veiligheid, digitalisering en samenwerking centraal staan.

Informatiebeveiliging

In 2024 heeft de gemeente de naleving van de BIO (baseline informatiebeveiliging overheid) verbeterd door het implementeren van beveiligingsmaatregelen en het regelmatig uitvoeren van simulaties om de cyberveiligheid te testen. Hierin is extra aandacht geweest voor de nieuwe aanbesteding voor 'logging en monitoring'.

Met de komst van de cyberbeveiligingswet (Europese NIS2) en de vertaling hiervan in de BIO 2.0, wordt de naleving van deze nieuwe normen wettelijk verplicht in 2025. Wassenaar is zich hierop aan het voorbereiden middels een ISMS (information security management systeem).

Naleving is getoetst door middel van de jaarrekening controle in de vorm van de 'generieke ICT voorzieningen' die raakvlak hebben met de financiële processen en de ENSIA 2024 (BAG, BGT, BRO, DIGID, SUWINET en de Bio zelfevaluatie).

De gemeente heeft in 2024 succesvol een cyberaanval afgeslagen, zonder dat persoonlijke gegevens van inwoners zijn misbruikt. Ondanks dat de hack succesvol was afgeslagen, dienden diverse ICT-systemen versneld uit gefaseerd te worden en opnieuw opgebouwd. Daarbij is onmiddellijk lering getrokken uit de hack en is op een aantal punten de beveiligingsschil aangepast. De gemeente heeft daarnaast een transparante communicatie gevoerd met betrekking tot de gevolgen en de maatregelen die genomen zijn om herhaling te voorkomen.

Privacy

De nieuwe BIO 2.0 versterkt de naleving van privacywetten en zorgt voor een uniforme aanpak binnen de overheid.

In 2024 zijn er vijf meldingen gemaakt van een datalek. Hiervan zijn vier door de privacyfunctionaris als zodanig gekwalificeerd en afgehandeld, waarbij in alle gevallen corrigerende maatregelen zijn getroffen. Een van deze meldingen is bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gemeld.

De meldingen hadden betrekking op het onbeveiligd versturen van dossiers via e-mail, verkeerde adressering van brieven en facturen en het per abuis openen van post van inwoners met een postadres bij de gemeente. In alle gevallen zijn de betrokken medewerkers geïnstrueerd en waar nodig processen aangepast, om herhaling te voorkomen.

Beleid ter voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik en fraudemaatregelen

Inwoners, bedrijven en instellingen moeten er op kunnen vertrouwen dat besluiten correct genomen en uitgevoerd worden en dat geen misbruik wordt gemaakt van gemeenschapsgelden. Misbruik of oneigenlijk gebruik van overheidsgeld leidt niet alleen tot financiële schade, maar levert ook een verlies op in het vertrouwen tussen burgers en overheid.

Om de gemeente weerbaar te maken tegen misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen heeft het College in 2024 de Notitie Misbruik & oneigenlijk gebruik gemeente Wassenaar 2024 vastgesteld. Met dit beleidskader beschikt de gemeente over een instrument om het misbruik en oneigenlijk gebruik te ontmoedigen, te voorkomen, te bestrijden en te sanctioneren.

Ter voorkoming van fraude is er in 2024 een Notitie Frauderisicobeleid gemeente Wassenaar 2024 door het College vastgesteld. Daarbij zijn de frauderisico's in de verschillende gemeentelijke processen geïnventariseerd, waarbij is aangegeven welke beheersmaatregelen zijn getroffen. De frauderisico's worden over het algemeen goed ondervangen door de in de processen aanwezige beheersmaatregelen. De gemeente besteedt de nodige aandacht aan dit onderwerp met het integriteitsbeleid, interne controlemaatregelen (functiescheiding en vierogenprincipe) en bij de verbijzonderde interne controle (VIC).

In 2025 zal overeenkomstig het advies van de accountant in de managementletter van 2024, in de doorontwikkeling van de Verbijzonderde Interne Controle extra aandacht worden besteed aan de toetsing in de werkprocessen op de beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude.

Toelichting Rechtmatigheidsverantwoording College 2024

Het jaar 2024 is het tweede jaar waarover het College de rechtmatigheidsverantwoording aflegt bij de jaarrekening. Het College legt verantwoording af over drie van de negen rechtmatigheidscriteria, namelijk het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)-criterium.

In overeenstemming met het Controleprotocol gemeente Wassenaar 2024, inclusief normen-en toetsingskader 2024, de Financiële verordening gemeente Wassenaar 2023 en de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV, geeft het College in de paragraaf Bedrijfsvoering een nadere toelichting op alle gevonden individuele rechtmatigheidsfouten en individuele rechtmatigheidsonduidelijkheden, voor zover deze boven de door de gemeenteraad op 16 september 2024 vastgestelde rapportagegrens van € 50.000 liggen. Daarbij wordt

aangegeven welke (beheers) maatregelen zijn of nog worden getroffen om deze rechtmatigheidsafwijkingen op te heffen of in de toekomst te voorkomen.

Aspecten die hierbij aan de orde moeten komen zijn de tussentijdse communicatie met de Raad - of de reden waarom deze achterwege is gebleven - alsmede de maatregelen die zijn genomen om verbeteringen aan te brengen om het handelen conform wet- en regelgeving afdoende in processen te waarborgen. De toelichting op de onrechtmatigheden bestaat uit een beschrijving van de geconstateerde afwijking, een toelichting op het ontstaan van de afwijking en de vermelding van de actie die wordt ondernomen om rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Begrotingscriterium

Van een begrotingsonrechtmatigheid is sprake als het College bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten:

1. de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten op de programma's of investeringsbudgetten overschrijdt;
2. toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doet, die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld; en
3. onderschrijdingen van de begrote lasten en hogere baten dan begroot niet 'tijdig' aan de gemeenteraad heeft gemeld.

Het begrip 'tijdig' is in artikel 5 lid 3 van de Financiële verordening gemeente Wassenaar 2023 als volgt verwoord: het College informeert de gemeenteraad tussentijds bij de voor- en najaarsnota als het College verwacht dat de (werkelijke) lasten of baten op programmaniveau de geautoriseerde lasten of baten met meer dan € 50.000 zullen over- dan wel onderschrijden, of de investeringsuitgaven de geautoriseerde investeringskredieten zullen over- dan wel onderschrijden.

Voor 2024 is voor wat het begrotingscriterium betreft onderzocht:

1. of de exploitatielasten of investeringsbudgetten in het begrotingsjaar 2024 binnen de begroting (inclusief wijzigingen) zijn gebleven;
2. er geen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zonder raadsbesluit hebben plaatsgevonden;
3. welk deel van de begrotingsoverschrijdingen op de lasten per programma en overschrijdingen van investeringskredieten 'acceptabel' zijn. Voor investeringskredieten geldt dat uitsluitend in 2024 afgesloten kredieten op overschrijdingen zijn beoordeeld.
4. Welk deel van de onderschrijdingen op de lasten en overschrijdingen op de baten wel al bekend konden zijn ten tijde van het opmaken van de Najaarsnota 2024 en niet tijdig aan de gemeenteraad zijn gemeld.

De geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen begrotingscriterium betreffen:

* € 1.000

Begrotingscriterium		Bedrag
1A. Overschrijding lasten op de programma's (programmaniveau)	€	1.347
1B. Overschrijding van investeringsbudgetten (kredieten)	€	78
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€	-
3. Overschrijding van de baten en/ of overschrijding van de lasten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. (niet tijdig i.o.m. intern vastgestelde spelregels in de financiële verordening Wassenaar 2023).	€	326
4. Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€	1.751
5. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid van de Raad en past binnen de vooraf vastgestelde afspraken met de Raad zoals opgenomen in de financiële verordening Wassenaar 2023 en daarmee vooraf als "acceptabel" is geduïd. Deze begrotingsafwijkingen zijn meer uitgebreid toegelicht bij de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening en bij de programma's en investeringen.	€	1.347
6. Totaal saldo aan niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden	€	404

Toelichting

Begrotingsoverschrijdingen op de lasten per programma en overschrijdingen van uitgaven op gevoteerde investeringskredieten zijn op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet per definitie begrotingsonrechtmatig. Daarnaast gelden overschrijdingen op de lasten of overschrijdingen op de baten die niet tijdig aan de raad zijn gemeld als onrechtmatig. In 2024 is in totaal een bedrag aan overschrijdingen van € 1.425.000 als begrotingsonrechtmatig aangemerkt. Hiervan wordt echter € 1.347.000 als 'acceptabel' aangemerkt, conform de vooraf vastgestelde afspraken met de gemeenteraad zoals opgenomen in de Financiële verordening gemeente Wassenaar 2023 (artikel 29 lid 4 en 5).

Geconstateerde afwijkingen:

Overschrijdingen:

- Het in 2021 toegekende krediet voor verkeersmaatregelen verbeteren Leefomgeving ad. € 275.000 is met € 78.000 overschreden. De overschrijding van € 78.000 was te voorzien bij het opstellen van de Najaarsnota 2024 en had toen al gemeld moeten worden aan de gemeenteraad.

Niet tijdig gemelde overschrijdingen:

- Programma 5 Overschrijding lastenbudget op taakveld 5.2 Sportaccommodaties ad. € 254.000: Dit wordt vooral veroorzaakt door een onderbesteding op het budget voor aankoop duurzame goederen en het budget BHP. Beide waren te voorzien bij het opstellen van de Najaarsnota 2024. In totaal telden deze onderbestedingen op tot € 206.000.
- Programma 5 Overschrijding batenbudget op taakveld 2.2 Verkeer en vervoer. Bij het opstellen van de Najaarsnota was al bekend dat de gemeente een degeneratievergoeding van € 120.000 zou ontvangen. Deze inkomsten zijn aangewend voor de inhuur van een toezichthouder kabels en leidingen. Bij de kadernota is verzuimd de begroting hierop te wijzigen.

Maatregelen

Om begrotingsonrechtmatigheden in volgende jaren te voorkomen of beperken zullen:

1. bij het opstellen van de voor- en najaarsnota mogelijk over- en onderschrijdingen op lasten en baten afzonderlijk beter in beeld worden gebracht;
2. geen uitgaven worden verricht op posten waarvoor geen middelen op de begroting zijn gebracht.
Vanaf 1 januari 2025 is een verplichtingenadministratie ingevoerd. Dat betekent dat facturen alleen kunnen worden uitbetaald als er eerst een verplichting wordt aangemaakt. Op die wijze wordt de kans op overschrijdingen aanzienlijk teruggebracht;
3. investeringsbudgetten: al bij het opstellen van de najaarsnota worden nagelopen op mogelijke over- en onderschrijdingen en tussentijdse afsluitingen. Ook voor uitgaven op investeringskredieten geldt vanaf 1 januari 2025 de verplichtingenadministratie. Dat beperkt het risico op overschrijdingen.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Met andere woorden met het voorwaardencriterium wordt onderzocht of alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (externe en interne) wet- en regelgeving.

De basis voor de verantwoording voor dit onderdeel is het Verbijzonderde Interne Controle (VIC)-plan 2024. Met de VIC wordt opzet, het bestaan en de werking van de interne controle getoetst in de processen. In dit plan is het doel, de opzet en de werking van de VIC over het jaar 2024 vastgelegd en is inzichtelijk gemaakt aan welke processen individuele transacties verbonden zijn, gericht op financiële beheershandelingen. Dit plan is opgesteld en afgestemd met de controlerend accountant. De opgenomen werkzaamheden zijn volgens plan uitgevoerd.

De geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen voorwaardencriterium betreffen:

Voorwaardencriterium	Bedrag
Subsidieverlening	€ 117.000

Toelichting

Op grond van het voorwaardencriterium is een bedrag van € 117.000 als financieel onrechtmatig aangemerkt. Deze onrechtmatigheid komt voort uit de subsidievaststelling van een gesubsidieerde instelling, waarbij de subsidie in afwijking van artikel 13 lid 2 c van de Algemene subsidieverordening Wassenaar (ASV) 2020 is vastgesteld zonder een door de subsidieontvanger ingediende accountantsverklaring.

Maatregelen

Om onrechtmatigheden op grond van het voorwaardencriterium in volgende jaren verder te voorkomen of beperken zijn de volgende maatregelen genomen:

1. Er is vanaf september 2024 een fulltime junior controller aangesteld. Hierdoor kan in 2025 gedurende het gehele jaar de Verbijzonderde interne controles (VIC's) worden uitgevoerd. Daarnaast zal vanaf medio 2025 worden gewerkt met een applicatie die de VIC werkzaamheden ondersteunt. Tweemaal per jaar zullen de bevindingen worden gerapporteerd en besproken met de managers van de betreffende eenheden. Dit om het lerend vermogen van de organisatie op het onderdeel interne controle verder te versterken.

2. Ten aanzien van de geconstateerde onrechtmatigheid op de subsidieverstrekkings heeft de gemeente de instelling per brief benaderd en benadrukt dat deze het komend jaar alleen in aanmerking komt voor een subsidie indien een accountantsverklaring wordt overlegd. Daarnaast is intern de afspraak gemaakt dat nadrukkelijker op de voorwaarden van de Algemene subsidieverordening (Asv) zal worden getoetst.

Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O)-criterium

Het is aan de gemeente om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. De gemeente beziet in eerste plaats welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van het M&O-criterium, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie.

In februari 2024 heeft het College de Notitie Misbruik en oneigenlijk gebruik, tezamen met de Notitie Frauderisicobeleid gemeente Wassenaar 2024 en de bijbehorende Frauderisico-analyse vastgesteld. Met deze notities schept het College één integraal beleidskader om invulling te geven aan haar verantwoordelijkheid om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen, op te sporen en te bestrijden. De Wet Inburgering is op dit moment nog niet opgenomen in de Notitie Misbruik en oneigenlijk gebruik gemeente Wassenaar 2024. De reden hiervan is dat de uitvoering van de Wet Inburgering is ondergebracht bij de gemeente Leidschendam-Voorburg. Misbruik en Oneigenlijk gebruik op het gebied van Inburgering zal vooral in het uitvoeringsproces worden geconstateerd. Een voorstel hoe om te gaan met Misbruik en Oneigenlijk gebruik op het gebied van Inburgering wordt door gemeente Leidschendam-Voorburg voorbereid. De oplevering hiervan wordt verwacht eind 2025.

In de Frauderisicoanalyse is een onderscheid gemaakt in financieel en niet financieel, alsmede in kans en impact. Uit de analyse is gebleken dat er risicogebieden zijn met een hoog risico die aandacht vragen, dit zijn: Informatieveiligheid, Planontwikkeling en Grondtransacties, maar ook in minder voor de hand liggende processen zoals het besluitvormingsproces of het verstrekken paspoorten/identiteitskaarten zijn risico's met een hoog profiel gedetecteerd. Daarnaast zijn ook de reguliere risicogebieden zoals inkopen en aanbesteding, vergunningverlening, Jeugdwet/Wmo, subsidieverstrekking, et cetera met een profiel middel in beeld. Wat alle geïnventariseerde risico's gemeen hebben is dat er maatregelen zijn of nog worden getroffen die de risico's op fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik moeten voorkomen of beheersen.

Het beleid is erop gericht om met de managers alle risicogebieden tweemaal per jaar te lopen en te beoordelen of het risicoprofiel nog juist is en/of er eventueel aanscherping van de beheersmaatregelen moet plaatsvinden. Waar mogelijk wordt bij het verder op orde brengen van de processen functiescheiding of het vierogenprincipe doorgevoerd.

In 2024 zijn geen rechtmatigheidsafwijkingen op het gebied van misbruik en oneigenlijk of fraudemeldingen gesignaleerd. In het gemeentelijk documentregistratiesysteem JOIN staan geen fraudemeldingen over 2024 geregistreerd en ook uit de gesprekken met het management zijn geen signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik gekomen. Zoals in de vastgestelde notities is beschreven blijft de organisatie actief in het detecteren, voorkomen en bespreken van risico's op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik en het bevorderen van een cultuur van risicobewustzijn en integer handelen.

Totaaloverzicht

De gemeenteraad van de gemeente Wassenaar heeft op 16 september 2024 het Controleprotocol gemeente Wassenaar 2024, inclusief normen-ten toetsingskader 2024 vastgesteld. Met het vaststellen van dit protocol heeft de gemeenteraad ten behoeve van de interne en externe toetsing aanwijzingen gegeven over de reikwijdte, de normstellingen en de te hanteren verantwoordings- en rapportage grens voor de rechtmatigheidsverantwoording en de goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de getrouwheidscontrole door de accountant. De verantwoordingsgrens voor opname van gevonden rechtmatigheidsafwijkingen (rechtmatigheidsfouten en rechtmatigheidsonduidelijkheden) in de rechtmatigheidsverantwoording van de jaarrekening is vastgesteld op 1% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves. De rapportage grens voor een nadere toelichting op alle gevonden individuele rechtmatigheidsfouten en individuele rechtmatigheidsonduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering is vastgesteld op € 50.000.

Omschrijving	Bedrag	Acceptabel	Resterend Onrechtmatig
Saldo van lasten	€ 93.757.000		
Mutaties reserves	€ 990.000		
Totale lasten	€ 94.747.000		
- Begrotingscriterium	€ 1.751.000	€ 1.347.000	€ 404.000
- Voorwaardencriterium	€ 117.000	€ 0	€ 117.000
- Misbruik & Oneigenlijk gebruik	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 1.868.000	€ 1.347.000	€ 521.000

Bevinding

Uit het onderzoek is gebleken dat dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens.

Na aftrek van begrotingsonrechtmatigheden, die op grond van vooraf vastgestelde afspraken met de gemeenteraad zoals opgenomen in de Financiële verordening gemeente Wassenaar 2023 (artikel 29 lid 4 en 5) vooraf als "acceptabel" zijn geduid, resteert een saldo aan 'niet-acceptabele' begrotingsonrechtmatigheden van € 404.000.

Voor het voorwaardencriterium wordt een bedrag van € 117.000 als financieel onrechtmatig aangemerkt. De gevonden individuele rechtmatigheidsfouten en de individuele rechtmatigheidsonduidelijkheden boven de door de gemeenteraad vastgestelde rapportagegrens van € 50.000 betreffen in totaal € 521.000 en zijn nader toegelicht in deze paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag 2024.

Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid beschrijft de visie op het grondbeleid en de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert. De gemeente Wassenaar zal per ontwikkeling bepalen in welke mate zij de regie wil voeren. Gewenste initiatieven vanuit de markt worden gestimuleerd. Wel zal voorafgaand aan de werkelijke start van het project een intentieovereenkomst worden gesloten om de haalbaarheid te bepalen.

Wanneer de markt geen initiatieven ontplooit om te komen tot een door de gemeente gewenste ontwikkeling, dan zal de gemeente deze taak op zich nemen. Dus faciliterend grondbeleid waar het kan en actief grondbeleid waar het nodig is .

Beleidsstukken:

Het grondbeleid in 2024 is gevoerd aan de hand van een twee beleidsstukken:

- *Nota Grondbeleid 2015-2019*

De Nota Grondbeleid 2015-2019 schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Wassenaar. De nota beschrijft onder meer de grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft. Ook staan de concrete grondbeleidskeuzes erin. Doel is het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid. Momenteel wordt gewerkt aan een actualisatie van deze nota, waarvoor een projectopdracht wordt opgesteld.

- *Grondprijzenbrief*

Het College stelt jaarlijks de grondprijzenbrief vast waarin, voor zover mogelijk, concrete (minimum) grondprijzen worden genoemd. De in de Nota Grondbeleid 2015-2019 genoemde grondprijsmethodieken gelden als uitgangspunt voor de concreet te benoemen grondprijzen. Er zijn verschillende tarieven voor verschillende functies. Zo is in het algemeen de grondprijs voor sociale woningbouw lager dan voor maatschappelijke of commerciële functies. De organisatie is bezig met actualiseren van de grondprijzenbrief. Dit document wordt naar verwachting in het eerste kwartaal 2025 door het College vastgesteld.

Wettelijke/landelijke grondslagen:

- Omgevingswet
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg);
- Gemeentewet (Gemw);
- Wet Markt en Overheid (Wet MenO).

Grondexploitaties of eigen ontwikkelingen

Uitgangspunt van de gemeente Wassenaar is dat het saldo van de grondexploitatie of ontwikkeling terugvloeit naar de algemene reserve (via het jaarrekeningresultaat) en dat het saldo van alle grondexploitaties of ontwikkeling minimaal nul moet zijn, maar het streven is een positief saldo. Bij gronduitgifte voor woningbouwprojecten wordt er gewerkt met de residuele grondwaarde benadering. In principe worden exploitaties niet aan elkaar gekoppeld. Er waren in 2024 geen actieve grondexploitaties. Wel wordt gewerkt aan enkele grote eigen ontwikkelingen, zoals de gemeentewerf, Het Kerkehout en de vrijvallende schoollocaties.

Intentieovereenkomst

Voor grotere initiatieven en projecten maakt de gemeente Wassenaar, indien nodig, gebruik van een intentieovereenkomst en/of anterieure overeenkomst. Dit biedt zowel de gemeente als de ontwikkelaar de mogelijkheid om in een vroeg stadium inhoudelijke en financiële haalbaarheid te verkennen, voordat een project concreet wordt uitgewerkt.

Tijdens deze initiatieffase wordt al een aanzienlijke inzet van de ambtelijke capaciteit gevraagd. Om deze inzet te dekken, bevat de intentieovereenkomst afspraken over vergoeding van deze capaciteit. Dit stelt de gemeente in staat om ontwikkelende partijen effectief te begeleiden.

De intentieovereenkomst heeft doorgaans een beperkte looptijd en dient primair om de haalbaarheid van een gewenste ontwikkeling te onderzoeken. Mocht een van de partijen besluiten niet verder te willen, dan voorziet de overeenkomst meestal in een exit-regeling, inclusief afspraken over kostenvergoeding en de overdracht van reeds geproduceerde stukken.

Belangrijk is dat het afsluiten van een intentieovereenkomst nog geen besluit inhoudt over de daadwerkelijke uitvoering van een project. Dat gebeurt pas in een later stadium binnen de publiekrechtelijke ruimtelijke procedure.

Anterieure overeenkomst en kostenverhaal

Indien de gemeente eigenaar is van de ontwikkellocatie worden de kosten voor de verwerving, bouw- en woonrijp maakwerkzaamheden in de uitgifteprijs van de grond verwerkt. Kostenverhaal vindt hierdoor plaats bij verkoop en is dus anderszins verzekerd.

Wanneer de ontwikkellocatie in eigendom is bij een derde, kunnen de kosten op twee manieren worden verhaald of verzekerd:

1. **Privaatrechtelijk:** Door het sluiten van een anterieure overeenkomst, voorafgaand aan het ruimtelijk besluit dat de bouwplannen mogelijk maakt.
2. **Publiekrechtelijk:** Door gelijktijdig met het ruimtelijk besluit een exploitatieplan vast te stellen.

Jaarrekening 2024

Balans per 31 december 2024

ACTIVA <i>Bedragen * € 1.000</i>	31 december 2024	31 december 2023
<u>Vaste activa</u>		
Immateriële vaste activa	39	41
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	39	41
Materiële vaste activa	59.597	56.019
- Investerings met een economisch nut	46.162	43.934
- Investerings met een economisch nut heffingen	1.067	1.242
- Investerings met een maatschappelijk nut	12.368	10.843
Financiële vaste activa	5.407	5.349
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	454	454
- Leningen aan deelnemingen	2.829	2.829
- Overige langlopende leningen	2.124	2.066
Totaal vaste activa	65.043	61.409
<u>Vlottende activa</u>		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	17.237	29.660
- Vorderingen op openbare lichamen	8.566	7.718
- R/C verhouding met het Rijk	4.038	18.179
- R/C verhouding niet financiële instellingen	0	322
- Overige vorderingen	4.633	3.441
Liquide middelen	40	106
- Kassaldi	7	7
- Banksaldi	33	99
Overlopende activa	6.612	5.408
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	989	846
- De overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.623	4.562
Totaal vlottende activa	23.889	35.174
TOTAAL ACTIVA	88.932	96.583

PASSIVA	31 december 2024		31 december 2023	
<i>Bedragen * € 1.000</i>				
Vaste passiva				
Eigen vermogen		57.188		58.439
Algemene reserve	51.370		52.901	
Bestemmingsreserves	4.853		6.458	
Gerealiseerde resultaat	965		-920	
Voorzieningen		17.351		20.560
Voorzieningen	17.351		20.560	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		117		180
- Door derden belegde gelden	102		165	
- Waarborgsommen	15		15	
Totaal vaste passiva		74.656		79.179
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		4.877		8.998
- Overige schulden	4.877		8.998	
Overlopende passiva		9.399		8.406
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.600		4.578	
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.528		3.688	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	271		140	
Totaal vlottende passiva		14.276		17.404
TOTAAL PASSIVA		88.932		96.583
Waarborgen en garanties		232.494		219.833

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

ALGEMEEN

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Alle genoemde bedragen zijn afgerond x € 1.000, tenzij anders vermeld.

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële Verordening 2023 Gemeente Wassenaar, ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de Raad op 24 oktober 2023 (raadsbesluit Z/23/073884) de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling van de gemeente Wassenaar.

Vergelijking met voorgaande jaren

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van de resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Er hebben in het boekjaar geen stelsel- en/of schattingswijzigingen plaatsgevonden.

Afgeleide financiële instrumenten

Gemeente Wassenaar maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van de rekening-courant bankrekeningen en schatkistbankieren bij het Ministerie van Financiën.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële Verordening 2023 gemeente Wassenaar, het controleprotocol gemeente Wassenaar 2024 en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV. Dat betekent dat:

1. De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
2. De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader 2024 zoals op 16 september 2024 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten op programmaniveau en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Financiële Verordening 2023 gemeente Wassenaar (artikel 29 lid 4 en 5) is beschreven wanneer deze overschrijdingen 'acceptabel' zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten op programmaniveau, onderschrijdingen van lasten op programmaniveau en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de Raad zijn gemeld (conform artikel 5 lid 3 van

de Financiële Verordening gemeente Wassenaar 2023).

- Ten aanzien van het M&O criterium is het M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- 3. De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen Financiële Verordening 2023 gemeente Wassenaar en Controleprotocol 2024 gemeente Wassenaar. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 947.467) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves is gehanteerd waarboven cumulatieve rechtmatigheidsfouten en rechtmatigheidsongduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringsgrens van € 50.000 is gehanteerd waarboven individuele rechtmatigheidsfouten en rechtmatigheidsongduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen.

Waardering activa en passiva

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Investeringsbijdragen die tot 2003 hebben plaatsgevonden zijn inclusief btw geactiveerd. De investeringen die vanaf 2003 hebben plaatsgevonden zijn, mits deze compensabel zijn in het kader van de Wet op het btw-compensatiefonds, exclusief btw geactiveerd.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs indien deze hoger was dan de activeringsgrens van € 25.000, conform opgenomen in de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2024 van de gemeente Wassenaar. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen mogen desgewenst in mindering worden gebracht op het geactiveerde bedrag. De verkregen bijdrage wordt als bate verantwoord.

Het aanvangsmoment voor de afschrijving op bijdragen aan activa in eigendom van derden is het moment van ingebruikneming van de betrokken investering.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden dienen afzonderlijk in de balans te worden opgenomen. In de toelichting op de balans dient te worden aangegeven welke methode van afschrijving zal worden berekend. Tevens zal een verloopoverzicht worden opgenomen voor de verschaffing van het vereiste inzicht.

Materiële vaste activa

Investerings met economisch nut/ Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs indien deze hoger was dan de activeringsgrens van € 25.000, conform opgenomen in de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2024 van de gemeente Wassenaar. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op de voltooiing, verwerving of het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

De volgende materiële vaste activa worden lineair afgeschreven in:

- a. maximaal 60 jaar:
 - rioleringen
 - tunnels, viaducten en bruggen;
 - kades en waterkeringen;
 - nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
 - nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
 - renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
 - renovatie, restauratie en aankoop woonruimten;
 - renovatie, restauratie en aankoop schoolgebouwen;
- b. maximaal 40 jaar:
 - parken, sportvelden, onderlaag kunstgrasvelden en groenvoorzieningen;
 - waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
- c. maximaal 30 jaar:
 - wegen, pleinen en rotondes;
 - openbare verlichting;
 - straatmeubilair;
 - technische installaties;
- d. 25 jaar:
 - geluidswallen;
 - aanleg tijdelijke terreinwerken;
- e. 15 jaar:
 - pompen en gemalen;
 - kantoormeubilair en schoolmeubilair;
 - zware transportmiddelen;
- f. 10 jaar:
 - nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
 - veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
 - aanhangwagens en schaftwagens;
 - personenauto's en lichte motorvoertuigen;
 - aanhangwagens en schaftwagens
 - toplaag kunstgrasvelden;
- g. maximaal 5 jaar:
 - telefooninstallaties;
 - automatiseringsapparatuur.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

(Het gebruiksrecht voor onbepaalde duur op) Software is als afzonderlijk actief opgenomen onder de materiële vaste activa als investering met economisch nut.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden met een periodieke canonvergoeding worden blijvend gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs (de benaderde marktwaarde) op het moment van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs.

Tijdelijk (voortdurend) in erfpacht uitgegeven gronden met een afkoop van de toekomstige canonbetalingen/verplichtingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs (de benaderde marktwaarde) op het moment van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. De ontvangen afkoopsom in verband met de afkoop van tijdelijke (voortdurende) erfpacht wordt vanuit het matchingsbeginsel op de balans (als zijnde vooruit ontvangen periodieke erfpachtcanons) onder de vaste schulden verantwoord.

Eeuwigdurend in erfpacht uitgegeven gronden met een (eeuwigdurende) afkoop van de toekomstige canonbetalingen/verplichtingen worden gewaardeerd tegen registratiewaarde (een laag bedrag pro memorie). De ontvangen afkoopsom in verband met de afkoop van eeuwigdurende erfpacht wordt direct als bate verantwoord in het overzicht van baten en lasten.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Dit betreft investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen en er is geen markt voor. Deze investeringen, evenals investeringen met een economisch nut, worden geactiveerd en afschrijving vindt plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het

aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

Viottende activa

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald op basis van de geschatte individuele inningskansen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de gemeente Wassenaar.

Overlopende activa

Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. de kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wet Ruimtelijke Ordening/ Besluit Ruimtelijke Ordening; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

- 1) Reserves, gespecificeerd naar:
 - algemene reserves;
 - bestemmingsreserves;
- 2) Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de raad van de gemeente Wassenaar. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming (beklemming) heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het de algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De wachtgeldverplichting ten behoeve van wethouders is gewaardeerd op een interne berekening. De pensioenverplichtingen zijn vanaf boekjaar 2021 in eigen beheer van de gemeente Wassenaar en worden jaarlijks geïndexeerd op basis van actuariële berekeningen.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een actuele meerjarenraming (beheerplan) van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor geformuleerd zijn. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid hiervoor nader uiteengezet. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden met een rent typische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

BATEN EN LASTEN

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

De algemene uitkering is verantwoord op basis van de laatst ontvangen betaalspecificatie van het Ministerie van BZK en conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie van het Ministerie van BZK. Ten aanzien van de component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar 2024 laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die door het CAK worden vastgesteld en geïnd en in de jaarrekening worden verantwoord geldt de onzekerheid over de omvang en hoogte van deze eigen bijdragen door het ontbreken van de inkomensgegevens.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Vanaf boekjaar 2023 is een voorziening gevormd voor bovenwettelijk verlof omdat hierbij geen sprake meer was van een vergelijkbaar volume. Voor overige arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten 4 jaar.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

Activa

ASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die niet tastbaar zijn. Het betreft bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer zij een objectief bepaalde waarde hebben.

Bedragen * € 1.000

	Boek- waarde 31-12 2023	Inves- tering	Des- inves- Tering	Aflossing / af schrijving	Bijdrage van derden	Af- waardering en	Boek- waarde 31-12 2024
Bijdragen aan activa in eigendom derden	41	-	-	2	-	-	39
Totaal immateriële activa	41	-	-	2	-	-	39

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven zodat de lasten in de exploitatie over meerdere jaren worden verdeeld. Conform de BBV-regelgeving wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven en investeringen met een maatschappelijk nut. In het verslagjaar zijn er geen afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen geweest.

Materiële vaste activa met economisch nut

Bedragen * € 1.000

	Boek- waarde 31-12 2023	Inves- tering	Des- inves- Tering	Af- schrijving	Bijdrage van derden	Af- waardering en	Boek- waarde 31-12 2024
Gronden en terreinen	841	-	-	1	-	-	840
Bedrijfsgebouwen	40.785	3.140	-	1.139	103	-	42.683
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	385	115	-	42	-	-	458
Vervoermiddelen	535	176	-	69	-	-	642
Machines, apparaten, installaties	28	-	-	10	-	-	18
Overige materiële activa	1.360	543	-	382	-	-	1.521
Totaal materiële activa	43.934	3.974	-	1.643	103	-	46.162

Gronden en terreinen

Bedragen * € 1.000

	Boek- waarde 31-12 2023	Inves- - tering	Des- inves- - tering	Af- schrijvin- g	Bijdrag e van derden	Af- waarderin- g en	Boek- waarde 31-12 2024
Gronden en terreinen in erfpacht uitgegeven	278	-	-	-	-	-	278
Overige gronden en terreinen	563	-	-	1	-	-	562
Totaal gronden en terreinen	841	-	-	1	-	-	840

Bedrijfsgebouwen

Combispoorthal

Uitbreiding Rijnlands Lyceum Wassenaar

Restauratie/verbouwing Raadhuis De Paauw

Verkoop Schoolstraat 29

Grond-, weg en waterbouwkundige werken

Storm van 's-Gravezandeweg en Schouwweg

Vervoermiddelen

Tractiemiddelen buitendienst

Overige materiële activa

Vervanging netwerkcomponenten ICT

1^e inrichting OLP en meubilair RLW

De bijdrage van derden bestaan uit:

- Subsidie De Paauw bruggen

Materiële vaste activa met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven

Bedragen * € 1.000

	Boek- waarde 31-12 2023	Inves- tering	Des- inves- tering	Af- schrijving	Bijdrage van derden	Af- waardering en	Boek- waarde 31-12 2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.238	-	-	173	-	-	1.065
Overige materiële activa	4	-	-	2	-	-	2
Totaal materiële activa	1.242	-	-	175	-	-	1.067

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Bedragen * € 1.000

	Boek- waarde 31-12 2023	Inves- tering	Des- inves- - terin g	Af- Schrijvin g	Bijdrag e van derden	Af- waarderin g en	Boek- waarde 31-12 2024
Gronden en terreinen	-253	-	-	-	202	-	-455
Bedrijfsgebouwen	108	61	-	6	-	-	163
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.927	2.222	-	209	335	-	12.605
Overige materiële vaste activa	61	-	-	6	-	-	55
Totaal materiële activa	10.843	2.283	-	221	537	-	12.368

De belangrijkste (des-)investeringen zijn:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

- Wegen Teylingerhorst
- Versterking dorpskern

De bijdrage van derden bestaan uit:

- Provinciale subsidie ecologische verbingszone, dit betreft een in 2023 en 2024 vooruit ontvangen bedrag, de kosten worden gemaakt vanaf 2025.
- Bijdragen in de kosten van de Versterking Dorpskern

Financiële vaste activa

bedragen * € 1.000

	31-12-2023	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving/af lossing	31-12-2024
Deelnemingen	454	-	-	-	454
Leningen deelnemingen	2.829	-	-	-	2.829
Overige langlopende leningen u/g	2.066	147	10	79	2.124
Totaal	5.349	147	10	79	5.407

Deelnemingen

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Aantal aandelen 31-12-2024	Nominale waarde /Aandeel
Aandelen Alliander	213	213	644.926	5
Aandelen BNG	241	241	106.392	2,5
Aandelen Dunea	-	-	80.484	5
Totaal	454	454		

Leningen deelnemingen

	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2024
Geldlening Alliander	2.829	-	-	-	2.829
Totaal	2.829	-	-	-	2.829

Langlopende leningen u/g

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2024
Geldlening SVN	1.849	64	10	-	1.903
Hypothecaire geldleningen personeel	217	-	-	79	138
Geldlening kasteel Oud Wassenaar	-	83	-	-	83
Totaal	2.066	147	10	79	2.124

VLOTTENDE ACTIVA

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

bedragen * € 1.000

	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	8.566	7.718
Schatkistbankieren (SKB) Rijk	4.038	18.179
R/C verhouding niet financiële instellingen	-	322
Overige vorderingen	4.633	3.441
Totaal	17.238	29.660

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen zijn de vorderingen op de Belastingdienst voor het BCF. Ook zijn hier de debiteuren opgenomen die als overheidsinstelling worden aangemerkt te weten Rijk, provincies, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en gemeenten.

Schatkistbankieren (SKB) Rijk

Schatkistbankieren betreft de wettelijke verplichting om overtollige middelen in de schatkist aan te houden bij het Rijk. Gemeente Wassenaar heeft in 2024 voldaan aan de vereisten van de regeling.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar 2024					
(1)	Drempelbedrag	1.766			
Kwartalen		1	2	3	4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	150	194	151	125
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.616	1.572	1.615	1.642
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	88.320			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	88.320			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*2,0% min 1 miljoen en max 500 miljoen + (4c)*0,2% (max 500 miljoen)	Drempelbedrag	1.766			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
Kwartalen		1	2	3	4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.645	17.661	13.929	11.477
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	150	194	151	125

R/C verhouding niet financiële instellingen

Dit betreft een rekening-courant verhouding met de gemeente Leidschendam – Voorburg. Ultimo 2024 betreft dit een schuld en is deze post opgenomen onder de overlopende passiva.

Overige vorderingen

bedragen * € 1.000

	Belasting- debiteuren	Bijstands- debiteuren	Overig	Totaal
Vorderingen per 31-12-2023	1.089	1.637	1.379	4.105
Af voorziening dubieuze debiteuren	-88	-525	-51	-664
	1.001	1.112	1.328	3.441
Vorderingen per 31-12-2024	1.712	1.429	2.215	5.356
Af voorziening dubieuze debiteuren	-92	-527	-104	-723
	1.620	902	2.111	4.633

Liquide middelen

bedragen * € 1.000

	31-12-2024	31-12-2023
Kassaldi	7	7
Banksaldi	33	99
Totaal	40	106

Wassenaar kan onder de financieringsovereenkomst met huisbankier BNG aanspraak maken op een rekening-courantkrediet van maximaal € 2,0 miljoen.

Overlopende activa

bedragen * € 1.000

	31-12-2024	31-12-2023
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	989	846
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.623	4.562
Totaal	6.612	5.408

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

*bedragen * € 1.000*

	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen Bedragen	Saldo 31-12-2024
<u>Rijk</u>				
Algemene uitkering	-	66	-	66
M16 Noodopvang Oekraïne	98	-	98	-
B2 Toeslagenaffaire	96	186	96	186
G3 BBZ	14	7	-	21
C62 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	54	9	24	39
G12 Kwijtschelden schulden KOTA	83	3	83	3
H4 Sportstimulering	60	-	-	60
G4 TOZO	12	5	12	5
Vergoeding AZC	-	526	-	526
H30 SPUK GALA	9	-	9	-
	426	802	322	906
<u>Overige overheid</u>				
RWS / Provincie ZH, subsidies	57	-	-	57
MRDH, subsidie Verkeersprojecten	363	-	337	26
	420	-	337	83
Totaal	846	802	659	989

De post overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen worden bedragen opgenomen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen, kan als volgt worden gespecificeerd:

*bedragen * € 1.000*

	31-12-2024	31-12-2023
BSGR	911	889
Veiligheidsregio Haaglanden	1.235	1.160
Verzekeringen	86	102
Anterieure overeenkomsten	317	190
Rente schatkistbankieren	85	183
Zorglokaal	93	206
Gemeente Leidschendam-Voorburg	-	41
Gemeente Voorschoten, DVO ICT/MO	271	242
Avalex	398	355
Abonnementen/licenties	729	719
Omgevingsdienst Haaglanden	316	198
Verhaal schade openbare ruimte	131	-
Energiekosten SiSa H32	474	-
Diverse posten < € 100.000	577	277
Totaal	5.623	4.562

Passiva

Overzicht reserves

Overzicht reserves per 31 december	Saldo 31-12-2023	Vermeer- dering	Vermin- dering	Resultaat 2023	Saldo 31-12-2024
Algemene reserves					
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	44.901	990	-1.600	-920	43.370
Algemene reserve weerstandsvermogen	8.000	0	0	0	8.000
Totaal algemene reserves	52.901	990	-1.600	-920	51.370
Bestemmingreserves					
BR volkshuisvesting en duurzaamh.	577	0	0	0	577
BR kunstopdrachten	44	0	-44	0	0
BR uitvoering Sociaal domein	756	0	-157	0	599
BR invest sport (beg 17)	129	0	0	0	129
BR verkeersprojecten	51	0	-51	0	0
BR egalisatie omgevingsvergunningen	1.285	0	-496	0	789
BR grote projecten	2.271	0	-444	0	1.826
BR Groencompensatie Amerikaans Ambassade	375	0	-3	0	372
BR Transitievisies Klimaatakkoord	35	0	-35	0	0
BR Reorganisatie	936	0	-375	0	561
Totaal bestemmingreserves	6.458	0	-1.605	0	4.853
Totaal Reserves	59.359	990	-3.206	-920	56.223

Toelichting op de reserves

Soort reserve	Algemene reserve
Naam	Algemene reserve (vrij besteedbaar)
Doelstelling	Algemene reserve waarmee onvoorziene negatieve rekeningresultaten opgevangen kunnen worden en in dekking kan worden voorzien van incidentele exploitatielasten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2024: € 990.000: -Opgeheven bestemmingsreserve kunstopdrachten € 44.000 -Opgeheven bestemmingsreserve transitievisies klimaatakkoord € 35.000 -Opgeheven bestemmingsreserve verkeersprojecten € 51.000 -Verkoopopbrengst Schoolstraat 29 € 860.000

Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2024: € 2.520.000: -Onttrekking Jaarresultaat 2023 € 920.000 -Implementatie nieuw financieel systeem € 30.000 -Acties verbeteren bestuurscultuur € 73.000 -Ontvlechting sociaal domein gemeente Voorschoten € 200.000 Budgetoverhevelingen bestemming jaarrekeningresultaat 2023: -Overheveling Oekraïne gelden € 278.000 -DVO MO/beleidsplan SD/ Sociaal team € 113.000 -Omgevingswet € 78.000 -Woonwagens Ruigelaan/Lage weide € 17.000 -Onderzoek internationals € 17.000 -IHP onderwijshuisvesting € 42.000 -Nieuw subsidiebeleid € 10.000 -Sociaal Team Wassenaar € 85.000 -DVO MO 2023 achterstanden Jeugdwet en Wmo € 140.000 -Vervangen voetgangersbrug in Park Rust en Vreugd € 44.000 -Toezichthouder kabels en leidingen aanleg glasvezelnet € 44.000 -Transitievergoeding combispoorhal de Duinpan € 117.000 -Elektrotechnische voorzieningen de Kieviten € 75.000 -Instandhoudingsvergoeding Kieviten Spoorhal Beheer BV € 98.000 -Versterking dorpskern € 113.000 -Voorbereidingskrediet Raadhuis de Paauw € 13.000 -CV-ketelaansturing en brandweerinstallatie € 13.000
Omvang per 1-1-2024	€ 44.901.000
Omvang per 31-12-2024	€ 43.370.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Geen

Naam	Algemene reserve weerstandsvermogen
Doelstelling	Financiële buffer voor algemene en onbepaalde risico's.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 8.000.000
Omvang per 31-12-2024	€ 8.000.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Geen

Soort reserve	Bestemmingsreserve
---------------	--------------------

Naam	Reserve volkshuisvesting en duurzaamheid
Doelstelling	Dekking van stimuleringsinitiatieven inzake het volkshuisvestingsgebied.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 577.000
Omvang per 31-12-2024	€ 577.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Geen

Naam	Reserve kunstopdrachten
Doelstelling	Dekking van de aankoop van gemeentelijk kunstbezit.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2024
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	Opheffen reserve € 44.000
Omvang per 1-1-2024	€ 44.000
Omvang per 31-12-2024	-
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Reserve is opgeheven

Naam	Reserve uitvoering Sociaal Domein
Doelstelling	Het opvangen van tekorten die ontstaan bij de uitvoering van de nieuwe en oude taken Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet door uitgaven van zorg en ondersteuning aan inwoners.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	n.v.t.

Onttrekking	-OTO budget MO € 157.000
Omvang per 1-1-2024	€ 756.000
Omvang per 31-12-2024	€ 599.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Geen

Naam	Reserve investeringen sport
Doelstelling	Maatregelen uitvoering sportaccommodatiebeleid voor gemeentelijke- en niet gemeentelijke sportaccommodaties.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	-
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 129.000
Omvang per 31-12-2024	€ 129.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	€ 635.000
Bijzonderheden	Geen

Naam	Reserve verkeersprojecten
Doelstelling	Dekking van kosten van toekomstige Wassenaarse verkeersprojecten
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2024
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	Opheffen reserve € 51.000
Omvang per 1-1-2024	€ 51.000
Omvang per 31-12-2024	-
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Reserve is opgeheven

Naam	Reserve egalisatie omgevingsvergunningen
Doelstelling	Egalisatiereserve ter borging van stabiliteit van tarieven en opbrengsten
Functie	Egalisatiefunctie
Vervaldatum	-

Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	-Extra inzet bouwinspectie € 380.000 -In beheer nemen Omgevingswet € 116.000
Omvang per 1-1-2024	€ 1.285.000
Omvang per 31-12-2024	€ 789.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Geen

Naam	Reserve grote projecten
Doelstelling	Verlenen van incidentele financiële ondersteuning aan grote projecten of in breder verband incidentele ondersteuning aan initiatieven die een verband of relatie hebben met (grote) projecten
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	-
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2024: € 444.000 -Vorbereidingskosten sanering gemeentewerf € 15.000 -Plankosten herontwikkeling gemeentewerf € 97.000 -OTO-frictiekosten Omgevingswet € 20.000 -Kwartiermaker Duin, Horst en Weide € 90.000 -Dekking Integraal huisvestingsplan bestuurscentrum en gemeentewerf € 15.000 -Evenementenbeleid € 2.000 -Herbestemming/ontwikkeling Schulpwei € 55.000 -Woningbouw Kerkehout € 150.000
Omvang per 1-1-2024	€ 2.271.000
Omvang per 31-12-2024	€ 1.826.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	€ 2.500.000
Bijzonderheden	-

Naam	Reserve groencompensatie Amerikaanse Ambassade
Doelstelling	Groencompensatie Amerikaanse Ambassade
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	-
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	-Uitgaven groencompensatie Amerikaanse ambassade € 3.000

Omvang per 1-1-2024	€ 375.000
Omvang per 31-12-2024	€ 372.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Geen

Naam	Reserve transitievisies klimaatakkoord
Doelstelling	Opstelling transitievisies voor warmte, wijkaanpak-plannen en de informatievoorziening via energieloketten
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2024
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	Opheffen reserve € 35.000
Omvang per 1-1-2024	€ 35.000
Omvang per 31-12-2024	-
Minimale omvang	-
Maximale omvang	€ 237.000
Bijzonderheden	Reserve is opgeheven

Naam	Bestemmingsreserve reorganisatie
Doelstelling	Dekking van de kosten van de ontvlechting voortvloeiend uit het uittreden uit de GR Werkorganisatie Duivenvoorde en de kosten van opbouw van de nieuwe organisatie
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	-
Toevoeging	n.v.t.
Onttrekking	-Uitgaven OTO budget € 300.000 -Implementatie nieuw financieel systeem € 75.000
Omvang per 1-1-2024	€ 936.000
Omvang per 31-12-2024	€ 561.000
Minimale omvang	-
Maximale omvang	-
Bijzonderheden	Geen

Overzicht voorzieningen

Overzicht voorzieningen per 31 december	Saldo 31-12-2023	Vermeer- dering	Vermin- dering	Vrijval	Saldo 31-12-2024
<i>Voorzieningen (VZ) verplichtingen, verliezen</i>					
VZ Wachtgeld & pensioenen wethouders	971	191	-152	0	1.011
VZ Verlofsparen	104	97	0	0	201
VZ VSO ontvlechting WODV	84	48	-100	-6	26
VZ Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)	39	63	-20	0	83
VZ Bovenwettelijk Verlof	566	152	0	0	718
<i>Voorzieningen voor risico's</i>					
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.765	551	-272	-6	2.038
<i>Voorzieningen voor onderhoudsegalisatie</i>					
Voorz. vastgoed	2.407	1.418	-931	0	2.894
Voorz. onderhoud wegen	2.924	1.163	-2.239	0	1.848
Voorz. onderhoud bruggen	104	71	5	0	180
Voorz. onderhoud openbare verlichting	728	136	-353	0	512
Voorz. onderh. verkeersregelinstallaties	1.027	65	-368	0	724
Voorz. onderhoud waterwegen	407	109	-243	0	273
Voorz. onderhoud speeltoestellen	623	34	-149	0	509
Voorz. onderh. en aanpass. gymnastieklok	206	56	0	0	262
Gevefonds subsidie pandeigenaren	58	0	-10	0	48
Totaal voorzieningen voor onderhoudsegalisatie	8.485	3.053	-4.288	0	7.250
<i>Voorzieningen vervangingsinvesteringen</i>					
Spaarvoorziening riolering	10.230	831	-3.365	0	7.696
Totaal voorzieningen vervangingsinvesteringen / heffing	10.230	831	-3.365	0	7.696
<i>Voorzieningen middelen derden</i>					
Egalisatievoorziening riolering	34	287	0	0	321
Egalisatievoorziening afval	46	0	0	0	46
Totaal voorzieningen middelen derden waarvan de bestemming gebonden is	80	287	0	0	367
Totaal voorzieningen	20.560	4.722	-7.925	-6	17.351

Toelichting op de voorzieningen

VZ verplichtingen, verliezen en risico's

Naam	Voorziening wachtgeld+pensioenen wethouders
Doelstelling	Bekostigen van wachtgelduitkeringen en pensioenen aan voormalig wethouders.
Toevoeging	-Dotatie 2024: € 191.000
Vermindering	-Uitkeringen 2024: € 127.000 -Waardeoverdracht pensioengelden € 25.000
Omvang per 1-1-2024	€ 971.000
Omvang per 31-12-2024	€ 1.011.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen

Naam	Voorziening Verlofsparen
Doelstelling	Dekking van de kosten voor vervanging voor werknemers die deelnemen aan de verlofspaarregeling
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 97.000
Vermindering	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 104.000
Omvang per 31-12-2024	€ 201.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Op basis van de CAO artikel 6.3

Naam	Voorziening VSO ontvlechting WODV
Doelstelling	Dekking van de kosten die verband houden met de gesloten vaststellingsovereenkomst (VSO) vm. personeel
Toevoeging	-Aandeel gemeente Voorschoten € 48.000
Vermindering	-Uitgaven 2024 € 100.000 -Vrijval surplus voorziening € 6.000
Omvang per 1-1-2024	€ 84.000
Omvang per 31-12-2024	€ 26.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen

Naam	Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)
Doelstelling	Dekking van de kosten voor de vervanging van medewerkers die gebruik maken van de Regeling Vervroegde Uittreding
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 63.000

Vermindering	-Uitkeringen 2024 € 19.000
Omvang per 1-1-2024	€ 39.000
Omvang per 31-12-2024	€ 83.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Op basis van artikel 2.11 CAO

Naam	Voorziening Bovenwettelijk Verlof
Doelstelling	Voorziening voor bovenwettelijke verlofuren van medewerkers van de ambtelijke organisatie.
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 152.000
Vermindering	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 566.000
Omvang per 31-12-2024	€ 718.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	O.g.v. artikel 44 lid 1 BBV dient voor arbeidsgerelateerde verplichtingen zonder jaarlijks vergelijkbaar volume een voorziening te worden gevormd

VZ onderhoudsegalisatie

Naam	Voorziening vastgoed
Doelstelling	Planmatig groot onderhoud
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2024: € 1.418.000 -Dotatie 2024: € 1.229.000 -SPUK uitkering € 183.000 -Subsidie molen € 6.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 865.000 -Restitutie SPUK uitkering € 66.000
Omvang per 1-1-2024	€ 2.407.000
Omvang per 31-12-2024	€ 2.894.000
Onderhoudsplan	Beheerplan Vastgoed 2021-2024
Bijzonderheden	Geen

Naam	Voorziening onderhoud wegen
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de gemeentelijke wegen (verhardingen).
Toevoeging	-Dotatie 2024: € 1.163.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 2.239.000
Omvang per 1-1-2024	€ 2.924.000
Omvang per 31-12-2024	€ 1.848.000
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Wegen 2021-2023

Bijzonderheden	De vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 is vertraagd en zal naar verwachting in het 2e kwartaal 2025 plaatsvinden.
----------------	---

Naam	Voorziening onderhoud bruggen
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de kunstwerken.
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 71.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 5.000
Omvang per 1-1-2024	€ 104.000
Omvang per 31-12-2024	€ 180.000
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Bruggen 2021-2023
Bijzonderheden	De vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 is vertraagd en zal naar verwachting in het 2e kwartaal 2025 plaatsvinden.

Naam	Voorziening openbare verlichting
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de openbare verlichting.
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 136.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 352.000
Omvang per 1-1-2024	€ 728.000
Omvang per 31-12-2024	€ 512.000
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Openbare verlichting 2021-2023
Bijzonderheden	De vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 is vertraagd en zal naar verwachting in het 2e kwartaal 2025 plaatsvinden.

Naam	Voorziening onderhoud verkeersregelininstallaties
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van verkeersregelininstallaties.
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 65.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 368.000
Omvang per 1-1-2024	€ 1.027.000
Omvang per 31-12-2024	€ 724.000
Onderhoudsplan	Update Beheerplan VRI 2021-2023
Bijzonderheden	De vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 is vertraagd en zal naar verwachting in het 2e kwartaal 2025 plaatsvinden.

Naam	Voorziening onderhoud waterwegen
Doelstelling	Dekking planmatig onderhoud en vervanging van het gemeentelijk kapitaalgoed water (watergangen en de daarbij behorende waterbouwkundige kunstwerken)
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 109.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 243.000

Omvang per 1-1-2024	€ 407.000
Omvang per 31-12-2024	€ 273.000
Onderhoudsplan	Update Beheerplan water 2021-2023
Bijzonderheden	De vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 is vertraagd en zal naar verwachting in het 2e kwartaal 2025 plaatsvinden.

Naam	Voorziening onderhoud speeltoestellen
Doelstelling	Dekking planmatig onderhoud en vervanging van speeltoestellen en bijbehorende ondergronden in de gemeente.
Toevoeging	-Dotatie 2024 € 34.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 149.000
Omvang per 1-1-2024	€ 623.000
Omvang per 31-12-2024	€ 509.000
Onderhoudsplan	Update Beheerplan Spelen 2021-2023
Bijzonderheden	De vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 is vertraagd en zal naar verwachting in het 2e kwartaal 2025 plaatsvinden.

Naam	Voorziening onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen
Doelstelling	Dekking onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen.
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2024: € 56.000 -Dotatie Gymzaal Clematislaan € 23.000 -Dotatie Gymzaal Bonifatiuschool € 17.000 -Dotatie Gymzaal Bloemcampschool € 16.000
Vermindering	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 206.000
Omvang per 31-12-2024	€ 262.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen

Naam	Voorz. gevelfonds subsidie pandeigenaren
Doelstelling	Stimuleren van pandeigenaren in het kader van uitvoering van beeldkwaliteitsplan om te komen tot een toekomstbestendig en aantrekkelijk centrum
Toevoeging	n.v.t.
Vermindering	-Stimuleringssubsidies 2024 € 10.000
Omvang per 1-1-2024	€ 58.000
Omvang per 31-12-2024	€ 48.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen

VZ vervangingsinvesteringen / heffing

Naam	Spaarvoorziening Riolering
Doelstelling	Dekking van de kosten van onderhoud en vervanging (ineens) van rioleringen.
Toevoeging	-Dotatie 2024: € 637.000 -Bijdrage derden € 194.000
Vermindering	-Onderhoud 2024: € 3.365.000
Omvang per 1-1-2024	€ 10.230.000
Omvang per 31-12-2024	€ 7.696.000
Onderhoudsplan	VGRP 2017-2021;IWKp 2019-2023
Bijzonderheden	De raad heeft op 30 maart 2021 besloten het vigerende vGRP 2017-2021 v.w.b. de maatregelplanning en het financiële deel te laten doorlopen t/m 31 december 2023.

VZ middelen derden / bestemming gebonden

Naam	Egalisatievoorziening riolering
Doelstelling	Opvangen van fluctuaties in tarieven.
Toevoeging	Dotatie 2024 € 287.000
Vermindering	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 34.000
Omvang per 31-12-2024	€ 321.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen

Naam	Egalisatievoorziening afval
Doelstelling	Opvangen van fluctuaties in tarieven.
Toevoeging	n.v.t.
Vermindering	n.v.t.
Omvang per 1-1-2024	€ 46.000
Omvang per 31-12-2024	€ 46.000
Onderhoudsplan	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen

Vaste schulden

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeerdering	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2024
Door derden belegde gelden	165	9	72	102
Waarborgsommen	15	-	-	15
Totaal	180	9	72	117

De door derden belegde gelden betreffen de spaarpremies spaarhypotheke ten behoeve van gemeentepersoneel.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

bedragen * € 1.000

	31-12-2024	31-12-2023
Crediteuren	4.877	8.593
Af te dragen omzetbelasting BTW	-	405
Totaal	4.877	8.998

Overlopende passiva

bedragen * € 1.000

	31-12-2024	31-12-2023
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.600	4.578
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.528	3.688
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	271	140
Totaal	9.399	8.406

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

*bedragen * € 1.000*

	31-12-2024	31-12-2023
Salarissen en loonheffing december	1.360	1.001
Gemeente Leidschendam-Voorburg, afrekening W&I	126	112
Ivecke, restitutie subsidie Provincie	440	372
Afrekening regiotaxi MRDH	176	143
Landelijk en regionaal transitiearrangement t.m 2022	359	398
Regionaal transitiearrangement jeugdzorg	724	566
Gemeente Voorschoten DVO MO	54	120
Zorglokaal huishoudelijke ondersteuning en dagbesteding	-	345
Vervanging riool Kerkeboslaan	-	141
Veiligheidsregio Haaglanden FLO	130	-
Transitievergoeding sporthal de Duinpan	112	-
Afrekening Rijnlands Lyceum Wassenaar	607	-
Ministerie van BZK verrekening suppletie	108	-
Te restitueren SiSa bijdrage H4 SPUK Sport	117	-
Te restitueren SiSa bijdrage G10	275	-
Te restitueren SiSa bijdrage H32	474	-
Diverse posten < € 100.000	1.538	1.380
Totaal	6.600	4.578

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

In overeenstemming met het BBV worden de niet bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel als "vooruit ontvangen middelen" op de balans verantwoord onder de balanspost "Overlopende passiva".

	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeerdering	Vrijval/ Afboeking	Boekwaarde 31-12-2024
<i>bedragen * € 1.000</i>				
Ontvangen van het Rijk:				
D8 Onderwijsachterstandenbeleid	573	469	496	546
Geluidsanering	120	-	25	95
G14 Inburgering onderwijsroute	14	38	27	25
G10 Inburgering	160	456	434	182
J55 (C55) Energiearmoede	513	-	185	328
G3 Bijstandsbesluit zelfstandigen	87	-	12	75
G4 Tijdelijke overbrugging zelfstandige ondernemers	255	-	48	207
H30 Brede SPUK GALA	117	512	629	-
D14 Covid Onderwijsvertraging	86	-	48	38
K28 (F28) Klimaat en energiebeleid	98	611	476	233
H4 SPUK sport	765	-	765	-
C62 Kwijtschelding	1	-	1	-
B2 Toeslagenproblematiek	59	186	207	38
H8 Sportakkoord	2	-	2	-
J94 (C94) Verduurzaming	299	495	33	761
Energietoeslag	204	-	204	-
Algemene uitkering	312	-	312	-
	3.665	2.767	3.904	2.528
Ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen:				
Haaglanden asielopvang	23	-	23	-
	23	-	23	-
Totaal	3.688	2.767	3.927	2.528

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen

In het afgelopen jaar zijn een aantal anterieure overeenkomsten afgesloten, waarvoor in 2024 een voorschot ontvangen is. De uitgaven zullen in 2025 volgen.

<i>bedragen * € 1.000</i>	31-12-2024	31-12-2023
Plan herontwikkeling ANWB-locatie	118	-
American School	43	43
Havenkade	43	-
Laan van Pluymestein/Kerkehout	-	12
Rijnlands Lyceum Wassenaar	-	24
St. Jozefkerk	33	33
Oostdorp	19	23
Stoeplaan	10	-
Overige vooruit ontvangen	5	5
Totaal	271	140

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

<i>(bedragen * € 1.000)</i>	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant 1-1-2024	Restant 31-12-2024
Verenigingen op terreinen sport, cultuur en recreatie	1.030	div.	347	313
Instellingen ziekenzorg en ouderenzorg	1.475	div.	2	2
Woningbouwcorporaties (WSW)	123.578	div.	137.461	145.161
Gemeentegaranties woningen particulieren	1.611	div.	23	18
Nationale hypotheek garanties (NHG)	n.v.t.		82.000	87.000
			219.833	232.494

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur- en leaseverplichtingen

Omschrijving	Bedrag	Frequentie	Looptijd
Erfpacht grond tussen Dr. Mansveltkade en Katwijkseweg	101.269	Jaarlijks	30 november 2028
Erfpacht en recht van opstal parkeergelegenheden, enkele kiosken en zendmast Wassenaarse Slag	157.000	Jaarlijks	31 december 2054

Langlopende contracten en/of raamovereenkomsten

Hieronder staat het overzicht van de langlopende contracten in 2024 en die ook in 2025 lopen, waarvan de gemiddelde (jaar) verplichtingen gelijk of groter zijn dan € 100.000 (gebaseerd op de gemiddelde waarde van het contract in 2024 en voorgaande jaren).

Omschrijving	Verplichting (x € 1.000)
Uitbestede straat/rioleringswerkzaamheden	1.123
Uitbesteed asfaltonderhoud	776
Levering gas/elektra	651
Financieel systeem, Burgerzaken, BAG etc.	556
Leerlingenvervoer	495
Bewaking locaties opvang Oekraïners	372
Uitbesteed onderhoud OV/VRI	366
Uitbesteed onkruidbestrijding en vegen goten	281
Baggeren watergangen en vijvers	267
Uitbesteed maai- en slootwerkzaamheden	214
Licenties Microsoft	191
Uitbesteed onderhoud gazons	172
Verzekeringen	157
Licenties LEEF	133
Licenties Cloud software	129
Licenties DECOS	118
Totaal	6.001

Overige verplichtingen

Werkgevers in de sector overheid zijn verplicht eigenrisicodragers voor de werkloosheidwet (WW). Als een werknemer werkloos wordt betaald de gemeente de kosten van de WW-uitkering.

De omvang van de verplichting is afhankelijk van het tijdstip dat de werknemer weer elders aan het werk gaat en van de periode dat de werknemer heeft opgebouwd voor de WW-uitkering.

Gebeurtenissen na balansdatum

Uitvoeringsprogramma openbare ruimte

Het uitvoeringsprogramma openbare ruimte was nog niet geactualiseerd ten tijde van het opleveren van de jaarrekening. Onderdeel hiervan is groot onderhoud. De voorziening Wegen en Voorziening Bruggen zijn daardoor in de voorliggende jaarrekening nog niet op het niveau gebracht van het geactualiseerde onderhoudsplan. Verwacht wordt dat het uitvoeringsprogramma binnenkort zal worden vastgesteld. De gevolgen voor de jaarlijkse dotaties aan de verschillende voorzieningen zullen worden meegenomen in het voorstel.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Overzicht baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primaair 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Veiligheid en handhaving	102	-4.204	-4.103	102	-4.411	-4.309	110	-4.335	-4.225
P2 Mens en maatschappij	11.652	-38.934	-27.281	13.182	-42.244	-29.062	12.036	-40.543	-28.507
P3 Bestuur en middelen	633	-4.171	-3.538	1.551	-4.436	-2.885	1.785	-4.888	-3.103
P4 Fysieke leefomgeving	1.879	-6.176	-4.296	2.728	-6.089	-3.361	2.392	-6.036	-3.644
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	9.716	-19.221	-9.505	9.894	-19.756	-9.862	11.920	-19.500	-7.580
Totaal programma's	23.982	-72.705	-48.723	27.457	-76.937	-49.480	28.243	-75.302	-47.059
Algemene dekkingsmiddelen	58.669	-535	58.134	59.790	-539	59.250	60.438	-526	59.913
Overhead	3.320	-15.055	-11.735	3.518	-16.992	-13.475	3.824	-17.929	-14.105
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	0	0
Saldo van baten en lasten (1)	85.971	-88.320	-2.349	90.765	-94.495	-3.730	92.506	-93.757	-1.251

Reserves									
P1 Veiligheid en handhaving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Mens en maatschappij	50	0	50	1029	0	1029	972	0	972
P3 Bestuur en middelen	731	0	731	1228	-990	239	1113	-990	124
P4 Fysieke leefomgeving	1475	0	1475	1115	-250	865	915	0	915
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	126	0	126	573	0	573	206	0	206
Mutaties reserves	2.382	0	2.382	3.946	-1.240	2.706	3.206	-990	2.216

Gerealiseerde resultaat (2)	88.353	-88.320	32	94.711	-95.734	-1.024	95.712	-94.747	965
------------------------------------	--------	---------	-----------	--------	---------	---------------	--------	---------	------------

1) Het saldo van baten en lasten betreft het saldo van baten en lasten in de programma's vóór mutaties in de reserves.

2) Gerealiseerd resultaat betreft totaal gerealiseerd resultaat na mutaties in de reserves, vóór bestemming.

Nadere toelichting van de baten en lasten per taakveld is te vinden in het programmadeel van het jaarverslag.

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting 2024	Begroting na wijziging	Realisatie 2024	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting na wijziging	Realisatie 2024
<u>1. Veiligheid en Handhaving</u>				<u>1. Veiligheid en Handhaving</u>			
				Onttrekking Algemene Reserve - Oekraïne	0	278	278
<u>2. Mens en Maatschappij</u>				<u>2. Mens en Maatschappij</u>			
Project de Schulpwei	50	70	55	Onttrekking BR Grote Projecten - Project de Schulpwei	50	70	55
Transitievergoeding Sporthal De Duinpan	0	158	117	Onttrekking Algemene Reserve - Transitievergoeding Sporthal De Duinpan	0	158	117
Electravorziening Kieviten	0	75	75	Onttrekking Algemene Reserve - Electravorziening Kieviten	0	75	75
Instandhoudingsvergoedingen Kieviten	0	100	98	Onttrekking Algemene Reserve - Instandhoudingsvergoedingen Kieviten	0	100	98
Burgerberaad	0	188	158	Onttrekking Algemene Reserve - DVO MO uren inclusie	0	50	50
				Onttrekking Algemene Reserve - DVO achterstand jeugd	0	100	100
				Onttrekking Algemene Reserve - Sociaal team Wassenaar	0	85	85
				Onttrekking BR Grote Projecten - Inrichtingsplan Storm / Schouw	0	75	0
				Onttrekking Algemene Reserve - Overig	0	113	113
<u>3. Bestuur en Middelen</u>				<u>3. Bestuur en Middelen</u>			
Implementatie nieuw financieel systeem	150	30	30	Onttrekking Algemene Reserve - Implementatie nieuw financieel systeem	150	30	30
Implementatie nieuw financieel systeem	0	75	75	Onttrekking BR Reorganisatie - Implementatie nieuw financieel systeem	0	75	75
Ontvlechting DVO Voorschoten - Wassenaar Sociaal Domein	500	200	200	Onttrekking BR Grote Projecten - Verduurzaming vastgoed eigen beheer	0	50	0
Ontvlechting DVO Voorschoten - Wassenaar Sociaal Domein	0	75	75	Onttrekking BR Uitv. Sociaal Domein - Ontvlechting DVO Voorschoten - Wassenaar Sociaal Domein	500	200	200
Verbeteren bestuurscultuur	81	81	73	Onttrekking Algemene Reserve- Ontvlechting DVO Voorschoten - Wassenaar Sociaal Domein	0	75	75
Toevoeging Algemene Reserve - Verkoop Schoolstraat 29	0	860	860	Onttrekking Algemene Reserve - Verbeteren bestuurscultuur	81	81	73
Overig	0	30	17	Onttrekking BR Grote Projecten - Onderzoek gemeentewinkel en gemeentewerf	0	50	15
				Onttrekking BR Grote Projecten - Kwartiermaker NPHD	0	90	90
				Onttrekking BR Reorganisatie - Ontvlechting WODV	0	300	300
				Onttrekking BR Uitv. Sociaal Domein - Ontvlechting DVO Voorschoten - Wassenaar Sociaal Domein aanvulling	0	82	82
				Verkoop Schoolstraat 29	0	860	860
				Onttrekking Algemene Reserve - Overig	0	65	43

Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting 2024	Begroting na wijziging	Realisatie 2024	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting na wijziging	Realisatie 2024
4. Fysieke leefomgeving				4. Fysieke leefomgeving			
Invoering Omgevingswet en Wkb	300	343	214	Onttrekking Algemene Reserve - Invoering Omgevingswet	0	78	78
Kosten sanering gemeentewerf	1.000	0	0	Onttrekking BR Grote Projecten - Invoering Omgevingswet en Wkb	0	90	20
RO-procedure nieuwbouw SKOW incl participatietraject	175	7	0	Onttrekking Egalisatiereserve omgevingswet - Invoering Omgevingswet	300	175	116
Toevoeging Egalisatiereserve omgevingswet - Aframing leges omgevingsvergunningen	0	250	0	Onttrekking Algemene Reserve - Kosten sanering gemeentewerf	1.000	0	0
Overig	0	26	15	Onttrekking BR Grote projecten - Ontwikkeling gemeentewerf	0	150	98
				Onttrekking BR Grote Projecten - RO-procedure nieuwbouw SKOW incl participatietraject	175	7	0
				Onttrekking BR Grote Projecten - Ontwikkeling Kerkehout	0	150	150
				Onttrekking BR Egalisatie Omgevingsvergunning - Inhuur bouwinspecteurs	0	380	380
				Onttrekking BR Grote Projecten - Overig	0	26	15
				Onttrekking Algemene Reserve - Overig	0	60	60
				Verkoop gronden en afkoopsom Liander	0	0	70
5. Natuur, Klimaat en Mobiliteit				5. Natuur, Klimaat en Mobiliteit			
Sanering terrein Amerikaanse Ambassade	0	130	3	Onttrekking BR Groencomp. Amerikaanse Ambassade - Sanering terrein Amerikaanse Ambassade	0	130	3
Lokale Energie Strategie 2023-2026	126	126	0	Onttrekking BR Volkshuisvesting en Duurzaamheid - Lokale Energie Strategie 2023-2026	126	126	0
Overig	0	30	0	Onttrekking Algemene Reserve - Brug Rust en Vreugde	0	50	44
				Onttrekking Algemene Reserve - Toezicht aanleg glasvezel	0	55	44
				Onttrekking Algemene Reserve - Versterking Dorpskern	0	113	113
				Onttrekking Algemene Reserve - Overig	0	21	0
				Onttrekking BR Grote Projecten - Overig	0	3	2
				Beheer- en onderhoudsvergoeding Provincie Zuid-Holland inzake knooppunt Ommedijk	0	0	1.520
Saldo incidenteel	2.382	2.854	2.065	Totaal	2.382	4.676	5.527
Saldo incidentele baten en lasten (negatief)			3.462				

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging aan de reserves (x € 1.000)	Raming na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie	Waarvan Structureel
P1 Veiligheid en Handhaving	-	-	-	-
P2 Mens en Maatschappij	-	-	-	-
P3 Bestuur en middelen	990	-	990	-
P4 Fysieke leefomgeving	250	-	-	-
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	-	-	-	-
Totaal	1.240	-	990	-
Onttrekking aan de reserves	Raming na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie	Waarvan Structureel
P1 Veiligheid en Handhaving	278	-	278	-
P2 Mens en Maatschappij	751	-	694	-
P3 Bestuur en middelen	1.228	-	1.113	-
P4 Fysieke leefomgeving	1.115	-	915	-
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	573	-	206	-
Totaal	3.945	-	3.206	-

Overzicht baten en lasten per taakveld

Programma:P1 Veiligheid en handhaving	Begroting primair 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.620.704	-2.620.704	0	-2.864.704	-2.864.704	8.191	-2.797.393	-2.789.202
1.2 Openbare orde en veiligheid	101.693	-1.583.721	-1.482.028	101.693	-1.545.816	-1.444.123	101.515	-1.537.133	-1.435.618
Saldo van baten en lasten programma	101.693	-4.204.425	-4.102.732	101.693	-4.410.520	-4.308.827	109.706	-4.334.526	-4.224.820
Programma:P2 Mens en maatschappij	Begroting primair 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	600.000	-819.130	-219.130	600.000	-1.100.539	-500.539	197.962	-626.877	-428.915
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	783.671	-2.103.847	-1.320.176	1.062.671	-2.411.003	-1.348.332	528.277	-1.866.682	-1.338.405
5.1 Sportbeleid en activering	241.296	-675.375	-434.079	265.096	-690.652	-425.556	147.078	-652.232	-505.154
5.2 Sportaccommodaties	519.707	-1.829.438	-1.309.731	519.707	-2.404.886	-1.885.179	600.854	-2.170.226	-1.569.372
5.3 Cultuurpresent.,-prod.en-particip	54.915	-575.946	-521.031	54.915	-626.608	-571.693	54.767	-677.021	-622.254
5.4 Musea	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	134.325	-783.484	-649.159	159.325	-870.211	-710.886	159.000	-894.458	-735.458
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.520.540	-5.172.215	-2.651.675	2.720.040	-5.349.722	-2.629.682	2.369.334	-4.702.602	-2.333.268
6.2 Toegang & eerstelijnsvoorzieningen	0	-1.958.750	-1.958.750	406.000	-2.271.107	-1.865.107	413.418	-2.266.041	-1.852.623
6.3 Inkomensregelingen	6.484.470	-9.079.396	-2.594.926	6.843.970	-9.425.068	-2.581.098	6.894.769	-9.538.023	-2.643.253
6.4 WSW en beschut werk	0	-1.031.293	-1.031.293	0	-1.135.826	-1.135.826	0	-1.122.735	-1.122.735
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-1.105.488	-1.105.488	0	-894.573	-894.573	0	-916.929	-916.929
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	14.500	-996.308	-981.808	12.000	-1.153.128	-1.141.128	15.817	-1.130.233	-1.114.416
6.60 25 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711 25 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.712 25 Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	150.000	-1.891.122	-1.741.122	150.000	-2.111.122	-1.961.122	161.245	-2.105.253	-1.944.009
6.71b Begeleiding (WMO)	0	-655.000	-655.000	0	-879.000	-879.000	32.160	-912.321	-880.161
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	-250.000	-250.000	0	-270.000	-270.000	0	-260.436	-260.436
6.71d Overige maatwerkarrangementen(WMO)	0	-368.039	-368.039	0	-708.732	-708.732	0	-705.922	-705.922
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	-669.070	-669.070	0	-1.065.000	-1.065.000	0	-1.161.018	-1.161.018
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	-673.722	-673.722	0	-497.000	-497.000	0	-463.724	-463.724
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	-611.538	-611.538	0	-986.936	-986.936	0	-1.004.911	-1.004.911
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	-1.634.873	-1.634.873	0	-1.550.027	-1.550.027	10.558	-1.466.889	-1.456.331
6.73a Pleegzorg	0	-222.174	-222.174	0	-198.000	-198.000	0	-164.863	-164.863
6.73b Gezinsgericht	0	-103.246	-103.246	0	-82.000	-82.000	0	-49.357	-49.357
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	-666.984	-666.984	0	-629.000	-629.000	6.240	-670.812	-664.572
6.74a Jeugd beh. GGZ zonder verblijf	0	-1.776.493	-1.776.493	0	-1.875.000	-1.875.000	29.030	-1.821.140	-1.792.110
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ verblijf	0	-443.593	-443.593	0	-587.000	-587.000	0	-647.641	-647.641
6.74c Gesloten plaatsing	0	-342.282	-342.282	0	0	0	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	-390.553	-390.553	0	-192.661	-192.661	0	-192.549	-192.549
6.82a Jeugdbescherming	0	-212.705	-212.705	0	-229.453	-229.453	0	-269.361	-269.361
6.82b Jeugdreclassering	0	-84.037	-84.037	0	-97.000	-97.000	0	-90.107	-90.107
7.1 Volksgezondheid	148.940	-1.807.460	-1.658.520	388.640	-1.953.233	-1.564.593	415.770	-1.993.119	-1.577.349
Saldo van baten en lasten programma	11.652.364	-38.933.561	-27.281.197	13.182.364	-42.244.487	-29.062.123	12.036.279	-40.543.481	-28.507.202
Programma:P3 Bestuur en middelen	Begroting primair 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-2.133.568	-2.133.568	10.000	-2.195.572	-2.185.572	10.325	-2.580.157	-2.569.831
0.2 Burgerzaken	588.511	-1.553.297	-964.786	589.015	-1.514.961	-925.946	796.094	-1.597.849	-801.755
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	92.830	-488.427	-395.597	952.306	-680.631	271.675	978.753	-537.758	440.996
0.4 Overhead	3.320.238	-15.054.894	-11.734.656	3.517.591	-16.992.273	-13.474.682	3.824.199	-17.929.390	-14.105.191

0.5 Treasury	970.820	-14.798	956.022	1.533.070	18.202	1.551.272	1.586.731	21.772	1.608.503
0.61 OZB Woningen	8.800.459	-346.710	8.453.749	8.870.459	-384.394	8.486.065	8.961.691	-374.909	8.586.782
0.62 OZB Niet-Woningen	3.255.585	-65.196	3.190.389	3.285.585	-65.196	3.220.389	3.486.387	-65.096	3.421.291
0.64 Belastingen overig	434.041	-108.097	325.944	434.041	-108.097	325.944	477.182	-105.428	371.754
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	42.700.548	179	42.700.727	43.746.963	0	43.746.963	43.793.027	0	43.793.027
0.8 Overige baten en lasten	-48.812	-21.300	-70.112	0	-70.948	-70.948	0	-172.033	-172.033
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	60.114.220	-19.786.108	40.328.112	62.939.030	-21.993.870	40.945.160	63.914.391	-23.340.848	40.573.543
Programma:P4 Fysieke leefomgeving	Begroting primair 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-1.371.931	-1.371.931	0	-1.328.393	-1.328.393	18.835	-1.381.508	-1.362.673
5.5 Cultureel erfgoed	4.550	-498.919	-494.369	4.550	-443.905	-439.355	10.934	-484.972	-474.038
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	54.129	-122.294	-68.165	54.129	-112.325	-58.196	74.585	-160.839	-86.254
8.1 Ruimte en leefomgeving	0	-1.700.583	-1.700.583	166.746	-1.959.082	-1.792.336	218.939	-1.947.900	-1.728.961
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	0	-36.576	-36.576	0	-36.576	-36.576	0	-36.576	-36.576
8.3 Wonen en bouwen	1.820.559	-2.445.228	-624.669	2.502.671	-2.209.090	293.581	2.068.580	-2.024.234	44.346
Saldo van baten en lasten programma	1.879.238	-6.175.531	-4.296.293	2.728.096	-6.089.371	-3.361.275	2.391.873	-6.036.029	-3.644.156
Programma:P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	Begroting primair 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	233.164	-4.742.179	-4.509.015	233.164	-4.964.599	-4.731.435	2.017.975	-4.968.631	-2.950.656
2.2 Parkeren	138.673	-407.901	-269.228	138.673	-439.901	-301.228	142.556	-473.855	-331.299
2.3 Recreatieve havens	26.757	-4.252	22.505	26.757	-4.252	22.505	21.605	-10	21.595
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	0	-481.639	-481.639	0	-590.222	-590.222	0	-556.520	-556.520
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	104.946	-100.412	4.534	104.946	-189.237	-84.291	106.142	-143.265	-37.123
3.4 Economische promotie	2.507.662	-204.664	2.302.998	1.919.662	-192.340	1.727.322	2.133.355	-125.347	2.008.007
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	199.847	-4.954.444	-4.754.597	199.847	-4.735.298	-4.535.451	214.783	-4.529.546	-4.314.763
7.2 Riolering	2.780.442	-2.050.376	730.066	3.000.442	-2.078.824	921.618	3.059.548	-2.204.192	855.356
7.3 Afval	5.716.054	-4.616.514	1.099.540	5.674.054	-4.674.894	999.160	5.820.905	-4.757.107	1.063.799
7.4 Milieubeheer	516.000	-1.658.301	-1.142.301	516.000	-1.886.801	-1.370.801	536.747	-1.743.806	-1.207.059
Saldo van baten en lasten programma	12.223.545	-19.220.682	-6.997.137	11.813.545	-19.756.368	-7.942.823	14.053.615	-19.502.277	-5.448.662
Totaal									
saldo van baten en lasten programma's (1)	85.971.060	-88.320.307	-2.349.247	90.764.728	-94.494.616	-3.729.888	92.505.865	-93.757.161	-1.251.296
Reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P1 Veiligheid en handhaving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Mens en maatschappij	50.000	0	50.000	1.029.324	0	1.029.324	971.728	0	971.728
P3 Bestuur en middelen	731.000	0	731.000	1.228.382	-989.573	238.809	1.113.095	-989.573	123.522
P4 Fysieke leefomgeving	1.475.000	0	1.475.000	1.115.336	-250.000	865.336	915.275	0	915.275
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	125.600	0	125.600	572.900	0	572.900	205.657	0	205.657
Totaal reserves	2.381.600	0	2.381.600	3.945.942	-1.239.573	2.706.369	3.205.755	-989.573	2.216.182
Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Gerealiseerde resultaat (2)	88.352.660	-88.320.307	32.353	94.710.670	-95.734.189	-1.023.519	95.711.620	-94.746.734	964.886

Specifiek uitkeringen: Single information, Single audit

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) <i>Aard controle D2 Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03</i>	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>
			4	12	Ja	Ja	Nee
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/06</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>			
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/08</i> €94.125	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/09</i> € 180.883	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i> €17.740
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i> €2.346	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i> €16.786	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/16</i> €14.276	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i> €42.020	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i> €7.388
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/20</i> €49.392	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i> €97.392	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/22</i> €412	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/23</i> € 412	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24</i> €185.679

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaflaie	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 8.450	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 24.675	€ 0	1	518	12	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 215.216	€ 103.218	€ 0	€ 0	€ 395.445	€ 545.802
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
			1					
			2					
			100					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 47.863	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 85.978	€ 38.115	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
10								
IenW	E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T)	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T)	Totale besteding aan het project (jaar T)	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/02	Aard controle R Indicator: E85/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/05	
			5	5	€ 255.639	€ 391.340	Ja	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 5.819.278	€ 96.015	€ 277.166	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 84.948 Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	€ 60.586 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14	€ 0	€ 266.673	€ 0	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 7.000	€ 3.392	€ 5.258	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)			-€ 3.246	€ 45.703	€ 1.556
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)			-€ 1.321	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)			-€ 783	€ 3.749	€ 109
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)			€ 0	€ 0	€ 110
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)			€ 216	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	-€ 5.134	€ 49.452	€ 1.775
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0					

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 274.392	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 2.601	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 13.209	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 317.517	€ 265.379				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 1.3 Onroerende zaken - onderhoud	€ 265.379	€ 265.379	€ 0	€ 0	
			2 3.1 Mengpercentage	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
100								

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 15.696	€ 17.474	€ 28.315	Ja	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 107.458	€ 94.451	€ 140.774	Ja	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 24.148	€ 21.967	€ 49.055	Ja	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 19.319	€ 25.427	€ 39.901	Ja	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 6.037	€ 6.507	€ 10.440	Ja	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 21.129	€ 24.283	€ 40.477	Ja	Ja
			7 Valpreventie	€ 57.352	€ 71.635	€ 118.187	Ja	Ja
			8 Leefomgeving	€ 12.074	€ 14.274	€ 23.574	Ja	Ja
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.019	€ 3.416	€ 5.734	Ja	Ja
			10 Versterken sociale basis	€ 43.467	€ 52.627	€ 81.249	Ja	Ja
			11 Mantelzorg	€ 12.074	€ 10.125	€ 19.178	Ja	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 11.977	€ 15.082	€ 18.312	Ja	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 11.567	€ 10.815	€ 17.189	Ja	Ja
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.019	€ 3.468	€ 3.468	Ja	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 8.814	€ 9.479	€ 14.942	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H35B/02</i>				
			1 060637 Gemeente Zoetermeer	€ 502.967				
			2					

VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
			382	€ 109.915	€ 236.067	137	€ 39.420	€ 63.085
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
			519	€ 36.330	€ 53.760			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
			1.162	1.459	0	26	768	0

VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03619256	€ 33.215	0	0	0	€ 0
			2					
			100					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 33.215	€ 0	Nee			
			2					
			100					
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 151.303	€ 256.339	€ 67.940	€ 899.157	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 1.216.828	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 184.170
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
		Gemeenten	€ 0	€ 14.260	€ 0	€ 1.415.258	€ 5.362.717	

Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2024 gemeente Wassenaar

De WNT is van toepassing op de gemeente Wassenaar. Het voor de gemeente Wassenaar toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000,00. (Algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	De heer J. Kleinhesselink	Mevrouw K.D. Handstede
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01.01 t/m 31.12	01.01 t/m 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,847
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 113.310	€ 109.840
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.843	€ 18.083
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 132.153</i>	<i>€ 127.923</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 197.403
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	€ 0
Bezoldiging	€ 132.153	€ 127.923
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
bedragen x € 1	De heer J. Kleinhesselink	Mevrouw K.D. Handstede
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01.01 t/m 31.12	01.02 t/m 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 110.005	€ 112.346
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.525	€ 18.141

<i>Subtotaal</i>	€ 127.530	€ 130.487
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 204.060
Bezoldiging	€ 127.530	€ 130.487

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1		De heer T.N. Kramer
Functiegegevens	Interim Gemeentesecretaris	
Kalenderjaar	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	n.v.t.	01.01 t/m 11.02
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	0	2
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	0	212
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 221	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	n.v.t.	€ 44.800
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 44.800	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 0	€ 27.772
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 27.772	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	€ 27.772	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹	N.v.t.	

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijkt een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik (M&O)-criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 16 september 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze rechtmatigheidsverantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 947.400. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 1.868.000. bedraagt. Dit is hoger van de daarvoor gestelde grens van € 947.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.347.000 acceptabel op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen betreffen:

* € 1.000

Begrotingscriterium	Bedrag
1A. Overschrijding lasten op de programma's (programmaniveau)	€ 1.347
1B. Overschrijding van investeringsbudgetten (kredieten)	€ 78
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ -
3. Overschrijding van de baten en/ of onderschrijding van de lasten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. (niet tijdig i.o.m. intern vastgestelde spelregels in de financiële verordening Wassenaar 2023).	€ 326
4. Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 1.751
5. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid van de Raad en past binnen de vooraf vastgestelde afspraken met de Raad zoals opgenomen in de financiële verordening Wassenaar 2023 en daarmee vooraf als "acceptabel" is geduid. Deze begrotingsafwijkingen zijn meer uitgebreid toegelicht bij de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening en bij de programma's en investeringen.	€ 1.347
6. Totaal saldo aan niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden	€ 404

* € 1.000

Voorwaardencriterium	Bedrag
Subsidieverlening	€ 117
7. Totaal saldo Voorwaardencriterium	€ 117
Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) -criterium	
Geen bevindingen	€ -
8. Totaal saldo M&O -criterium	€ -
9. Totaal onrechtmatigheden (4+7+8)	€ 1.868
10. Waarvan acceptabel (5)	€ 1.347
11. Waarvan niet acceptabel (10-11)	€ 521

Verantwoordingsgrens 947

De niet acceptabele onrechtmatigheden blijven binnen de verantwoordingsgrens.

Toelichting

Begrotingsoverschrijdingen op de lasten per programma en overschrijdingen van uitgaven op gevoteerde investeringskredieten zijn op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet per definitie begrotingsonrechtmatig. In 2024 is in totaal een bedrag aan overschrijdingen van € 1.751.000 als begrotingsonrechtmatig aangemerkt. Hiervan wordt echter € 1.347.000 als 'acceptabel' aangemerkt, conform de vooraf vastgestelde afspraken met

de gemeenteraad zoals opgenomen in de Financiële verordening gemeente Wassenaar 2023 (artikel 29 lid 4 en 5).

Op grond van het voorwaarden criterium is een bedrag van € 117.000 als financieel onrechtmatig aangemerkt. Deze onrechtmatigheid komt voort uit de subsidie vaststelling van een (gesubsidieerde) instelling, waarbij de subsidie in afwijking van artikel 13 lid 2 c van de Algemene subsidieverordening Wassenaar 2020 is vastgesteld zonder een door de subsidieontvanger ingediende accountantsverklaring.

Na aftrek van begrotingsonrechtmatigheden, die op grond van vooraf vastgestelde afspraken met de Raad zoals opgenomen in de Financiële verordening Wassenaar 2023 (artikel 29 lid 4 en 5) vooraf als "acceptabel" zijn geëvalueerd, resteert een saldo aan 'niet-acceptabele' begrotingsonrechtmatigheden van € 404.000. Voor het voorwaarden criterium wordt een bedrag van € 117.000 als financieel onrechtmatig aangemerkt. De gevonden individuele rechtmatigheidsfouten en de individuele rechtmatigheidsonzekerheden boven de door de gemeenteraad vastgestelde rapportagegrens van € 50.000 betreffen in totaal € 521.000 en zijn nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag 2024.

In de paragraaf Bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het College ook beschreven welke actie(s) hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Bijlagen / overige gegevens

Bijlage 1: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente

Omschrijving toezichtsgebieden		Toelichting
Financiën De Begroting 2025 voldoet aan de kaders om in aanmerking te komen voor regulier financieel toezicht. Het oordeel is geel omdat het meerjarenperspectief 2026-2028 sluit met een negatief structureel saldo. Dit betekent dat voor een deel van de structurele lasten in die jaren nog structurele dekking moet worden gevonden.	Geel	Voor dit onderdeel geldt repressief financieel toezicht voor het begrotingsjaar 2025. Voor 2026 geldt, zoals voor alle gemeenten in Nederland, dat de algemene uitkering significant lager uitvalt. Dit hangt samen met de voorgenomen andere manier van bekostigen van gemeenten na 2025. Het Rijk is met de VNG in gesprek voor mogelijke oplossingsrichtingen. Wij volgen de ontwikkelingen nauwgezet.
Huisvesting vergunninghouders De gemeente heeft op 31 december 2024 een achterstand van 24 vergunninghouders en is daarom op 1 januari 2025 op trede 2B van de IBT-ladder geplaatst: ambtelijk afspraken maken met termijn.	Oranje	Er is een plan van aanpak gemaakt voor de Provincie. In de eerste helft van 2025 dienen er 51 vergunninghouders te worden gehuisvest (Achterstand van 2024 is 24 plus de taakstelling voor het eerste halfjaar 27). Er zijn op dit moment 17 vergunninghouders in 2025 gehuisvest. Het lijkt erop dat de gemeente de achterstanden inloopt maar het wordt een opgave om deze geheel weg te werken.
Archief- en informatiebeheer De provincie toetst of de gemeenteraad goed door het college is geïnformeerd en of het college de aanbevelingen uit het inspectieverslag oppakt. Het inspectieverslag over het beheer van de niet-overgebrachte archieven en het jaarverslag over het beheer van het oud - archief over het jaar 2023 zijn op 3 december 2024 door uw college behandeld en vastgesteld. Daarbij heeft het college alle in het inspectieverslag vermelde aanbevelingen overgenomen en opgenomen in projecten binnen het vastgestelde jaarplan Informatie & Datamanagement 2024 - 2025. Het inspectieverslag is aan de provincie toegestuurd maar niet aan de raad. Daarom is deze opgenomen op trede 2a Informatie opvragen.	Geel	Het college heeft besloten alle aanbevelingen uit het inspectieverslag over te nemen. Een aantal aanbevelingen zijn al in gang gezet zoals wegwerken achterstanden, actualisering bestaande regelingen. De procedure tot uitplaatsing beide gemeentearchieven Voorschoten en Wassenaar zit in de laatste fase. Het college heeft het inspectierapport met bijbehorende Raadsinformatiebrief niet doorgezeten aan de gemeenteraad. De provinciale archiefinspecteur verwijst naar de archiefwet en dringt erop aan dat het college de raad informeert.

Monumentenzorg en archeologie Het oordeel voor 2024 is gebaseerd op de nieuwe indicatoren zoals vermeld in het Uitvoeringsprogramma IBT 2024. De gemeente scoort geel omdat de beschikbare formatie voor zowel archeologie als monumenten niet lijkt te voldoen. Daarnaast waren er ook diverse variabelen niet ingevuld, w.o. de prioriteit t.a.v. toezicht en handhaving en de positie van erfgoed in het omgevingsbeleid. Hierover gaan wij graag met de gemeente in gesprek.	Geel	De provincie is bezig om op een andere wijze invulling te geven aan haar IBT-beleid. Het gaat daarbij om nog niet vastgesteld beleid. In dit overgangsjaar hanteert zij daarbij nu al andere indicatoren dan tot nu toe. Er is aangekondigd dat zij met de gemeente in gesprek willen, onder andere over de bruikbaarheid en effectiviteit van de nieuwe indicatoren als middel om te zien of en op welke wijze de gemeente haar wettelijke taken uitvoert. Dat gesprek heeft nog niet plaatsgevonden (de vacature die ze daarvoor hadden, is pas recent vervuld). De resultaten van dit gesprek zullen betrokken worden bij de actualisatie van het Erfgoedprogramma. Zoals bekend was de formatie voor archeologie niet op orde, maar is dat recent gewijzigd met de komst van de medewerker archeologie. Voor erfgoed is het de bedoeling dit jaar (2025) hier ook invulling aan te geven. Dus: Wassenaar gaat in op het verzoek om het gesprek te voeren over de uitvoering van IBT-taken.
Omgevingsrecht De gemeente voldoet aan de minimale eisen van de provincie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) volgens de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. In 2024 heeft Wassenaar haar VTH-beleid verbeterd en voor het eerst in jaren weer een uitvoeringsprogramma VTH 2024 opgesteld, inclusief een jaarverslag over 2023, dat in juli 2024 is goedgekeurd. Daarnaast heeft de gemeente haar meerjarige VTH-beleid herzien en in december 2024 het nieuwe beleid "Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2025-2028" vastgesteld. Deze documenten zorgen voor een strategische uitvoering en handhaving van de VTH-taken die door de gemeente zelf worden uitgevoerd (de zogenaamde thuishaken). De VTH-milieutaken zijn ondergebracht bij de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH).	Groen	Ambtelijk is met de provincie afgesproken dat in 2025 zowel het uitvoeringsprogramma als het (jaar)evaluatieverslag over 2024 binnen de door de provincie gestelde termijnen zal worden vastgesteld.

De gemeenteraad wordt geïnformeerd over zowel de thuistaken als de milieutaken. De toezichthouder heeft vertrouwen in de aandacht die de gemeente heeft voor haar VTH-beleid en de wettelijke eisen, en verwacht dat er in 2025 ook aandacht zal zijn voor de termijnen, vooral voor het uitvoeringsprogramma. In 2024 is Wassenaar op trede 1 (groen/signaleren) geplaatst, wat aangeeft dat de toezichthouder de verbeteringen erkent en de voortgang blijft volgen.		
Ruimtelijke Ordening Alle bestemmingsplannen voldoen aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.	Groen	De gemeente beschikt over geactualiseerde bestemmingsplannen, er is geen toelichting nodig.

Bijlage 2: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten

Tabel A: Af te sluiten investeringskredieten

In 2024 zijn van de drieëntwintig investeringsprojecten er tweeëntwintig investeringsprojecten afgerond, en is er een niet tot uitvoering gekomen, waarbij per saldo € 795.053 minder is uitgegeven dan begroot. Voor de drieëntwintig af te sluiten investeringskredieten is in totaal € 20.579.401 beschikbaar gesteld. De werkelijke kosten bedragen € 19.784.348. Door het afsluiten van deze kredieten kan vanaf 2025 met afschrijven worden gestart (activeren) dan wel investeringsruimte vrijvallen. De kapitaallasten worden jaarlijks geactualiseerd op basis van de gerealiseerde investeringen en de geactualiseerde investeringsplanning.

Tabel B: Door te schuiven investeringskredieten 2019 t/m 2022

Investeringsprojecten die niet binnen de beoogde termijn van twee jaar zijn afgerond maar wel voortgang tonen, worden via de jaarrekening aan de gemeenteraad voorgelegd met het verzoek het (restant)krediet nog een jaar beschikbaar te houden. Dit kan alleen als op die projecten al (jaaroverstijgend) opdrachten zijn verstrekt.

In de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2024 is onder punt 2.2 het volgende kader vastgelegd: *"Om te voorkomen dat er met het beschikbaar stellen van investeringskredieten langdurig geld vast ligt dat niet wordt besteed, blijven investeringskredieten maximaal twee jaar beschikbaar. Als de kredieten langer beschikbaar moeten zijn dan twee jaar ontvangt de raad hiervoor een nieuw kredietvoorstel".*

Voor elf investeringskredieten waarvan de maximale beschikbaarheid van het krediet afwijkt van de standaard twee jaar wordt expliciete toestemming gevraagd de restantkredieten van € 3.430.747 door te schuiven naar 2025 om de lopende investeringen en projecten voort te zetten of te kunnen afronden.

Tabel C: Regulier door te schuiven investeringskredieten uit 2023 en 2024

Van de zevenentwintig investeringskredieten zijn er acht in 2023 en negentien in 2024 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid twee jaar open gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. Voor deze projecten is in totaal €14.299.066 beschikbaar gesteld, waarvan afgelopen jaar € 2.903.546 tot besteding is gekomen. Voor het verder kunnen voortzetten of afronden van deze investeringsprojecten in 2025 is ruim € 11.395.520 benodigd.

Een aantal van deze projecten zal naar verwachting niet in 2025 maar in 2026 kunnen worden afgerond. Er zijn veel investeringskredieten voor wegen opgenomen, waarbij kan worden afgevraagd of de ambtelijke capaciteit toereikend is om de uitvoering daarvan in 2025 ter hand te nemen.

Tabel A - af te sluiten investeringskredieten

NAAM INVESTERINGSKREDIET	BEGROTING	WERKELUK V	RESTANT	RUIMTE VOOR TOELICHTING
2020 Verbeteren fietsveiligheid Wassenaar	100.000	35.737	64.263	Werkzaamheden zijn afgerond.
2021 Verkeersmaatregelen verbeteren leefomgeving	275.000	353.033	-78.033	Er worden nog subsidieinkomsten van € 49.250 verwacht in 2025, wanneer die worden toegekend, worden deze alsnog gesaldeerd met het negatieve restant. Werkzaamheden zijn afgesloten. Resterende overschrijding wordt gecompenseerd door positieve saldo van Verbeteren fietsveiligheid Wassenaar. (zie hierboven).
2020 Herstel kades Havenkanaal	4.097.000	3.690.335	406.665	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten. Laatste facturen zijn (binnen investeringskrediet) in 2025 verwerkt.
2022 Wegen Storm v's Gravesandeweg	50.000	48.035	1.965	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten. Laatste facturen zijn in 2025 verwerkt.
2022 Investeren wegen Teylinghorst	385.000	343.833	41.167	Werkzaamheden zijn afgerond. Laatste facturen zijn (binnen investeringskrediet) in 2025 verwerkt.
2023 Wegen Holcampweg rotonde Burmanlaan	150.000	124.358	25.642	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2024 Wegen Van der Werfstraat	60.000	67.948	-7.948	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten, activeren vanaf 2025.
2023 Aanvullende maatregelen doortrekken Ruigelaan	50.000		50.000	Budget was aangevraagd n.a.v. overeenkomst met Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Gronden Ruigelaan zijn door de RVB heringericht en gemeente heeft geen ambitie om Ruigelaan verder door te trekken.
2023 Bruggen Maalsteekreek / Storm	85.000	93.093	-8.093	Werkzaamheden zijn afgerond. Krediet afsluiten, activeren vanaf 2025.
2021 O.V. Kabelnet	200.000	151.829	48.171	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2023 Waterbouwkundige Kunstwerken	30.000	29.600	400	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2023 ICT werkplekken en infrastructuur	210.132	210.132	-	Investeren is afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2024 ICT-Rest 2023 werkplekken en infra	34.868	36.415	-1.547	Investeren is afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2024 ICT investeringen	33.334	33.334	-	Van het beschikbaar gestelde krediet van € 110.000 is € 33.334 besteed. Dit gedeelte van het krediet is afgerond en geactiveerd in 2025. Het restant krediet van € 76.666 wordt doorgeschoven naar 2025.
2021 WPU Netwerkkomponenten	175.000	140.629	34.371	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2021 Uitbreiding Rijnlands Lyceum	6.116.211	6.158.536	-42.325	Werkzaamheden zijn afgerond binnen budget. Overschrijding betreft de vergoeding anterior e overeenkomst vanuit de gemeente aan het Rijnlands Lyceum, (kosten gemaakt door de gemeente voor de ruimtelijke voorbereiding. Activeren vanaf 2025.
2021 1e inrichting OLP&mobiliair RLW	370.656	370.656	-	Werkzaamheden zijn afgerond, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2020 Combisporthal Dr. Mansveltade	7.900.000	7.721.104	178.896	Sporthal De Duinpan is in mei 2024 opgeleverd en geopend. Conform onze financiële verordening (art. 10, lid 3) en de vastgestelde Nota waardering en afschrijving vaste activa 2024 start de afschrijving op deze investering in 2025. Er speelt op dit moment (2025) nog een geschil met de architect over de oplevering, waaruit kosten kunnen volgen voor de gemeente. Indien dit activeerbare kosten zijn, dan zullen deze alsnog ten laste van het krediet worden gebracht, waarna het huidige geïmproviseerde voordelig saldo van € 178.896 zal afnemen. Nota bene: schadeherstel valt niet onder activeerbare kosten. Indien deze kosten ten laste komen van de gemeente, dan zullen deze drukken op de exploitatiebegroting.
2022 Vervanging Peugeot 3-VZP-69	45.000	33.818	11.182	Voertuig is geleverd, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2022 Vervanging Renault 3-VZP-76	81.200	28.560	52.640	Voertuig (tweede hands) is geleverd, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2022 Vervanging Peugeot 3-VZP-53	44.000	41.270	2.730	Voertuig is geleverd, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2022 Vervanging containers	29.800	25.050	4.750	Containers zijn geleverd, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
2022: Vervanging Renault 3-VZP-75	57.200	47.043	10.157	Voertuig is geleverd, krediet afsluiten en activeren vanaf 2025.
INVESTERINGSKREDIETEN AFSLUITEN / ACTIVEREN	20.579.401	19.784.348	795.053	(VRIJVAL INVESTERINGSRUIMTE)

Tabel B- Door te schuiven investeringskredieten 2019 t/m 2022

NAAM INVESTERINGSKREDIET	BEGROTING	WERKELUK t/m 2024	RESTANT	RUIJTE VOOR TOELICHTING
2021 Verduurzaming Langstraat 40 (15jr)	123.000	53.193	69.807	Werk in uitvoering in 2025; o.m. aanpassingen aan de klimaatinstallatie.
2021 Verduurzaming Langstraat 40 (25jr)	87.000	39.489	47.511	Werk in uitvoering in 2025.
2021 Verduurzaming Paauwlaan 12	195.000	-	195.000	Werk in uitvoering in 2025; m.n. groot onderhoud verduurzaming.
2021 Verduurzaming Kerkehout 6	145.000	13.676	131.324	Werk in uitvoering in 2025.
2022 Restauratie/verbouw Raadhuis De Paauw	1.255.000	362.403	892.598	Dit project wordt naar verwachting opgeleverd in 2028. Bedrag van € 1.255.000 maakt deel uit van een krediet van € 12.230.000 dat voor dit project beschikbaar is gesteld en gefaseerd is begroot.
2021 Wegen Prinsenvweg	1.390.000	33.623	1.356.378	Er zijn alleen voorbereidende kosten gemaakt. De uitvoering is afhankelijk van de besluitvorming n.a.v. het Burgerberaad Verkeer. Werkzaamheden zullen medio 2026 kunnen worden gestart. Verwachting is dat er aanvullend krediet nodig zal zijn.
2021 Renovatie en nieuwbouw Kievitschool	271.379	272.320	-941	Voor de renovatie en de nieuwbouw van de Kievitschool is er in totaal een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor een bedrag van € 271.379. De voorbereidingswerkzaamheden zijn uitgevoerd. De benodigde investeringsbedragen zijn via het IHP (raadsvergadering 1 april 2025) in beeld gebracht. Hierna zullen de kredietaanvragen volgen, voor de renovatie en nieuwbouw, waarbij het reeds beschikbare totale voorbereidingskredieten in mindering wordt gebracht.
2022 Vervanging Renault 6-VZF-64	80.000		80.000	Nieuw voertuig in bestelling. Levering in 2025.
2022 Vervanging Renault 6-VZT-54	80.000		80.000	Nieuw voertuig in bestelling. Levering in 2025.
2022 Vervanging Renault 6-VZT-52	76.000		76.000	Nieuw voertuig in bestelling. Levering in 2025.
2019 Ecologische verbindingzone	64.999	-438.072	503.071	Maakt onderdeel uit van ontwikkeling Groene Zone. Reeds beschikbaar gestelde middelen Provincie Zuid-Holland moeten voor medio 2027 tot besteding zijn gekomen.
INVESTERINGSKREDIETEN OPEN HOUDEN > 2 JAAR	3.767.378	336.631	3.430.747	(BENODIGDE INVESTERINGSRUJTE)

Tabel C - Regulier door te schuiven investeringskredieten 2023 en 2024

NAAM INVESTERINGSKREDIET	BEGROTING	WERKELIJK t/m 2024	RESTANT	TOELICHTING
2023 Wegen Rijksdorp	1.500.000	243.162	1.256.838	Werk wordt naar verwachting eind 2025 gestart, nadat de netverzorging van Liander is uitgevoerd.
2023 Wegen Hofcampweg	220.000		220.000	Bestek is in 2024 gemaakt, en de opdracht gegund aan de aannemer. Uitvoering gepland na de NAVO-top in juni 2025.
2023 Wegen Burmanlaan	440.000		440.000	Bestek is in 2024 gemaakt, en de opdracht gegund aan de aannemer. Uitvoering gepland na de NAVO-top in juni 2025.
2023 Wegen Oostdorp	440.000		440.000	Voorbereidende werkzaamheden zijn gestart en gaan door in 2025. De echte uitvoering kan pas worden gestart nadat de nieuwbouw Oostdorp is gerealiseerd.
2024 Wegen Herenweg / Hoflaan	200.000	2.600	197.400	Werk in voorbereiding.
2024 Wegen Wassenaar Zuid voetpaden	310.000		310.000	Werk in uitvoering.
2024 Wegen Jonkerlaan	200.000		200.000	Project aanvraag ingediend in 2025.
2024 Wegen Wittenburgerweg	190.000		190.000	Werk in uitvoering.
2024 Wegen Eikenlaan	140.000		140.000	Start werkzaamheden medio 2025.
2023 Asfaltrijbaan Wassenaarse Slag	1.700.000	57.903	1.642.098	Aanbesteding en gunning in 2024 afgerond. Vervanging asfalt wordt uitgevoerd in eerste helft van 2025.
2023 Inrichting Storm v s'Gravezande- en Schouwweg	200.000	115.402	84.598	Werkzaamheden worden in eerste kwartaal 2025 afgerond.
2024 De Paauw aanlichten	86.000		86.000	Krediet open houden voor uitvoering.
2024 De Paauw bruggen	236.400	3.739	232.661	Krediet open houden voor uitvoering.
2024 Vervang invest. Water	25.000		25.000	Krediet open houden voor uitvoering; wordt ingezet voor vervanging beschoeiing bij de Strandwal
2024 Vervang invest. Brug Spinbaan (120)	105.000	68.641	36.359	Werk in uitvoering.
2024 Rolstoeltoeg. wc unit Dr Mansveltkade	110.000	23.125	86.875	Werk in uitvoering. Units zijn besteld en worden in 2025 geplaatst.
2024 Rolstoeltoeg. wc unit Berkhei	110.000	23.125	86.875	Werk in uitvoering. Units zijn besteld en worden in 2025 geplaatst.
2024 Waterbouwkundige kunstwerken	35.000		35.000	Krediet open houden voor uitvoering; wordt ingezet voor vervanging beschoeiing bij de Strandwal.
2024 Doseerlichten sluipverkeer	450.000		450.000	Krediet regulier open houden voor uitvoering. Houdt o.a. verband met overname N441. Moet nog een plan voor worden opgesteld.
2024 Duurzaamheid in eigen panden	350.000	9.075	340.925	Werk in uitvoering; m.n. led-verlichting, zonnepanelen en aanpassing klimaatinstallaties.
2024 Skatevz. Geesbert van Barneveldpark	300.000	24.721	275.279	Werk in uitvoering. Het skatepark wordt in april 2025 officieel geopend.
2023 Vervanging Nissan Navara D/C	70.000		70.000	Nieuw voertuig in bestelling. Levering in 2025
2024 Vervanging DAF 09-BDJ-9	398.500		398.500	Nieuw voertuig in bestelling. Levering in 2025
2024 ICT investeringen	76.666	-	76.666	Van het beschikbaar gestelde krediet van € 110.000 is € 33.334 besteed. Dit gedeelte van het krediet is afgerond en geactiveerd in 2025. Het restant krediet van € 76.666 wordt doorgeschoven naar 2025.
2023 Elektrotechnische voorz. Sporthal	645.000	480.908	164.092	Krediet is in oktober 2023 beschikbaar gesteld en wordt open gehouden voor mogelijke afrondingskosten in 2025.
2024 Versterking Dorpskern	5.590.000	1.851.145	3.738.855	Regulier doorschuiven voor afronding werkzaamheden. Naar verwachting wordt het werk eind 2025 opgeleverd.
2024 Groene zone- uitvoeringsmaatregelen	171.500		171.500	Regulier doorschuiven naar 2025. Dit is onderdeel van het project Groene Zone.
INVESTERINGSKREDIETEN REGULIER OPEN HOUDEN	14.299.066	2.903.546	11.395.520	(BENODIGDE INVESTERINGSRUIMTE)

Bijlage 3: Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

De definitieve controleverklaring wordt verstrekt door de accountant na het getekende raadsbesluit Jaarstukken 2024, tijdens de raadsvergadering van 8 juli 2025.